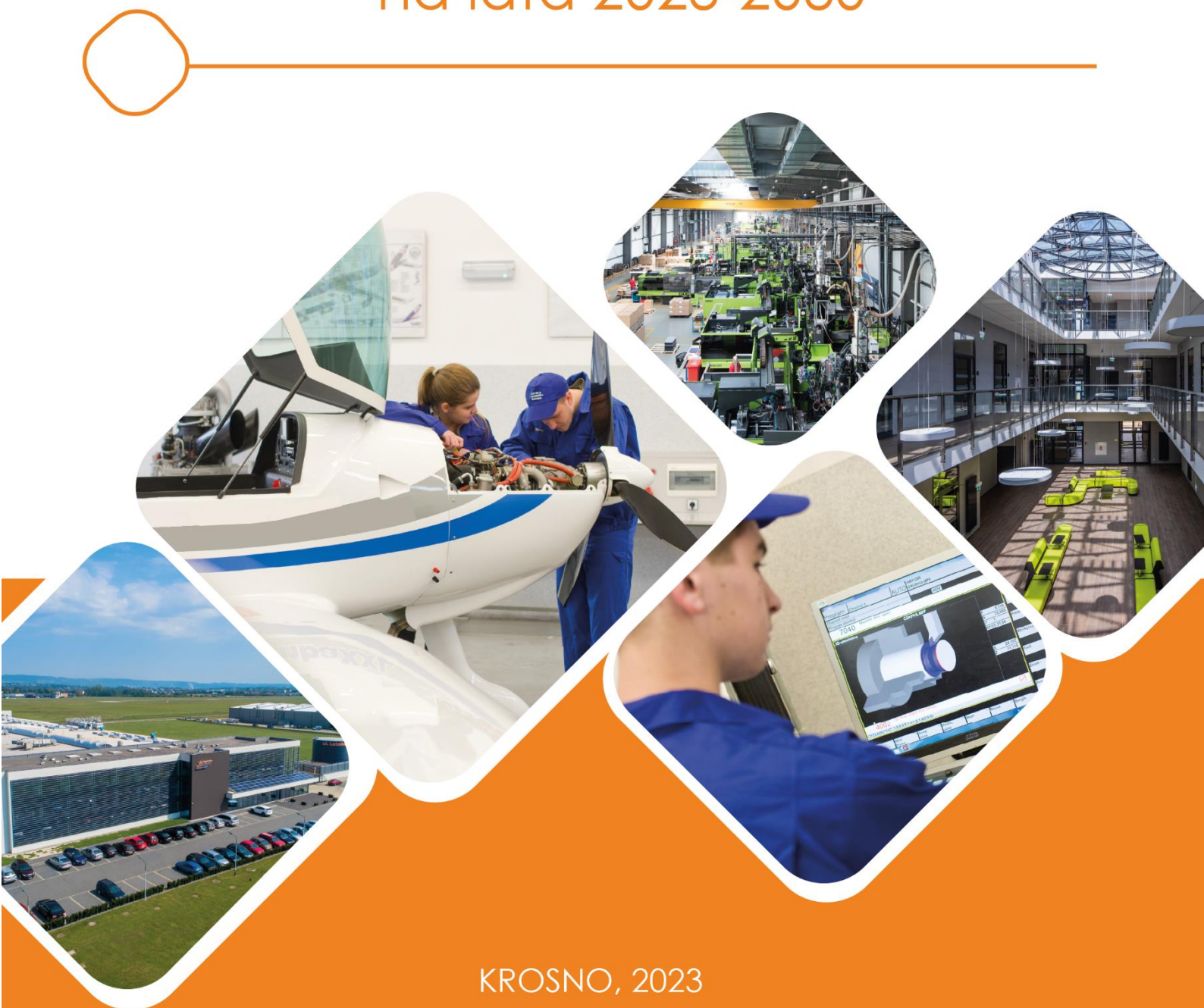

Program Rozwoju Przedsiębiorczości Miasta Krosna na lata 2023-2030

Program Rozwoju Przedsiębiorczości

Miasta Krosna na lata 2023-2030

Opracowanie:

Projekt pn.

„Krosno – opracowanie dokumentacji w ramach wparcia rozwoju miast POPT 2014-2020”

współfinansowany jest w 85% ze środków Unii Europejskiej,

w ramach Funduszu Spójności w ramach

Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz 15% z budżetu państwa

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
1.1 Metodologia prac diagnostycznych.....	5
1.2 Metodologia prac planistycznych.....	7
2. Diagnoza sektora wraz z bilansem strategicznym.....	9
2.1 Sytuacja gospodarcza Krosna – kontekst historyczny, czasy transformacji i współczesność.....	9
2.2 Krośnieńska gospodarka w liczbach. Trendy, tendencje, zjawiska	12
2.3 Sektor wspierający przedsiębiorczość.....	34
Instytucje otoczenia biznesu	35
Analiza działalności i programów wybranych instytucji otoczenia biznesu (IOB) działających w Krośnie.....	35
2.4 Oferta inwestycyjna.....	40
2.5 Informacja i promocja gospodarcza	43
2.6 Analiza pogłębiona sfery gospodarczej – sytuacja zastana i wnioski.....	45
Badanie ankietowe uczniów szkół ponadpodstawowych i studentów uczelni wyższych	45
Wyniki indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI).....	49
Wynik zogniskowanego wywiadu grupowego (FGI).....	56
Wyniki pracy warsztatowej Krośnieńskiej Rady Biznesu.....	59
2.7 Analiza SWOT	62
3. Założenia strategiczne i operacyjne w ramach Programu Rozwoju Przedsiębiorczości.....	67
3.1 Obszary i cele strategiczne w ramach rozwoju gospodarczego	67
3.2 Kierunki podejmowanych działań wraz z zakresem interwencji.....	69
4. Część zarządcza.....	77
4.1 System wdrażania, monitorowania i ewaluacji Programu Rozwoju Przedsiębiorczości.....	77
4.2 Finansowanie Programu Rozwoju Przedsiębiorczości.....	83
Załącznik nr 1. Zadania realizowane w ramach Programu Rozwoju Przedsiębiorczości.....	85
Kierunek działania 1.1. Przygotowanie kadr o kompetencjach potrzebnych na lokalnym rynku pracy	85
Kierunek działania 1.2. Stworzenie oferty mieszkań dla pracowników	104
Kierunek działania 1.3. Doskonalenie edukacji przedsiębiorczości.....	106
Kierunek działania 2.1. Aktywny marketing gospodarczy	116
Kierunek działania 2.2. Rozwój infrastruktury gospodarczej	122
Kierunek działania 2.3. Rozwój polityki zachęt inwestycyjnych.....	128
Kierunek działania 2.4. Wspieranie przedsiębiorców	130

1. Wprowadzenie

Program Rozwoju Przedsiębiorczości Miasta Krosna (PRP) jest dokumentem o charakterze strategiczno-wykonawczym, opracowanym w celu pobudzenia potencjału przedsiębiorczości wśród lokalnej społeczności oraz wsparcia i rozwoju sektora przedsiębiorstw. PRP Miasta Krosna stanowi uszczegółowienie zapisów głównego dokumentu - Strategii Rozwoju i skupia się na kwestiach dotyczących szeroko rozumianej przedsiębiorczości. Dokument zawiera analizę uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych prowadzenia działalności gospodarczej w Krośnie, perspektyw rozwoju przedsiębiorczości oraz ocenę atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej miasta. Program zawiera także syntetyczne opracowanie wyników badań ankietowych (ankiety audytoryjne), przeprowadzonych wśród uczniów ostatnich klas szkół ponadpodstawowych oraz studentów Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Krośnie, skupiając się na ich opinii i ocenie obecnej sytuacji gospodarczej w Krośnie, poznaniu perspektyw, planów na przyszłość oraz potrzeb w zakresie zakładania własnych firm w Krośnie. Badanie uzupełnione zostało o wywiady pogłębione (IDI) z wybranymi przedstawicielami samorządu, instytucji otoczenia biznesu i uczelni wyższej oraz przedsiębiorców. Badanie przedsiębiorców skupiało się na zidentyfikowaniu istniejących barier rozwojowych prowadzonych przedsiębiorstw oraz poznaniu ich potrzeb.

Na podstawie przeprowadzonej analizy sformułowane zostały cele i zapisy Programu.

Dla podniesienia trafności oraz jakości analiz zawartych w opracowaniu zastosowana została triangulacja metod i technik pozyskiwania danych. Wykorzystanie różnych metod badawczych pozwoliło na zebranie oraz analizę wzajemnie uzupełniających się danych, pochodzących z różnych źródeł, co dzięki korelacji całego materiału analitycznego wpływa korzystnie zarówno na końcową jakość opracowania, jak i na ograniczenie błędu pomiaru. Takie podejście wynika z charakteru dokumentu, jego kompleksowości i złożoności, jak również uwarunkowań metodologicznych i prawnych, związanych w szczególności z dostępem do określonych grup respondentów objętych badaniem.

W związku z powyższym, podczas prac związanych z zebraniem materiału empirycznego do Programu Rozwoju Przedsiębiorczości wykorzystano następujące narzędzia badawcze:

- ◆ analiza danych zastanych (desk research),
- ◆ realizacja badań ankietowych (audytoryjnych),
- ◆ przeprowadzenie wywiadów pogłębionych (IDI) i zogniskowanego wywiadu grupowego (FGI),
- ◆ przeprowadzenie analizy SWOT wraz z pogłębioną syntezą rezultatów wnioskowania, które wpłynęły na stworzenie mechanizmów projektowania Programu, jego dynamiki oraz mechanizmów monitorowania.

1.1 Metodologia prac diagnostycznych

Metody niereaktywne – analiza źródeł wtórnych

W pierwszej fazie realizacji badania wykorzystana została analiza informacji zawartych w źródłach zastanych, tzw. wtórnych. Analizie poddane zostały wybrane dane statystyczne zawarte w dokumentach kontekstowych, raportach, strategiach i ogólnodostępnych opracowaniach oraz danych gromadzonych przez instytucje centralne, regionalne i lokalne. Poza wybranymi danymi z GUS (Bank Danych Lokalnych) i MRL (Monitora Rozwoju Lokalnego), w niniejszym dokumencie przedstawione zostały syntetyczne wnioski płynące z ogólnodostępnych raportów, strategii i opracowań oraz dokumentów udostępnionych przez Miasto Krosno. Zebrany materiał wyselekcjonowany został pod kątem jakości i rzetelności. Na tej podstawie przeprowadzona została właściwa analiza desk research (DR). Analizą dokumentów i źródeł zastanych objęte zostały w szczególności dane pochodzące z Głównego Urzędu Statystycznego, a także dokumenty i dane pozyskane bezpośrednio od przedstawicieli Urzędu Miasta Krosna. W przeprowadzonej analizie w szczególności uwzględniony został Program Rozwoju Lokalnego Miasta Krosna na lata 2021-2030, stanowiący istotne i aktualne źródło wiedzy oraz danych z obszarów dotyczących niniejszego opracowania.

W opracowaniu przedstawiono także dane i informacje dotyczące działań podejmowanych przez instytucje i podmioty zajmujące się promowaniem oraz wspieraniem przedsiębiorczości, które kierują ofertę do mieszkańców i przedsiębiorców z Krosna.

Badania ankietowe (elektroniczne)

Przy opracowywaniu części diagnostycznej dokumentu posłużono się ankietą elektroniczną. Główną zaletą tego typu badania jest możliwość szybkiego zebrania wyników od stosunkowo dużej grupy respondentów. Największą wadą jest brak możliwości zastosowania próby reprezentatywnej dla całej społeczności badanej. Badanie ankietowe zostało przeprowadzone wśród uczniów ostatnich klas wszystkich szkół ponadpodstawowych oraz studentów Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Krośnie. Ankietę wypełniło 849 uczniów i 527 studentów.

Wywiady pogłębione (IDI)

Wywiady pogłębione IDI (Individual In-depth Interview) są bezpośrednią rozmową pomiędzy badaczem a badanym. Przeprowadzony w ten sposób wywiad jest ustrukturyzowany (prowadzony według scenariusza) i posiada określone cele (uzyskanie odpowiedzi na pytania), które badający chce osiągnąć. Jest to podstawowa, jakościowa metoda badawcza, nazywana także rekonesansem terenowym. Celem jest uzyskanie pogłębionej informacji na interesujące tematy/problemy. IDI pozwala uzyskać zrozumienie oraz perspektywę badanego użytkownika oraz umożliwia zadawanie dodatkowych („pogłębionych”) pytań, ułatwiając uzyskanie dokładnych, szczegółowych odpowiedzi. Wywiady pogłębione przeprowadzone zostały z wybranymi przedsiębiorcami, przedstawicielami samorządu, instytucji otoczenia biznesu oraz uczelni wyższej.

Zogniskowany wywiad grupowy (FGI)

Zogniskowany wywiad grupowy (Focus Group Interview) to dyskusja na z góry określony temat z kilkoma-kilkunastoma osobami, którą prowadzi moderator dyskusji, posługujący się uprzednio sporządzonym scenariuszem. Badanie stosuje się w celu uzyskania opinii oraz zrozumienia zachowań/postaw/preferencji względem poruszanej kwestii. Zadaniem prowadzącego jest ukierunkowanie rozmowy na właściwe tory, podtrzymywanie aktywności i kreatywności grupy, często przy pomocy dodatkowych zadań/ćwiczeń. Zaletą tego typu badań jest wykorzystanie potencjału grupy, w ramach której uczestnicy wzajemnie na siebie oddziałują, wykazując często wyższą aktywność i kreatywność. Dzięki takiemu podejściu uczestnicy często sami, w trakcie dyskusji weryfikują swoje poglądy, co zwiększa trafność uzyskiwanych informacji oraz umożliwia dojście do wspólnej konkluzji.

Zogniskowany wywiad grupowy został przeprowadzony wśród wybranych przedstawicieli władz samorządowych, instytucji miejskich zajmujących się tematem gospodarki i przedsiębiorczości oraz lokalnych przedsiębiorców.

1.2 Metodologia prac planistycznych

Procedura prac nad Programem objęła następujące działania:

A

Przygotowanie syntezy wyników badań diagnostycznych

W syntetycznej formie zaprezentowane zostały dane uzyskane w trakcie prac badawczych w ramach opracowania diagnostycznego. W dużej mierze wykorzystane zostały tutaj wyniki badań przedstawione w aktualnym Planie Rozwoju Lokalnego Miasta Krosna na lata 2021-2030. Wszędzie, gdzie to konieczne i możliwe wyniki zostały zaktualizowane. Syntezę wyników badań diagnostycznych stanowi pogłębiona analiza SWOT.

B

Zdefiniowanie celów strategicznych

Wyznaczone zostały cele strategiczne, które wskazują konkretne kierunki działań. Cele strategiczne wyznaczają również obszary dla formułowania planów operacyjnych i wskazywania konkretnych zadań, które mają być implementowane w ramach realizacji Programu. Cele na tym poziomie hierarchii strategicznej są kompatybilne ze strategiami i dokumentami planistycznymi na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym.

C

Plany działań – cele i programy operacyjne

Wypracowane zostały perspektywiczne cele rozwoju gospodarczego na poziomie strategicznym i operacyjnym. Określony został program działania przypisany do każdego z celów strategicznych i kierunków działań (zdefiniowanie kluczowych zadań / projektów na poziomie strategicznym). Plany operacyjne zawierają konkretne zadania, których wdrożenie jest pożądane w okresie realizacji Programu .

D

Wypracowanie zasad monitoringu, ewaluacji, aktualizacji i promocji Programu

Określone zostały zasady obowiązujące na etapie wdrażania Programu, w tym metody monitoringu skuteczności osiągnięcia wypracowanych celów. Zdefiniowano struktury wdrażania PRP oraz mechanizmy jego ewaluacji. Określono narzędzia komunikacji społecznej Programu. System

monitorowania i ewaluacji Programu zawiera m.in. zdefiniowanie odbiorców i produktów monitoringu.

W trakcie prac zastosowano nowoczesne metody planowania strategicznego. Prace prowadzono w zespole: koordynator, zespoły problemowe dla obszarów planowania strategicznego, w skład których weszli eksperci i specjaliści SWIG DELTA PARTNER.

---

2. Diagnoza sektora wraz z bilansem strategicznym

Rozdział poświęcony diagnozie strategicznej obejmuje analizę sytuacji gospodarczej Krosna, opisuje sektor wspierający przedsiębiorczość i prezentuje najważniejsze wnioski z przeprowadzonych badań. Rozdział zawiera także szczegółową analizę SWOT oraz określenie kluczowych wyzwań strategicznych w kontekście rozwoju przedsiębiorczości w Krośnie. Przeprowadzona diagnoza uwzględnia także najważniejsze wnioski płynące z części diagnostycznej i badawczej Programu Rozwoju Lokalnego Miasta Krosna na lata 2021-2030.

2.1 Sytuacja gospodarcza Krosna – kontekst historyczny, czasy transformacji i współczesność

Krosno od wieków było jednym z kluczowych ośrodków rzemieślniczo-handlowych w regionie. Okres największego rozkwitu handlu i rzemiosła przypada na XVI-XVII w. Ze względu na położenie, miasto miało swój udział w handlu tranzytowym z Węgrami, Rusią Halicką oraz krajami południowej Europy. Jako jedno z nielicznych miast, Krosno było ówczasie otoczone podwójnymi murami, jego ulice oświetlane były przy użyciu ropy naftowej, a także posiadało kanalizację i wodociąg. Kilka razy w roku na terenie Krosna odbywały się jarmarki, na których handlowano m.in. węgierskim winem, końmi, bydłem, sukniem i płótnami¹.

W okresie rozbiorów, miasto stało się jedną z wielu galicyjskich, peryferyjnych miejscowości. Miasto znacząco zubożało, mimo to rozwijały się w jego okolicach tradycje tkackie. W latach 30 XX w. w Krośnie powstał zakład Iniański, produkujący tkaniny z lnu na skalę przemysłową – po wojnie zakład przyjął nazwę „Krosnolen”. W latach 80 XX w. zakład zatrudniał ponad 2 tys. pracowników, a Iniane wyroby eksportowano także za granicę. W latach transformacji ustrojowej zakład został zlikwidowany. W 1923 r. powstała Huta Szkła. Przed II wojną światową powstały także Zakłady Gumowe „Wudeta”. Po wojnie Huta Szkła wymagała odbudowy – w latach 50 XX w. zakład odzyskał dawną świetność, zatrudniając ponad tysiąc pracowników. Z działalnością zakładu wiązało się także powstanie Zasadniczej Szkoły Szklarskiej oraz Technikum Szklarskiego, ze względu na duże zapotrzebowanie na wykwalifikowanych pracowników. W czasach transformacji Krośnieńskie Huty Szkła “KROSNO” S.A. były jedną z pierwszych sprywatyzowanych spółek rynku krajowego, była to także jedna z pięciu pierwszych polskich spółek giełdowych. W 2016 r. po kilkuletnim okresie upadłości dawne Krośnieńskie Huty Szkła wykupił globalny fundusz inwestycyjny – zmieniając nazwę zakładu na Krosno Glass. Wyroby szklane są najbardziej kojarzone z miastem - w 2012 r. zostało otwarte Centrum Dziedzictwa Szkła. Przy

---

¹ <https://krosno.pl/dla-mieszkanow/o-miescie> (dostęp: 19.10.22)

okazji otwarcia Centrum władze samorządowe podpisały symboliczny akt lokacji Krosna jako „Miasta Szkła”².

Inną ważną inwestycją było powstanie pierwszej kopalni ropy naftowej w XIX wieku. Pionierem przemysłu naftowego był Ignacy Łukasiewicz, który wraz ze współnikami – Tytusem Trzeciekim oraz Karolem Klobassą-Zrenckim założył pierwsze na świecie przedsiębiorstwo naftowe. Pierwsza kopalnia powstała w 1854 r. we wsi Bóbrka obok Krosna – kopalnia działa do dziś, a na jej terenie znajduje się Muzeum Przemysłu Naftowego i Gazowniczego im. Ignacego Łukasiewicza³.

Od 1932 r. Krosno posiada lotnisko – powstałe na podstawie uchwały Rady Miasta z 1928 r. Rok przed wybuchem II wojny światowej przeniesiono z Bydgoszczy do Krosna Szkołę Podoficerów Lotnictwa dla Małoletnich. W 1945 r. swoją działalność w Krośnie rozpoczął Aeroklub Podkarpacki, a końcem lat 50 XX w. na terenie lotniska założono Centrum Wyszkolenia Lotniczego. W 2005 r. lotnisko stało się własnością Miasta Krosna – od 2017 r. zarządza nim spółka miejska Lotnisko Krosno Sp. z o.o.⁴.

Współcześnie Krosno jest jednym z głównych ośrodków gospodarczych w województwie podkarpackim. Rozwijają się tutaj wiele sektorów przemysłu, wśród najważniejszych należy wymienić:

- ◆ przemysł naftowo-gazowniczy – w mieście działają firmy produkujące m.in.: elementy wyposażenia platform wiertniczych, konstrukcje stalowe zaawansowanych technologicznie obiektów przemysłu naftowego i gazowniczego, urządzenia do eksploatacji złóż ropy i gazu. Do przedstawicieli tego sektora należą: PGNiG Technologie S.A., NGS Oil& Gas Sp. z o.o., Exalo Drilling S.A.;
- ◆ przemysł szklarski – Krosno jest jednym z największych producentów szkła (gospodarczego, użytkowego, ozdobnego, artystycznego) oraz włókna szklanego w Europie. Wiele krośnieńskich firm działa w tej branży, m.in. Krosno Glass S.A. – najstarsza huta szkła, Krosnglass S.A. (producent włókna szklanego), Glasmark Sp. z o.o., Villa Glass Studio Sp. z o.o., Studio Borowski Sp. z o.o., Glass Studio Habrat. W oparciu o szkło stworzony został także główny produkt turystyczny miasta – Centrum Dziedzictwa Szkła;
- ◆ przemysł motoryzacyjny – jest jedną z ważnych gałęzi przemysłu w mieście od czasów powojennych. W 1945 r. powstał w Krośnie pierwszy zakład produkujący amortyzatory do pojazdów samochodowych. Współcześnie jest to jedna z branż zatrudniająca najwięcej pracowników w regionie. Do największych producentów należą: BWI Poland Technologies Sp. z o.o., FA Krosno S.A., Splast Sp. z o.o.;

---

² <https://miastoszklapl/historia/> (dostęp: 19.10.22)

³ <https://bobrka.pl/kopalnia-bobrka/> (dostęp: 19.10.22)

⁴ <http://lotniskokrosno.com/o-lotnisku/> (dostęp: 07.12.22)

- ◆ przemysł lotniczy – w Krośnie dynamicznie rozwijają się firmy z sektora lotniczego, w tym firmy należące do stowarzyszenia „Dolina Lotnicza”. Produkowane są tutaj m.in. podzespoły podwozi do samolotów cywilnych i wojskowych (Goodrich Aerospace Poland Sp. z o.o. – w ramach koncernu Collins Aerospace), części lotnicze (Wietpol Aerospace Sp. z o.o., Dioxid Sp. z o.o., PPUH Eurosim 3), a także samoloty ultralekkie i szybowce (Ekolot, Peszke, ScaleWings Aero Pro Sp. z o.o.). Atutem miasta jest infrastruktura lokalnego lotniska, dostosowana do potrzeb producentów lekkich samolotów i sprzętu lotniczego;
- ◆ przetwórstwo tworzyw sztucznych – na terenie miasta działają przedsiębiorstwa związane z produkcją i przetwórstwem tworzyw sztucznych. Do największych firm tej branży należą Splast Sp. z o.o. (producent elementów z tworzyw sztucznych, stosowanych m.in. w branżach motoryzacyjnej, meblarskiej, elektromaszynowej) oraz Cellfast Sp. z o.o. (producent narzędzi i akcesoriów ogrodniczych oraz systemów rynnowych);
- ◆ przemysł meblarski – jest jedną z ważnych gałęzi przemysłu w województwie podkarpackim. Największym producentem posiadającym siedzibę w Krośnie jest Nowy Styl Sp. z o.o. Działają także mniejsze firmy, m.in. Krośnieńskie Fabryki Mebli KROFAM Sp. z o.o.

Przez Krosno przebiega droga krajowa nr 28 łącząca Zator z przejściem granicznym w Medyce, a także dwie drogi wojewódzkie: nr 990 Krosno-Twierdza oraz nr 991 Krosno-Lutcza. Wraz ze zmianą granic w 2021 r., Krosno zyskało bezpośredni dostęp do drogi krajowej nr 19 oraz przyszłej drogi ekspresowej S19. Droga ta będzie elementem międzynarodowej trasy Via Carpathia, łączącej Europę Północną i Południową.

W Krośnie znajduje się lotnisko lokalne, które wyposażone jest w utwardzony pas startowy o długości 1 100 m i szerokości 30 m, z systemem oświetlenia umożliwiającym lądowanie po zmroku. Lotnisko dysponuje także dwoma pasami trawiastymi. Jest bazą dla szkolenia pilotów samolotowych, szybowcowych, spadochroniarzy oraz obsługuje małe samoloty (loty rekreacyjne, sportowe, biznesowe, taksówki powietrzne, testy statków powietrznych produkowanych w Krośnie, różnego rodzaju usługi lotnicze).

Miasto posiada także dostęp do kolei, poprzez linię kolejową nr 108 relacji Stróże-Krościenko. Linia ta jest jednak niezelektryfikowana oraz marginalizowana przez przewoźników kolejowych. Miasto zabiega o utworzenie łącznicy kolejowej między linią 108 a 106 w kierunku Rzeszowa, co znacząco skróciłoby czas podróży między Krosnem a stolicą województwa podkarpackiego.

Na terenie miasta utworzono strefę inwestycyjną „Krosno – Lotnisko”, a w trakcie przygotowania jest kolejna strefa „Krosno 2”. Pierwsza z nich ma około 49,5 ha powierzchni i zlokalizowana jest

w południowej części miasta w rejonie ulic: Lotników i Prezydenta Ryszarda Kaczorowskiego. Teren objęty jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, kompleksowo uzbrojony i przygotowany pod inwestycje usługowe i przemysłowe. W 2022 r. większość dostępnych terenów w tej strefie została już zagospodarowana (84%). Tereny nabyło 28 inwestorów. Uzbrojenie strefy odbyło się w dwóch etapach, przy pomocy środków z Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013 oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego 2007-2013.

Strefa Inwestycyjna „Krosno 2” położona jest przy drodze krajowej nr 19 oraz linii kolejowej nr 108, na terenach nowo przyłączonych do miasta. W związku ze zmianą granic Krosna, przeprowadzoną w 2021 r., rozpoczęto opracowanie nowego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego. Strefa przeznaczona będzie pod inwestycje usługowe i branży produkcyjnej. Jej powierzchnia wynosi około 100 ha. Atutem tej strefy będzie jej bliskie położenie przy węźle Krosno na planowanej drodze ekspresowej S19.

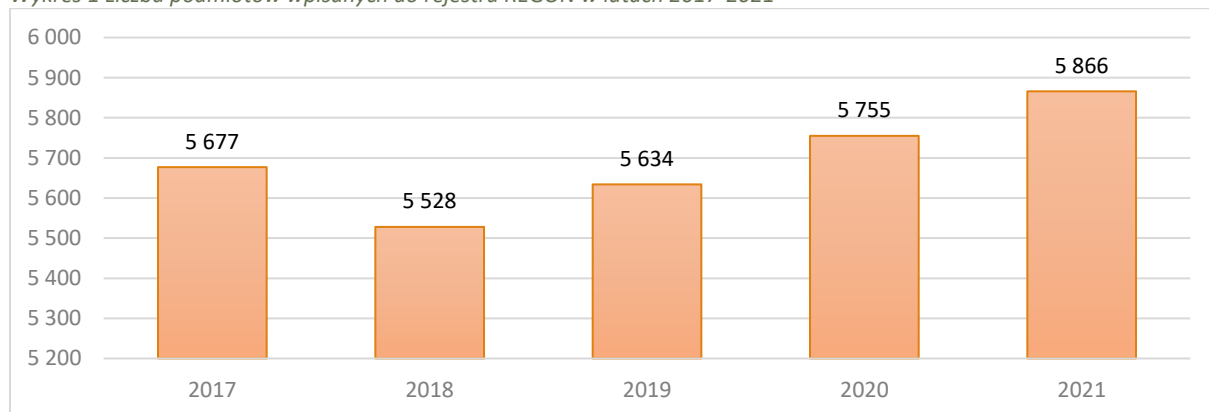
Krosno jest także jednym z głównych ośrodków edukacyjnych w regionie. Potencjał miasta stanowi współpraca szkół zawodowych i uczelni z przedsiębiorstwami. Na terenie miasta funkcjonuje wiele szkół ponadpodstawowych kształcących w zawodach. Wśród ok. 50 kierunków zawodowych, oferowanych w szkołach ponadpodstawowych, znajdują się zarówno kierunki popularne w szkołach w całej Polsce (np. technik informatyk, technik mechanik, technik budownictwa, technik ekonomista, kucharz, fryzjer), jak i kierunki dostosowane do specyfiki lokalnego rynku pracy, takie jak m.in.: technik mechanik lotniczy, technik gazownictwa, technik wiertnik, technik górnictwa otworowego. Absolwenci szkół średnich mają możliwość kontynuowania nauki na studiach w Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Krośnie. Placówka oferuje kształcenie na wielu kierunkach na poziomie licencjackim, inżynierskim, magisterskim oraz na studiach podyplomowych. Umożliwia studiowanie w trybie dualnym (m.in. na kierunkach mechanika i budowa maszyn oraz automatyka i robotyka), dzięki czemu studenci mogą zdobywać jednocześnie wiedzę teoretyczną na uczelni i praktyczną – u pracodawcy, w rzeczywistym środowisku pracy. Taki model kształcenia służy przygotowaniu młodej kadry pracowników pod kątem oczekiwań krośnieńskiego rynku pracy.

2.2 Krośnieńska gospodarka w liczbach. Trendy, tendencje, zjawiska

Podrozdział przedstawia wybrane dane wraz z opisem głównych zidentyfikowanych tendencji w lokalnej gospodarce oraz zjawiska pokrewne.

Liczba podmiotów gospodarczych utrzymuje się na stabilnym poziomie - w ostatnich pięciu latach wzrosła o 3,3%. W 2021 r. ogólna liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie Krosna wyniosła 5 866.

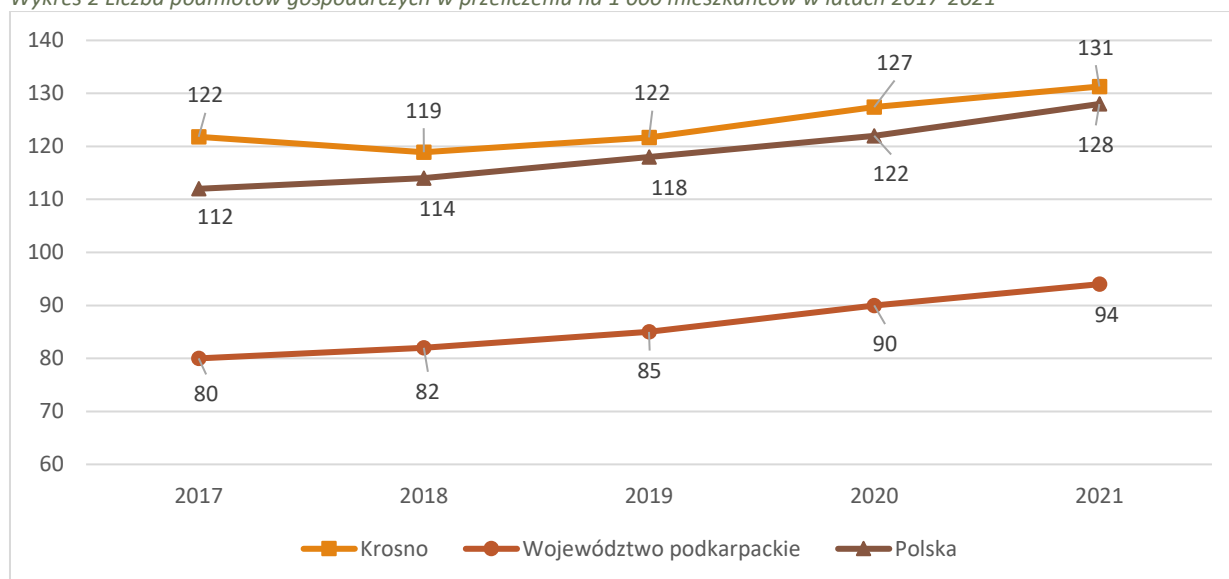
Wykres 1 Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w latach 2017-2021

Źródło: dane GUS, 2022 r.

W 2021 r. w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, liczba podmiotów gospodarczych w Krośnie wyniosła 131 – więcej niż średnia w województwie podkarpackim i kraju. W analizowanym okresie, wartość wskaźnika wzrosła o 9.

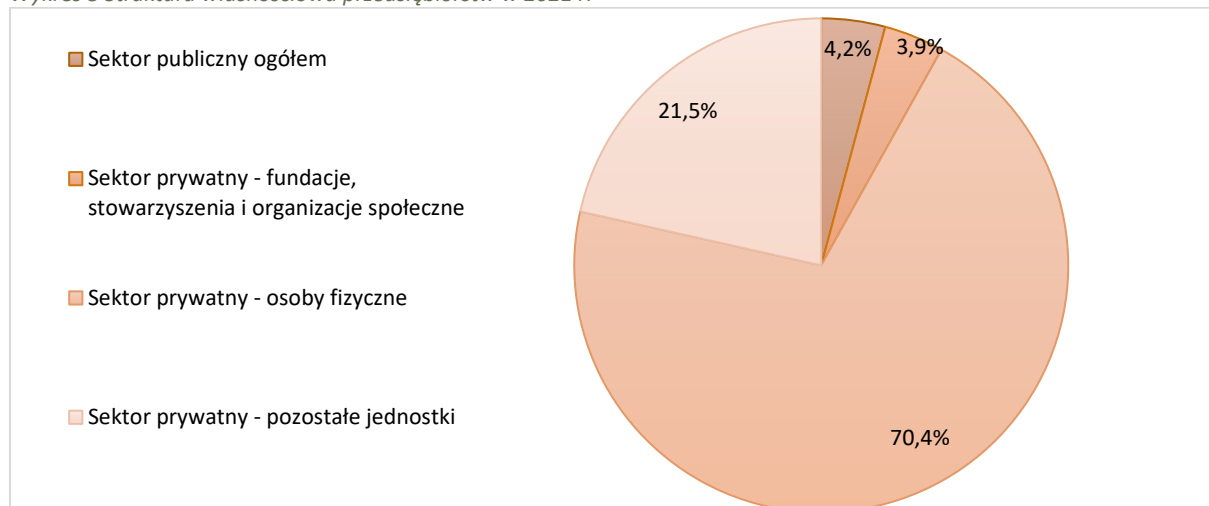
Wykres 2 Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2017-2021

Źródło: dane GUS, 2022 r.

W strukturze podmiotów dominuje sektor prywatny, stanowiący łącznie blisko 96%. Największy udział stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – nieco ponad 70% w strukturze przedsiębiorstw ogółem. Udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wyniósł 3,9%. Podmioty publiczne stanowią niewiele ponad 4% wszystkich przedsiębiorstw.

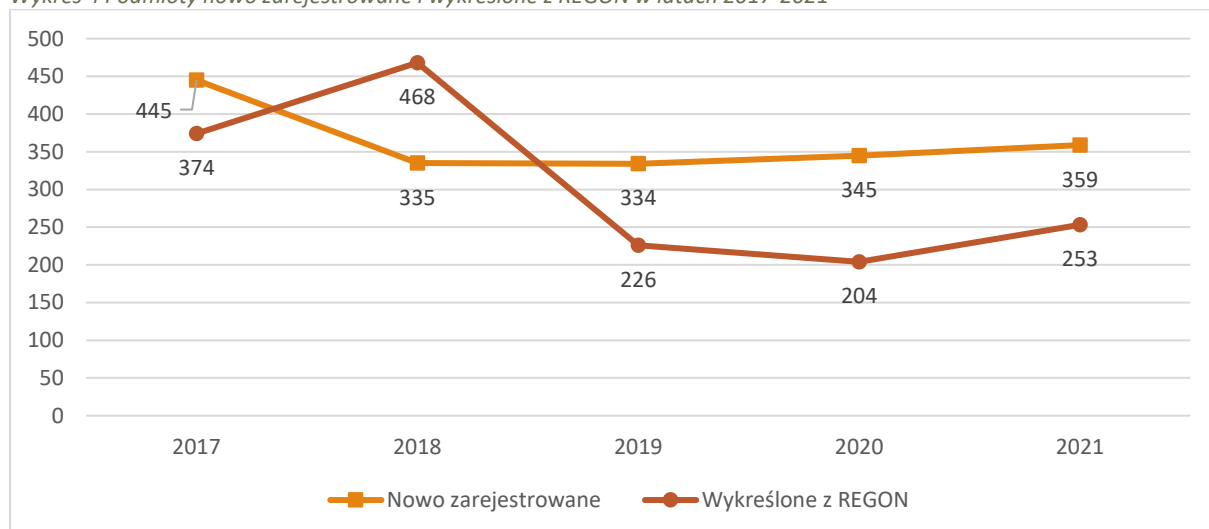
Wykres 3 Struktura własnościowa przedsiębiorstw w 2021 r.

Źródło: dane GUS, 2022 r.

Od 2019 r. liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych przekracza liczbę wykreślonych z rejestru REGON, co wskazuje na rozwój przedsiębiorczości na terenie Krosna. W analizowanym okresie tylko w 2018 r. liczba wyrejestrowanych podmiotów była wyższa niż tych nowo zarejestrowanych.

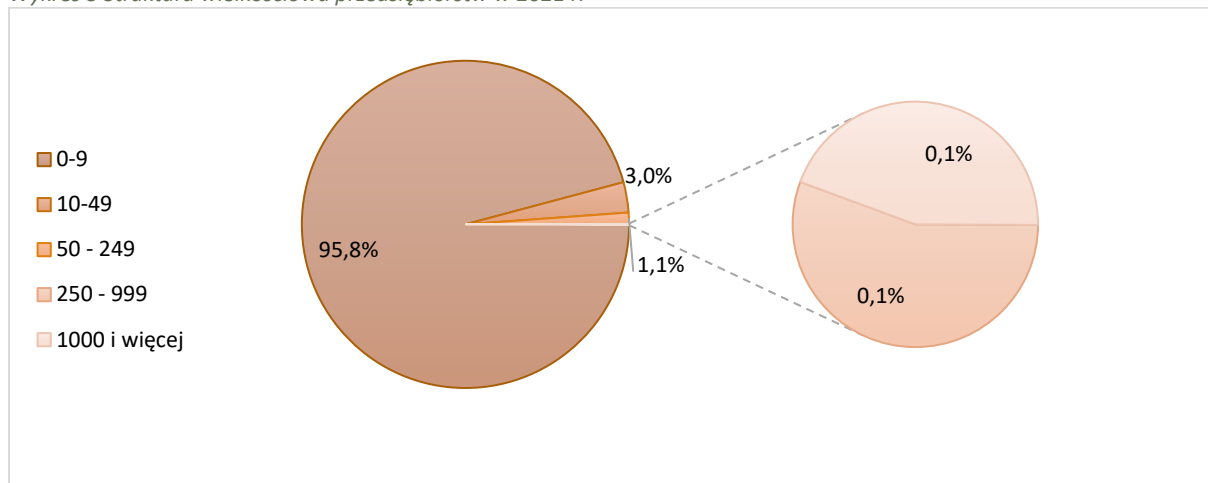
Wykres 4 Podmioty nowo zarejestrowane i wykreślone z REGON w latach 2017-2021

Źródło: dane GUS, 2022 r.

W Krośnie dominują podmioty zatrudniające do 9 pracowników, które stanowiły w 2021 r. blisko 96% wszystkich zarejestrowanych przedsiębiorstw. Podmioty o zatrudniające od 10 do 49 pracowników stanowiły 3%, natomiast firmy o liczbie pracowników 50-249 to około 1,1% wszystkich przedsiębiorstw. Większe przedsiębiorstwa, o liczbie pracowników 250-999 to zaledwie 0,1% (5 firm), podobnie jak podmioty zatrudniające ponad 1 000 pracowników (4 firmy).

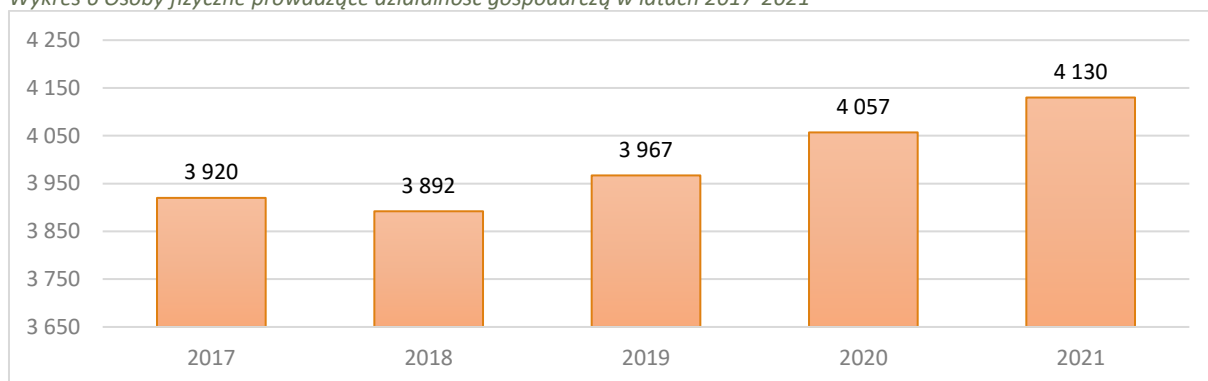
Wykres 5 Struktura wielkościowa przedsiębiorstw w 2021 r.

Źródło: dane GUS, 2022 r.

W latach 2017-2021 liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą zwiększyła się o 5,4%. W 2021 r. w Krośnie działalność prowadziło 4 130 osób fizycznych.

Wykres 6 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w latach 2017-2021

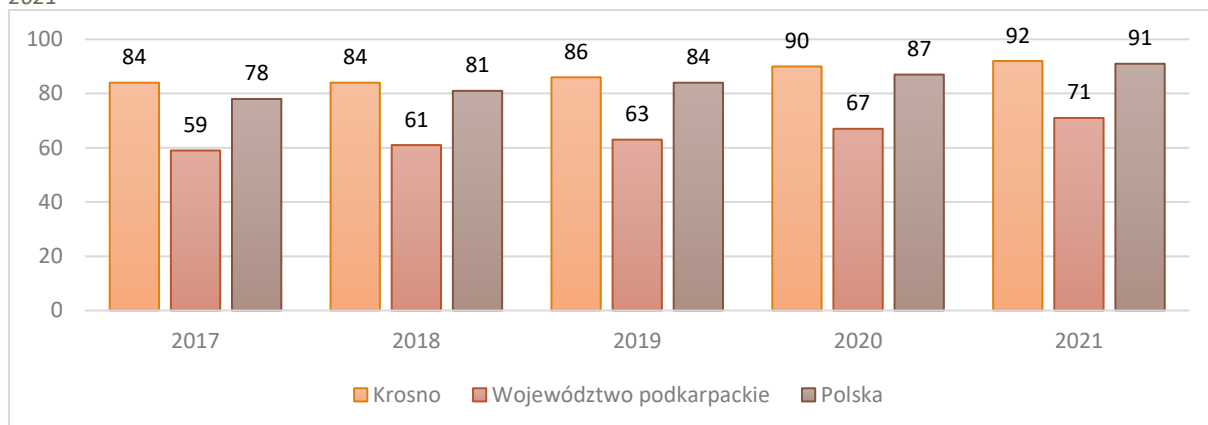

Źródło: dane GUS, 2022 r.

W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na terenie Krosna wyniosła 92 w 2021 r. Wskaźnik dla kraju wyniósł 91, natomiast dla województwa podkarpackiego znacznie mniej – 71. W 2021 r. wskaźnik dla Krosna był o 9,5% wyższy niż w 2017 r.

Wykres 7 Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2017-2021

Źródło: dane GUS, 2022 r.

W 2021 r. najwięcej podmiotów gospodarczych działało w sekcji handlu hurtowego, detalicznego i naprawy pojazdów samochodowych – zarejestrowanych było 1 388 podmiotów. W latach 2017-2021 liczba przedsiębiorstw w sekcji G zmniejszyła się o 7,4%. Drugą najliczniejszą grupą podmiotów gospodarczych są te działające w sekcji M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna), których liczba wyniosła 691 – to o 6,3% więcej niż w 2017 r. Najmniej podmiotów w Krośnie działa w sekcji B, związanej z górnictwem – 6 przedsiębiorstw, a ich liczba wzrosła o 20% względem 2017 r.

Tabela 1 Podmioty według sekcji PKD 2007 w 2021 r.

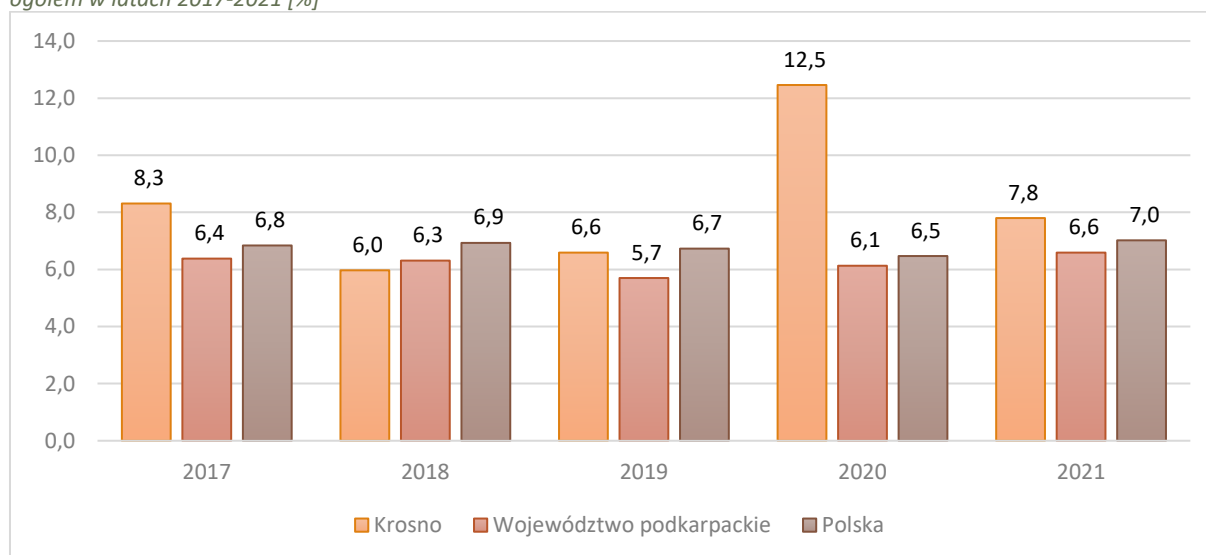
Sekcja		Liczba podmiotów	Różnica w liczbie podmiotów w 2021 r. w stosunku do 2017 r.
Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1 388	-7,4%
Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	691	6,3%
Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	594	10,4%
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	568	-2,7%
Sekcja F	Budownictwo	507	28,4%
Sekcje S i T	Pozostała działalność usługowa	443	-2,6%
Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	303	8,6%
Sekcja P	Edukacja	247	3,8%
Sekcja J	Informacja i komunikacja	234	24,5%
Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	207	15,6%
Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	166	0,0%
Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	151	-6,8%
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	148	1,4%
Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	134	9,8%
Sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	22	-4,3%
Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	13	-23,5%

Sekcja	Liczba podmiotów	Różnica w liczbie podmiotów w 2021 r. w stosunku do 2017 r.
Sekcja D	9	-25,0%
Sekcja E	7	-30,0%
Sekcja B	6	20,0%
Sekcja U	0	0,0%

Źródło: dane GUS, 2022 r.

Udział nowych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo rejestrowanych podmiotów ogółem wyniósł 7,8% w 2021 r. – więcej niż dla województwa i kraju. W latach 2017-2021 odsetek ten ulegał wahaniom. Największy przyrost firm sektora kreatywnego odnotowano w 2020 r. – 12,5% nowo rejestrowanych podmiotów w tym roku było związanych z sektorem kreatywnym.

Wykres 8 Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem w latach 2017-2021 [%]

Źródło: dane GUS, 2022 r.

Zgodnie z danymi Monitora Rozwoju Lokalnego (MRL)⁵, latach 2016-2020 średnia trzyletnia udziału podmiotów sektora kreatywnego zarejestrowanych w liczbie nowych podmiotów w Krośnie przewyższała średnią dla grupy porównawczej (miast na prawach powiatu⁶). Szczególnie zauważalna

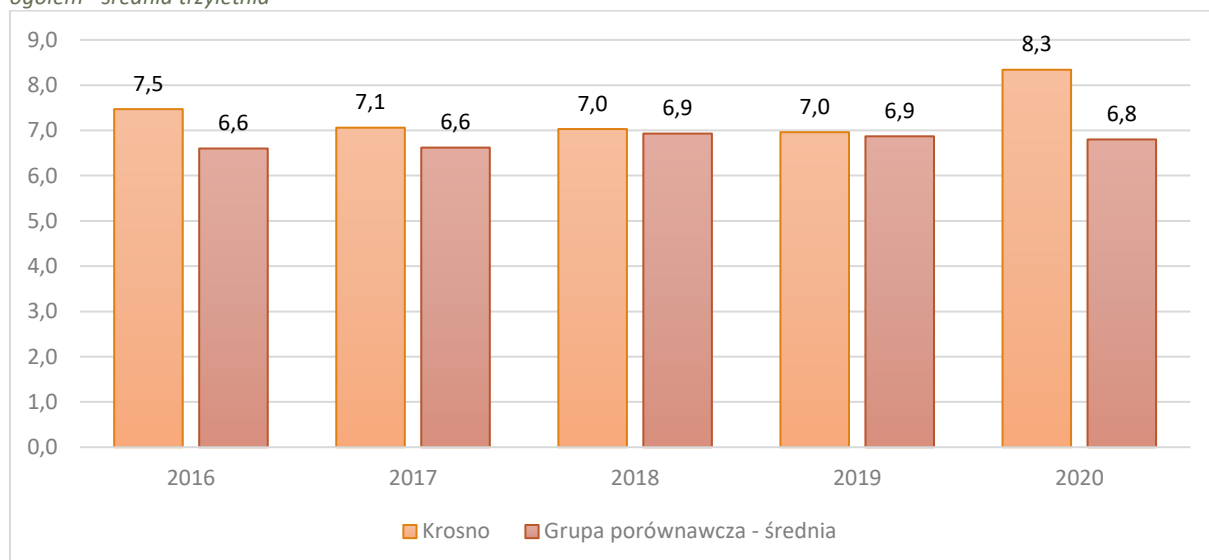
⁵ <https://gminy.monitorrozwoju.pl/>

⁶ Monitor Rozwoju Lokalnego domyślnie bierze pod uwagę grupę porównawczą składającą się z innych miast na prawach powiatu, tworzących rdzenie obszarów funkcjonalnych – na tej podstawie wylicza średnią.

W przypadku Krosna, do grupy porównawczej zostały zaliczone 32 miasta (dla których dane są dostępne w MRL), takie jak: Biała Podlaska, Bielsko-Biała, Chełm, Częstochowa, Elbląg, Grudziądz, Jastrzębie Zdrój, Jelenia Góra, Kalisz, Konin, Koszalin, Legnica, Leszno, Łomża, Nowy Sącz, Ostrołęka, Piotrków Trybunalski, Płock, Przemyśl, Radom, Rybnik, Siedlce, Skierniewice, Słupsk, Suwałki, Świnoujście, Tarnobrzeg, Tarnów, Wałbrzych, Włocławek, Zamość, Żory.

różnica widoczna była w 2020 r., gdzie średnia trzyletnia dla Krosna wyniosła 8,3, a dla grupy porównawczej 6,8. Wskazuje to na większy udział firm kreatywnych w Krośnie niż w większości innych miast na prawach powiatu.

Wykres 9 Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem - średnia trzyletnia

Źródło: dane MRL, 2022 r.

Część podmiotów działających na terenie Krosna posiada kapitał zagraniczny. W 2021 r. w Krośnie działało 39 spółek handlowych z kapitałem zagranicznym. Największe z nich to: BWI Poland Technologies Sp. z o.o. (Chiny), Goodrich Aerospace Poland Sp. z o.o. (USA), Nowy Styl Sp. z o.o. (USA), MEESE Polska Sp. z o.o. (Niemcy), ScaleWings Aero Pro Sp. z o.o. (Austria). W latach 2017-2021 nastąpił zauważalny spadek liczby zarejestrowanych spółek handlowych z kapitałem zagranicznym – o 30,4%.

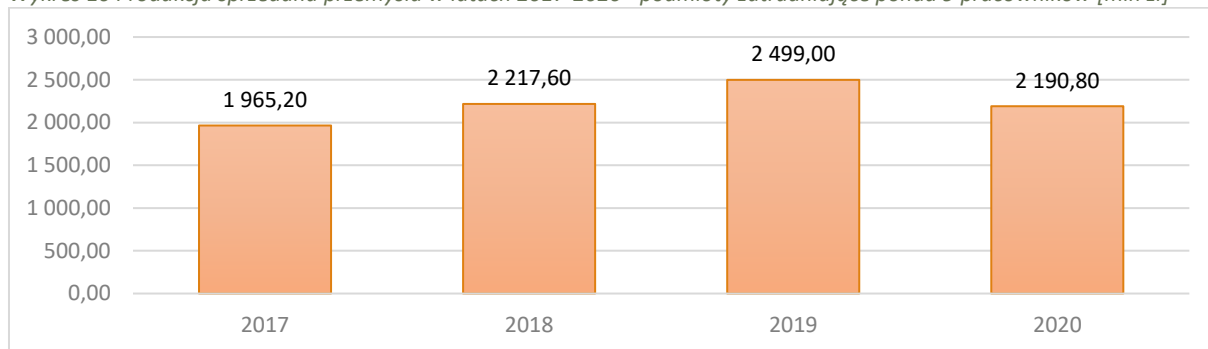
Tabela 2 Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego w latach 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	56	41	40	42	39

Źródło: dane GUS, 2022 r.

W latach 2017-2019 produkcja sprzedana przemysłu ogółem uległa zwiększeniu o 27,2% - w 2019 r. wartość ta wyniosła 2 499 mln zł. W 2020 r. odnotowano spadek na poziomie 12,3% względem poprzedniego roku, co niewątpliwie miało związek z pandemią COVID-19. Dla 2021 r. dane GUS nie są dostępne w chwili przygotowywania analizy.

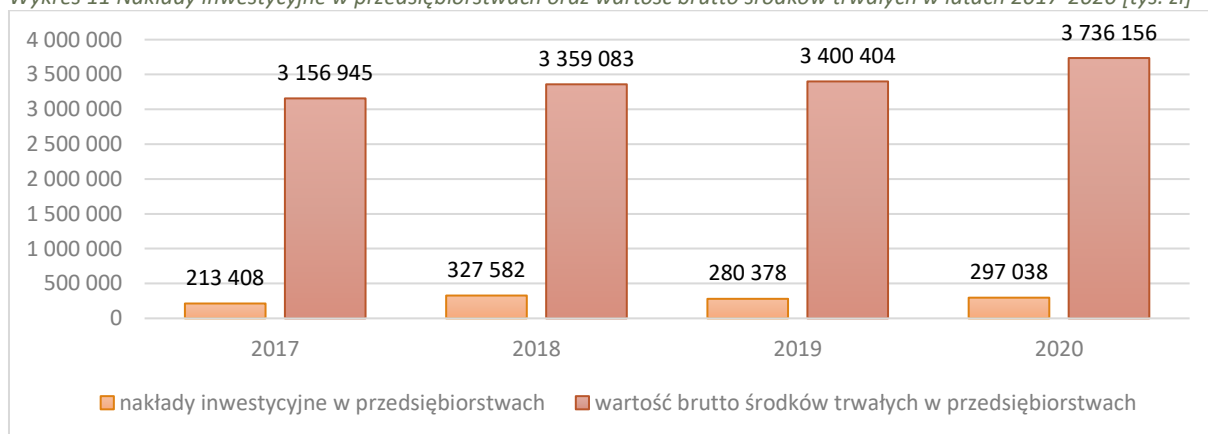
Wykres 10 Produkcja sprzedana przemysłu w latach 2017-2020 - podmioty zatrudniające ponad 9 pracowników [mln zł]

Źródło: dane GUS, 2022 r.

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw działających w Krośnie wyniosły 3 736 156 tys. zł w 2020 r. To o blisko 40% więcej niż w 2017 r., co świadczy o dynamicznym rozwoju krośnieńskich podmiotów gospodarczych. W tym samym czasie wartość brutto środków trwałych także wzrosła – o 18,3%, osiągając w 2020 r. poziom 297 038 tys. zł.

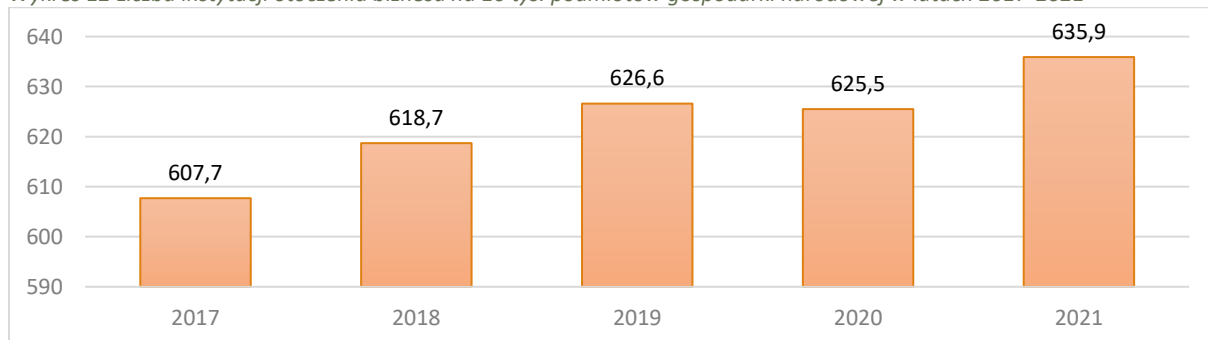
Wykres 11 Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach oraz wartość brutto środków trwałych w latach 2017-2020 [tys. zł]

Źródło: dane GUS, 2022 r.

W przeliczeniu na 10 tys. podmiotów, w Krośnie w 2021 r. działało 635,9 instytucji otoczenia biznesu. W analizowanym pięcioleciu widać wzrost wartości tego wskaźnika, co wskazuje na rozwój instytucji wspierających lokalny biznes.

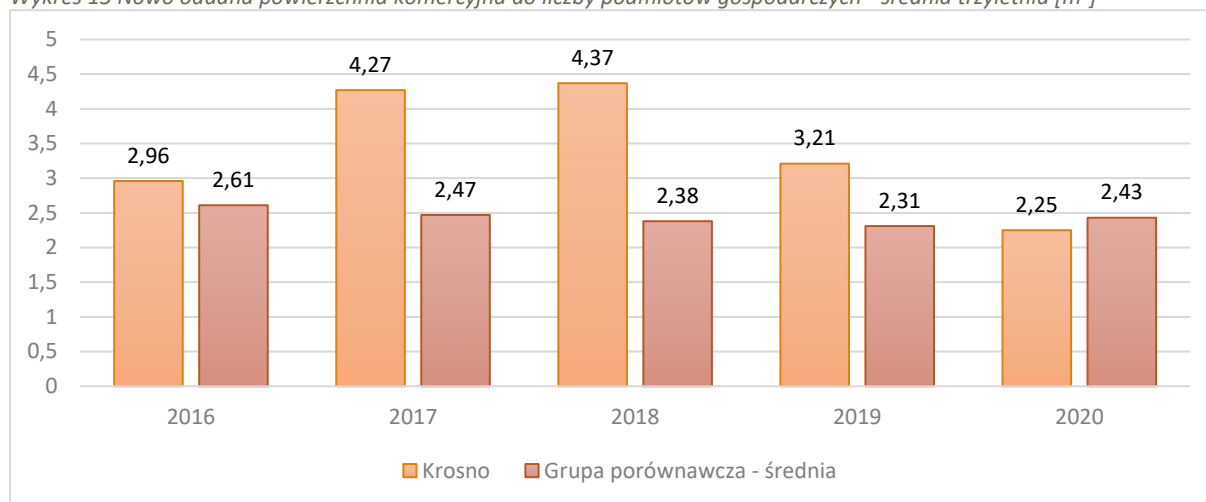
Wykres 12 Liczba instytucji otoczenia biznesu na 10 tys. podmiotów gospodarki narodowej w latach 2017-2021

Źródło: dane GUS, 2022 r.

Zgodnie z danymi Monitora Rozwoju Lokalnego, w 2020 r. średnia trzyletnia powierzchni komercyjnej (lokale usługowe, handlowe, magazyny itp.) w stosunku do ogólnej liczby podmiotów gospodarczych wyniosła 2,25 m². To mniej w porównaniu do średniej z lat poprzednich – najwyższą średnią odnotowano w 2018 r. (4,37 m²). Znaczny wzrost wskaźnika w 2017 r. był spowodowany otwarciem obiektu wielkopowierzchniowego - Centrum Handlowego VIVO. W latach 2016-2019 średnia w Krośnie była wyższa niż w grupie porównawczej (według MRL - dane z miast na prawach powiatu), co wskazuje na korzystniejszą sytuację związaną z dostępnością lokali komercyjnych.

Wykres 13 Nowo oddana powierzchnia komercyjna do liczby podmiotów gospodarczych - średnia trzyletnia [m²]

Źródło: dane MRL, 2022 r.

W 2021 r. Krosno pozyskało łącznie ponad 26 mln zł na programy i projekty unijne, z czego najwięcej to płatności w zakresie budżetu środków europejskich - ponad 19 mln zł.

Tabela 3 Dochody budżetu miasta - finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w latach 2017-2021 [zł]

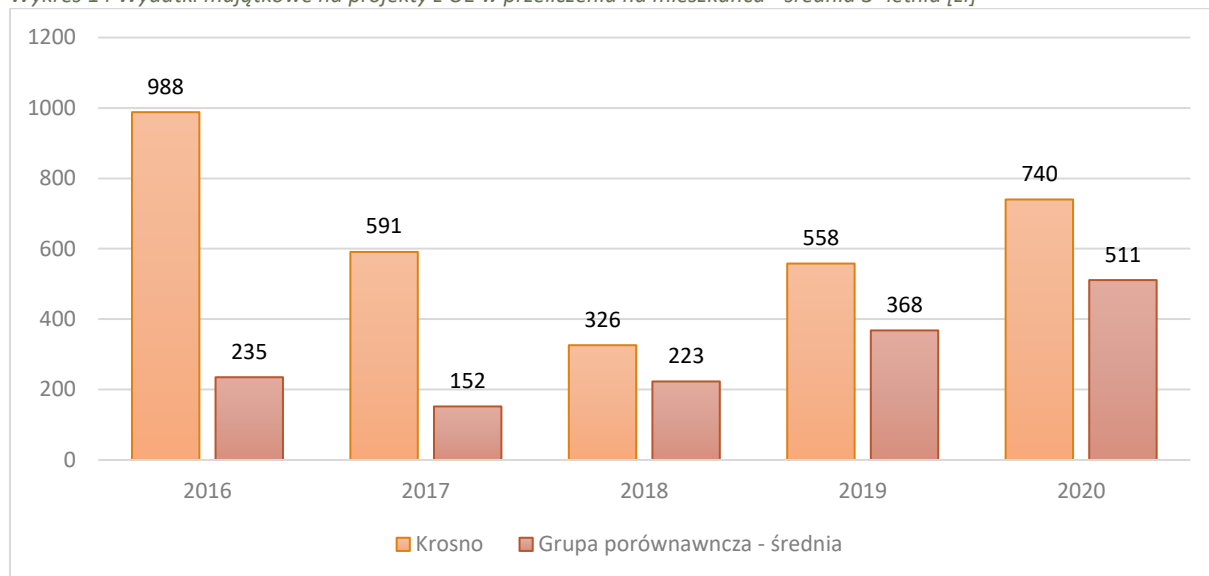
Rok	Środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych	Środki z budżetu państwa lub inne przekazane jako współfinansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE	Płatności w zakresie budżetu środków europejskich
2017	1 221 961	127 248	2 151 769
2018	1 024 592	2 775 038	21 282 263
2019	1 996 478	6 934 097	40 447 390
2020	2 144 510	1 739 331	30 259 514
2021	1 671 934	5 060 215	19 521 226

Źródło: dane GUS, 2022 r.

Średnia trzyletnia wydatków majątkowych na projekty unijne w przeliczeniu na jednego mieszkańca, w 2020 r. wyniosła 740 zł. W analizowanym pięcioleciu największą średnią odnotowano w 2016 r., gdzie średnia przypadająca na jednego mieszkańca wyniosła 988 zł. Na tle grupy porównawczej (miasta

na prawach powiatu), Krosno wypada znacznie korzystniej – średnia trzyletnia wydatków na projekty unijne na mieszkańca w latach 2016-2020 przewyższała średnią dla grupy porównawczej. Wskazuje to na aktywność i skuteczność Krosna w pozyskiwaniu środków z Unii Europejskiej.

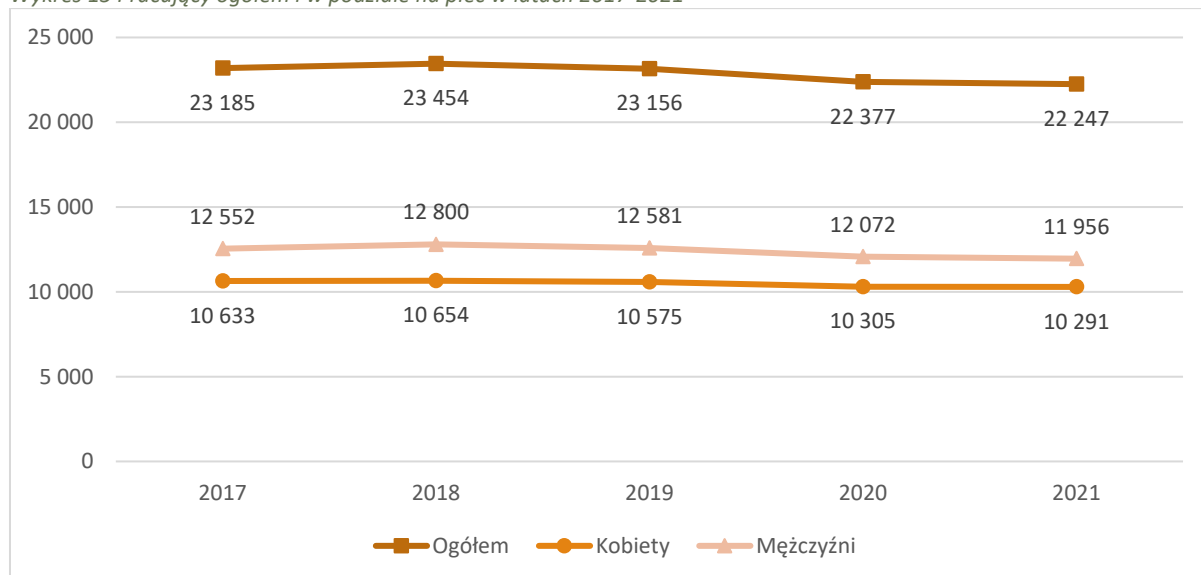
Wykres 14 Wydatki majątkowe na projekty z UE w przeliczeniu na mieszkańca - średnia 3-letnia [zł]

Źródło: dane MRL, 2022 r.

Liczba pracujących⁷ w latach 2017-2021 uległa zmniejszeniu o 4%, wynosząc 22 247 osób w 2021 r. Na lokalnym rynku pracy nieznacznie dominują mężczyźni, stanowiący blisko 54% wszystkich pracujących.

Wykres 15 Pracujący ogółem i w podziale na płeć w latach 2017-2021

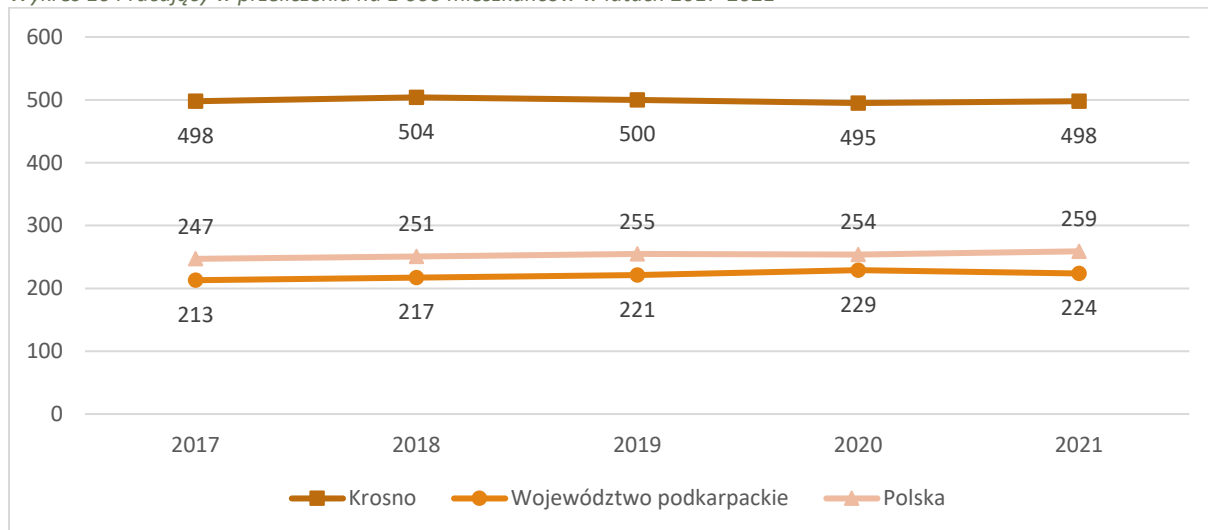

Źródło: dane GUS, 2022 r.

⁷ Dane podawane przez GUS obejmują podmioty zatrudniające od 10 pracowników wwyż.

Liczba pracujących w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wyniosła 498 w 2021 r. To znacznie więcej w porównaniu do województwa podkarpackiego (224) i kraju (259). Krosno jest jednym z głównych ośrodków gospodarczych w regionie, z tego względu przyciąga pracowników z okolicznych miejscowości. Największa liczba pracowników dojeżdża z gmin takich jak Chorkówka (1 544 os.), Miejsce Piastowe (1 360 os.), Korczyna (1 162 os.), Wojaszówka (1 044 os.) i Jedlicze (1 007os.)⁸.

Wykres 16 Pracujący w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2017-2021

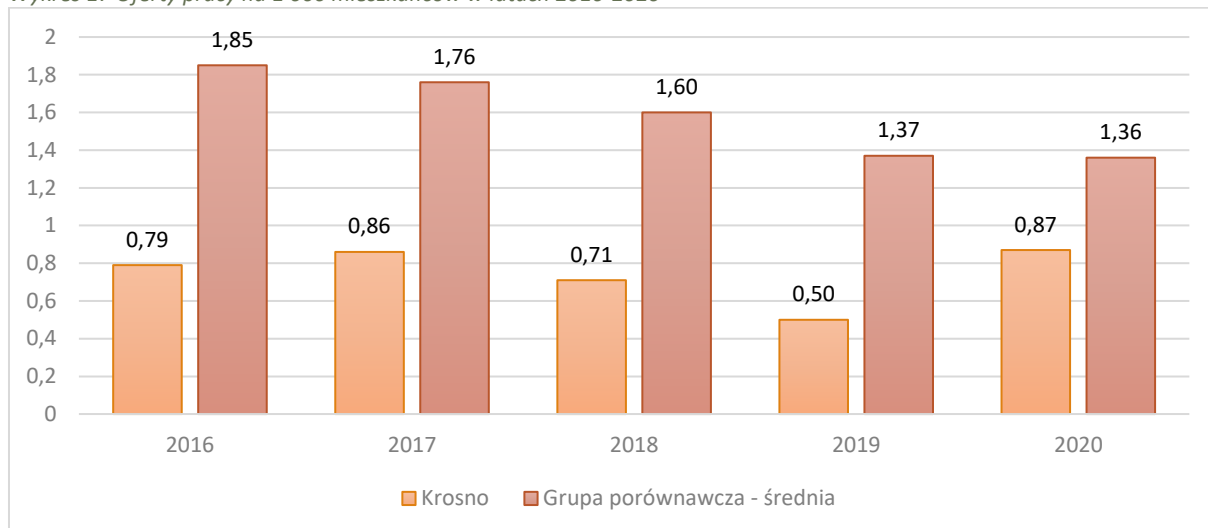
Źródło: dane GUS, 2022 r.

Wskaźnik liczby ofert pracy zgłaszanych do Powiatowego Urzędu Pracy w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2016- 2020 uległ zwiększeniu o około 10% - do poziomu 0,87. To znacznie mniej niż średnia dla grupy porównawczej (miasta na prawach powiatu), która w 2020 r. wyniosła 1,36. Trzeba zaznaczyć, że wskaźnik ten bierze pod uwagę wyłącznie oferty zgłaszane do PUP. W ostatnich latach rośnie znaczenie docierania do potencjalnych pracowników poprzez portale internetowe, czego niniejszy wskaźnik nie uwzględnia.

⁸ Podkarpacka miastopedia rozwoju społeczno – gospodarczego. Aneks do raportu końcowego z ekspertyzy pn. Miasta wraz z obszarami funkcjonalnymi oraz bieguny wzrostu w województwie podkarpackim, Rzeszów 2019.

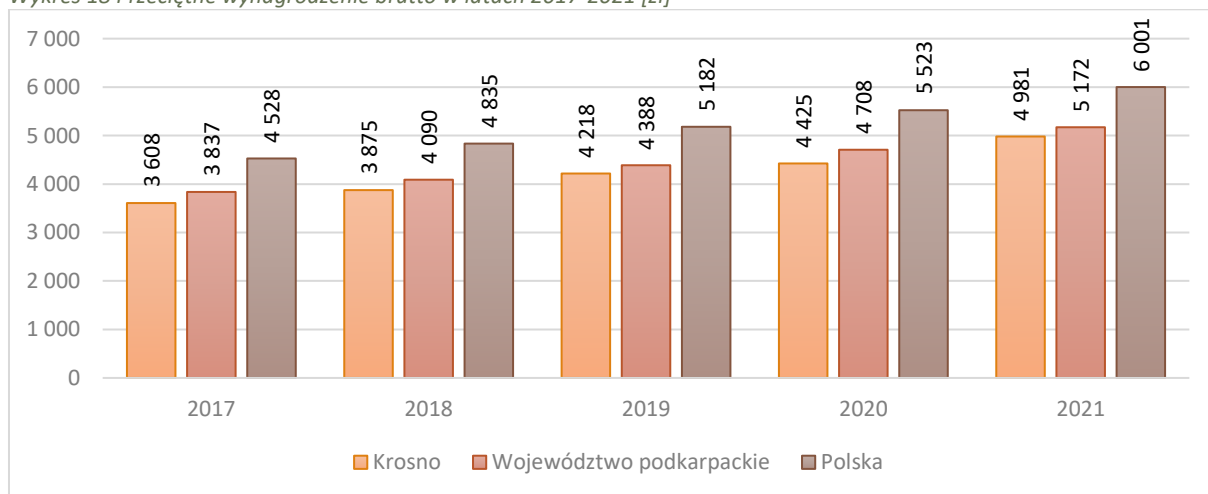
Wykres 17 Oferty pracy na 1 000 mieszkańców w latach 2016-2020

Źródło: dane MRL, 2022 r.

Przeciętne wynagrodzenie brutto⁹ w Krośnie w 2021 r. wyniosło 4 981 zł, co wypada mniej korzystnie na tle województwa (5 172 zł) i kraju (6 001 zł). W latach 2017-2021 przeciętne wynagrodzenie wzrosło w Krośnie o 38%. Warto zaznaczyć, że przeciętna miesięczna pensja brutto w relacji do średniej krajowej wyniosła 83% w 2021 r. – wzrosła o 3,3 pp. w porównaniu do 2017 r.

Wykres 18 Przeciętne wynagrodzenie brutto w latach 2017-2021 [zł]

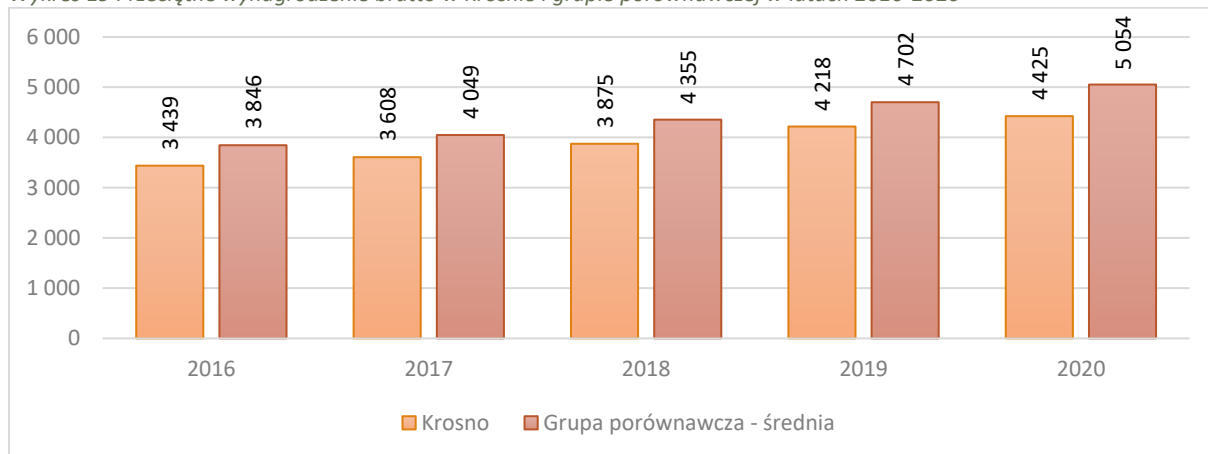

Źródło: dane GUS, 2022 r.

Według wskaźnika Monitora Rozwoju Lokalnego przeciętne wynagrodzenie brutto w Krośnie było niższe w porównaniu do średniej dla grupy porównawczej (miasta na prawach powiatu). W 2020 r. różnica pomiędzy płacą w Krośnie i grupie porównawczej wyniosła 629 zł.

⁹ Dane nie obejmują podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób

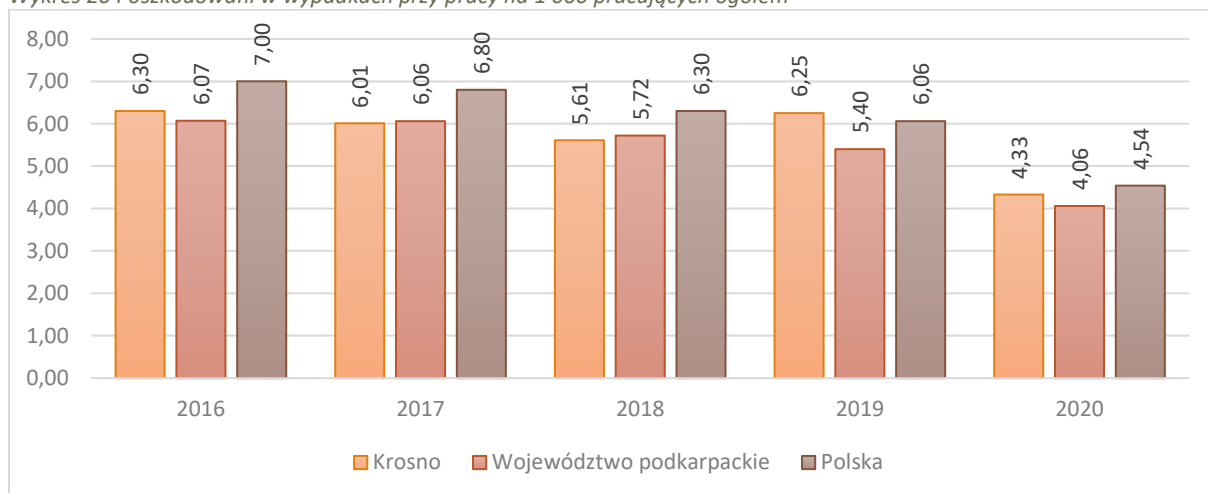
Wykres 19 Przeciętne wynagrodzenie brutto w Krośnie i grupie porównawczej w latach 2016-2020

Źródło: dane MRL, 2022 r.

Liczba poszkodowanych w wypadkach przy pracy w przeliczeniu na 1 000 ludności wyniosła 4,33 w 2020 r. Wskaźnik jest nieco wyższy niż ten dla województwa podkarpackiego (4,06), natomiast niższy w stosunku do wskaźnika dla kraju (4,54).

Wykres 20 Poszkodowani w wypadkach przy pracy na 1 000 pracujących ogółem

Źródło: dane GUS, 2022 r.

W Krośnie działa 11 szkół zawodowych – branżowych I stopnia i techników, kształcących na różnych kierunkach, w tym także tych szczególnie poszukiwanych na lokalnym rynku pracy. Ponadto działa także pięć liceów ogólnokształcących. W latach 2017-2021 najchętniej wybierany profil kształcenia przez krośnieńską młodzież to profil promedyczny – liczba absolwentów w analizowanym okresie utrzymywała się na zbliżonym, wysokim poziomie (szczególnie w I i II LO). Ogólna liczba absolwentów liceów ogólnokształcących zmalała w 2021 r. o 7,6% w stosunku do 2017 r. Ma to związek przede wszystkim ze zmniejszającą się populacją młodzieży w Krośnie i powiecie krośnieńskim.

Tabela 4 Liczba absolwentów szkół ponadpodstawowych ogólnokształcących w 2017 r. i 2021 r.

	Profil kształcenia	2017	2021
I Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Mikołaja Kopernika	humanistyczno-prawniczy	31	36
	matematyczno-fizyczny	33	34
	politechniczny	33	26
	promedyczny	102	91
	matematyczno-geograficzny	35	0
	ekonomiczno-lingwistyczny (dwujęzyczny)	0	32
II Liceum Ogólnokształcące im. Konstytucji 3 Maja	matematyczno-fizyczny	31	34
	ekonomiczno-geograficzny	31	34
	humanistyczno-prawniczy	31	32
	dziennikarsko-językowy	33	30
	promedyczny	68	66
III Liceum Ogólnokształcące	językowy	28	28
	matematyczno-geograficzny	30	36
	humanistyczno-prawniczy	32	26
	medyczny	34	34
	matematyczno-fizyczny	0	28
	propolicyjny	31	0
	matematyczno-informatyczny	30	0
V Liceum Ogólnokształcące im. Jana Szczepanika	językowo-biznesowy	0	29
	promedyczny	0	27
	mundurowo-pożarniczy	25	19
	prawniczo-administracyjny	0	17
	artystyczno-medialny	0	13
	humanistyczno-artystyczny	26	0
	humanistyczno-prawny	26	0
	językowo-medialny	28	0
	medyczno-przyrodniczy	25	0
VI Liceum Ogólnokształcące	ratowniczo-obronny	35	32
	bezpieczeństwo wewnętrzne	0	33
	sportowy	20	0
Ogółem		798	737

Źródło: dane Wydziału Edukacji UM Krosno, 2022 r.

Liczba absolwentów techników w latach 2017-2021 utrzymuje się na zbliżonym poziomie – zmniejszyła się o 1,7%. Najwięcej absolwentów notowano na kierunkach: technik pojazdów samochodowych, technik informatyk oraz technik mechatronik.

Tabela 5 Liczba absolwentów szkół ponadpodstawowych zawodowych w 2017 r. i 2021 r.

	Zawód	2017	2021
Technikum Nr 1 im. Jana Szczepanika	technik ekonomista	31	27
	technik handlowiec	11	11
	technik spedytor	15	10
	technik technologii odzieży/przemysłu mody	10	8

	Zawód	2017	2021
	technik obsługi turystycznej	16	18
Technikum Nr 2 im. Ks. Stanisława Szpetnara	technik żywienia i usług gastronomicznych	29	20
	technik usług fryzjerskich	13	21
Technikum Nr 3 im. Stanisława Staszica	technik mechanik	8	10
	technik pojazdów samochodowych	62	52
	technik mechatronik	39	39
	technik mechanik lotniczy	16	13
Technikum Nr 4 im. Ignacego Łukasiewicza	technik górnictwa otworowego	13	0
	technik geolog	19	12
	technik wiertnik	43	19
	technik gazownictwa	16	10
	technik logistyk	26	28
	technik ochrony środowiska	0	0
Technikum Nr 5	technik elektryk	14	31
	technik elektronik	21	25
	technik informatyk	64	52
	technik automatyk	0	13
Technikum Nr 6 im. Jana Sas Zubrzyckiego	technik budownictwa	24	33
	technik architektury krajobrazu	17	25
	technik renowacji elementów architektury	0	12
	technik geodeta	0	0
	technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej	0	0
Technikum Nr 7	technik fotografii i multimediiów	0	9
	technik cyfrowych procesów graficznych/technik grafiki i poligrafii cyfrowej	11	11
Ogółem		518	509

Źródło: dane Wydziału Edukacji UM Krosno, 2022 r.

Liczba absolwentów szkół branżowych pozostaje na podobnym poziomie – odnotowano niewielki wzrost na poziomie 0,6%. Największym zainteresowaniem młodzieży cieszą się takie zawody, jak mechanik pojazdów samochodowych oraz ślusarz.

Tabela 6 Liczba absolwentów szkół branżowych w 2017 r. i 2021 r.

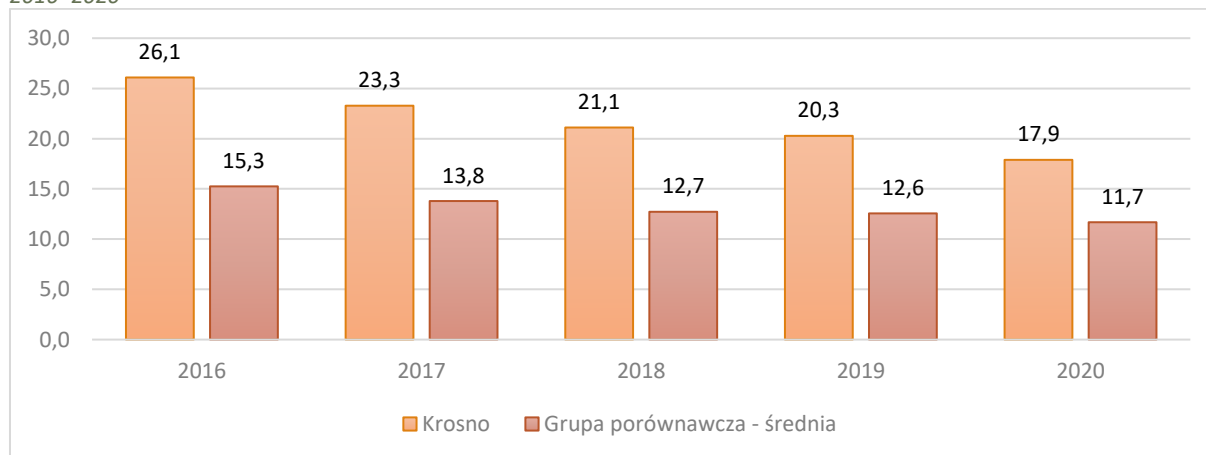
	Zawód	2017	2021
Branżowa Szkoła I stopnia Nr 2 im. Ks. Stanisława Szpetnara	kucharz	11	14
	cukiernik	11	0
	fryzjer	16	28
	klasa wielozawodowa	10	16
Branżowa Szkoła I stopnia Nr 3 im. Stanisława Staszica	mechanik pojazdów samochodowych	36	56
Branżowa Szkoła I stopnia Nr 4	ślusarz	31	31
	monter izolacji budowlanych	15	0

	Zawód	2017	2021
Branżowa Szkoła I stopnia Nr 6 im. Jana Sas Zubrzyckiego	monter zabudowy i robót wykończeniowych	21	18
	murarz-tylnkarz	0	0
	monter sieci instalacji sanitarnych	25	14
Razem		176	177

Źródło: dane Wydziału Edukacji UM Krosno, 2022 r.

Absolwenci szkół zawodowych stanowią grupę zasilającą krośnieński rynek pracy, zwiększając potencjał lokalnego kapitału ludzkiego. Zgodnie ze wskaźnikiem MRL, w 2020 r. na 1 000 mieszkańców przypadało 17,9 absolwentów szkół zawodowych – znacznie więcej niż średni wskaźnik dla grupy porównawczej (miasta na prawach powiatu). Zarówno w Krośnie, jak i w grupie porównawczej, wskaźnik ten w latach 2016-2020 uległ zmniejszeniu o kolejno 31% i 23%.

Wykres 21 Liczba absolwentów szkół zawodowych i branżowych I stopnia w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2016- 2020

Źródło: dane MRL, 2022 r.

Na terenie miasta działa Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie, oferująca kształcenie wyższe na różnych kierunkach technicznych i humanistycznych.

Kierunki studiów stacjonarnych PANS w roku akademickim 2022/23: automatyka i robotyka, budownictwo, energetyka, filologia (dwujęzyczne studia dla tłumaczy), filologia angielska, górnictwo i geologia, informatyka, inżynieria środowiska, inżynieria produkcji (II stopień), mechanika i budowa maszyn, międzynarodowa komunikacja językowa, pedagogika, pielęgniarstwo, produkcja i bezpieczeństwo żywności, rolnictwo, towaroznawstwo, turystyka i rekreacja, wychowanie fizyczne, zarządzanie, zarządzanie (II stopień), zielarstwo.

Kierunki studiów niestacjonarnych PANS w roku akademickim 2022/23: budownictwo, informatyka, inżynieria środowiska, inżynieria produkcji (II stopień), mechanika i budowa maszyn, pedagogika, zarządzanie, zarządzanie (II stopień), zielarstwo.

W 2021 r. odnotowano łącznie 628 absolwentów – o blisko 10% więcej niż w 2017 r. (572 osoby).¹⁰ Świadczy to o zwiększającej się atrakcyjności lokalnej uczelni. Warto zaznaczyć, że kierunki, takie jak automatyka i robotyka, mechanika i budowa maszyn – specjalność projektowanie i wytwarzanie w środowisku wirtualnym oraz marketing internetowy są realizowane w trybie dualnym. Pozwala to na łączenie wiedzy teoretycznej z praktyczną – część zajęć w tygodniu to zajęcia praktyczne w firmach, pozwalające na lepsze zapoznanie się ze specyfiką miejsca pracy. W 2020/2021 r. najwięcej absolwentów odnotowano na kierunkach takich jak pedagogika, pielęgniarstwo oraz inżynieria produkcji (II stopień).

Zgodnie z prognozą liczby absolwentów na lata 2022-2025 przedstawioną przez PANS, największą liczbą absolwentów cechować się będzie kierunek pielęgniarstwa, filologia angielska, zarządzanie oraz pedagogika. Na wszystkich czterech wymienionych kierunkach liczba absolwentów ulegnie zwiększeniu w stosunku do roku 2020/2021.

Działająca w Krośnie uczelnia przyciąga studentów z różnych części regionu – szczególnie tych zamieszkujących powiat krośnieński.

Według prognozy zapotrzebowania na pracowników w 2022 r.¹¹, największy deficyt poszukujących pracy na terenie Krosna wystąpi w zawodach takich jak: pracownik robót wykończeniowych, spawacz, samodzielny księgowy, cieśla, stolarz budowlany, fryzjer, blacharz, lakiernik samochodowy, dekarz, krawiec, murarz, tynkarz, operator urządzeń dźwigowo-transportowych, szef kuchni oraz psycholog. Na terenie Krosna brakuje także osób do wykonywania zawodów medycznych takich jak m.in. pielęgniarka, położna, lekarz, operator aparatury medycznej, logopeda, farmaceuta. Zapotrzebowanie na większość wymienionych zawodów w ostatnich latach było równie wysokie. Szczególnie zauważalny jest stały niedobór pracowników w branży budowlanej (murarze, cieśle, itp.).

Oferta krośnieńskich szkół jest bogata i umożliwia kształcenie w części zawodów deficytowych, takich jak np. fryzjer, murarz-tynkarz, krawiec. Brakuje natomiast kształcenia w zawodach takich jak m.in. dekarz, cieśla, stolarz. W przypadku oferty uczelni wyższej, nie oferuje ona kształcenia na kierunkach związanych z psychologią. Warto zaznaczyć, że według barometru zawodów, największy deficyt dotyczy psychologów szkolnych.

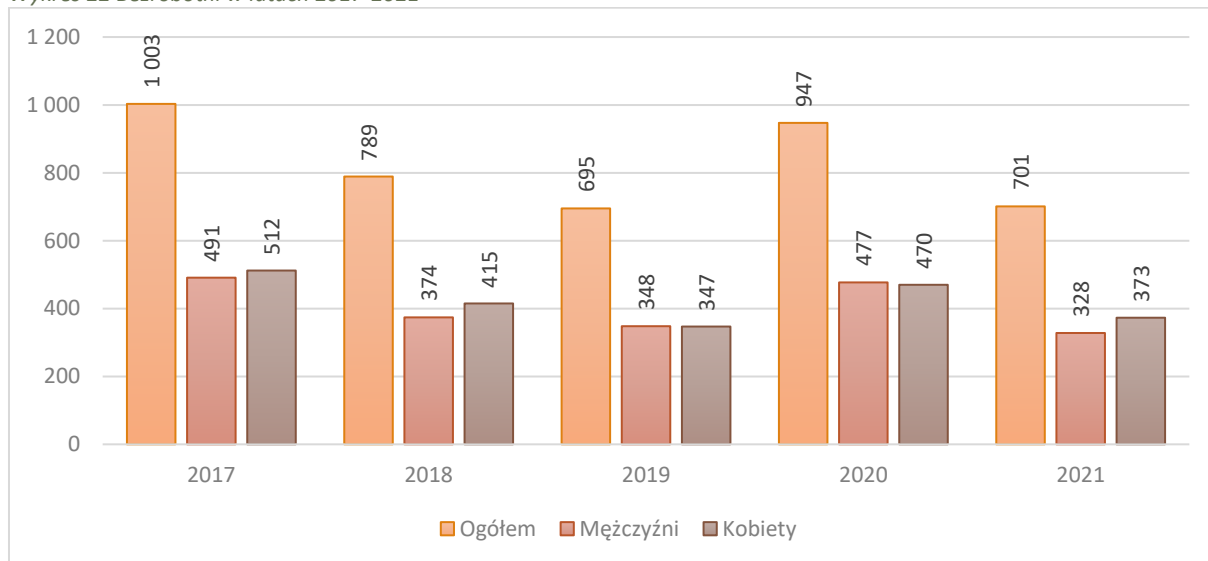
Liczba osób bezrobotnych w analizowanym okresie uległa zmniejszeniu o 30%, do poziomu 701 osób w 2021 r. Większość bezrobotnych stanowiły kobiety (53,2%). W latach 2017-2021 liczba bezrobotnych kobiet zmniejszyła się o 27%, natomiast mężczyzn o 33%.

---

¹⁰ Dane GUS.

¹¹ <https://barometrzwodow.pl/> (dostęp: 07.12.22 r.)

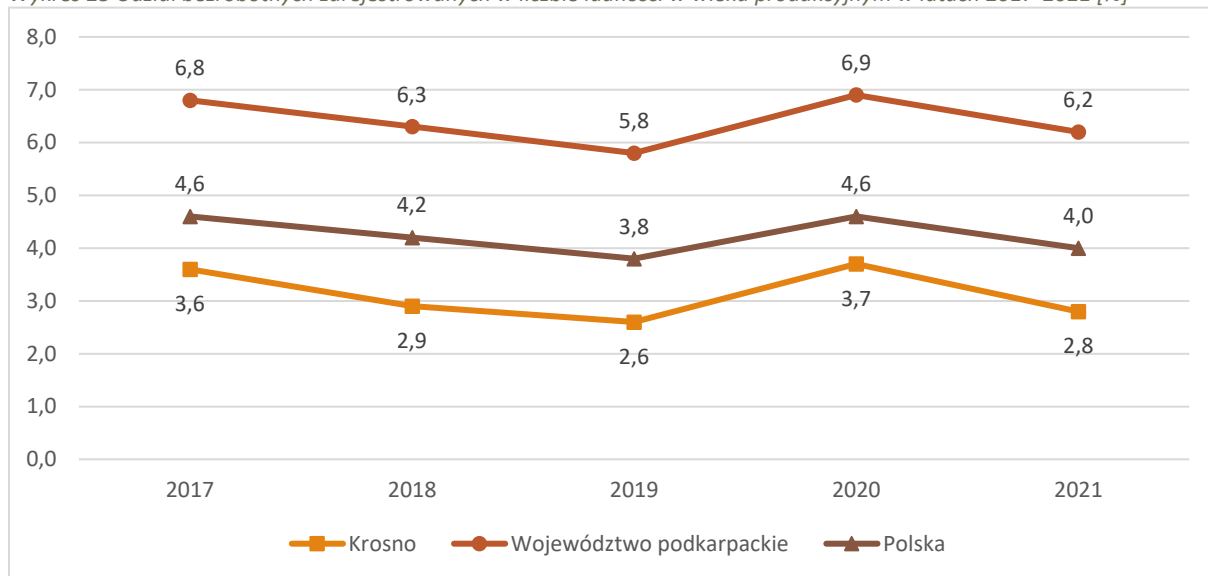
Wykres 22 Bezrobotni w latach 2017-2021

Źródło: dane GUS, 2022 r.

Odsetek bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 2,8% w 2021 r., o blisko 1 pp. mniej niż w 2017 r. Udział ten jest wyższy w województwie (6,2%) i kraju (4,0%), a zatem Krosno wypada pod tym względem korzystniej – poziom bezrobocia jest niski.

Wykres 23 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2017-2021 [%]

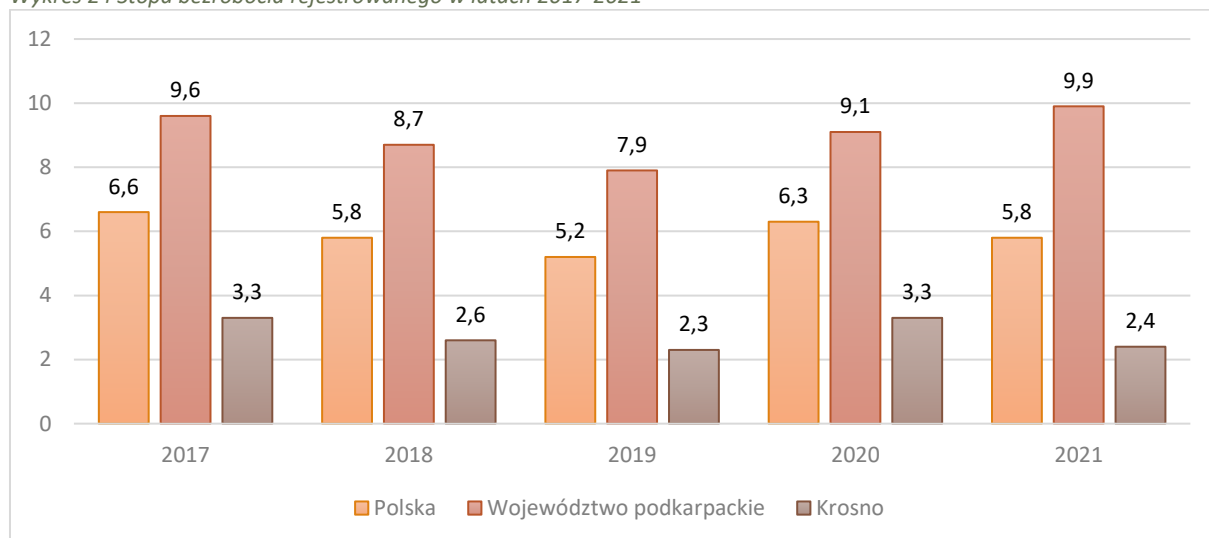

Źródło: dane GUS, 2022 r.

Także stopa bezrobocia rejestrowanego wskazuje na niski poziom bezrobocia na terenie Krosna. Wskaźnik ten wyniósł 2,4% w 2021 r. – znacznie mniej niż w województwie (9,9%) i kraju (5,8%). W okresie 2017-2019 stopa bezrobocia uległa zmniejszeniu, natomiast w 2020 r. wzrosła do poziomu z 2017 r. – na co wpływ miała pandemia COVID-19. W 2021 r. wskaźnik zmniejszył się – zauważalny jest dalszy trend spadku poziomu bezrobocia.

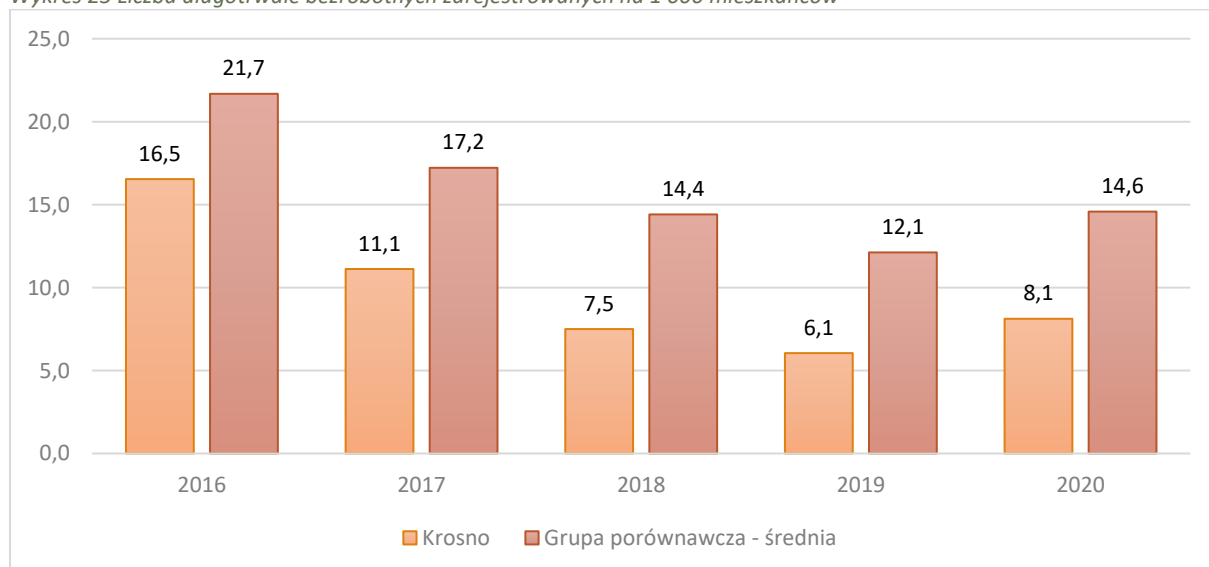
Wykres 24 Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2017-2021

Źródło: dane GUS, 2022 r.

Wskaźnik dotyczący liczby długotrwale bezrobotnych¹² w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, wyniósł dla Krosna 8,1 w 2020 r. – znacznie mniej niż średnia dla grupy porównawczej (miast na prawach powiatu), która wyniosła 14,6. W latach 2016-2020 wskaźnik zmniejszył się o 8,4, co wskazuje na zmniejszenie liczby długotrwale bezrobotnych.

Wykres 25 Liczba długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych na 1 000 mieszkańców

Źródło: dane MRL, 2022 r.

¹² Dotyczy osób pozostających w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat

Wśród kluczowych tendencji, trendów i zjawisk zidentyfikowanych w krośnieńskiej gospodarce można wymienić:

Bogate tradycje przemysłowe i obecność stref inwestycyjnych

Krosno wyróżnia się rozwiniętym przemysłem. Do branż o szczególnym znaczeniu dla lokalnej gospodarki, w których zatrudnienie znajduje największa liczba pracowników należą: przemysł szklarski, naftowy, motoryzacyjny, lotniczy, przetwórstwo tworzyw sztucznych. Miasto jest jednym z głównych ośrodków gospodarczych województwa podkarpackiego. Oferta dla inwestorów obejmuje tereny zlokalizowane w dwóch strefach inwestycyjnych.

Wysoki poziom przedsiębiorczości

W latach 2017-2021 odnotowano wzrost liczby podmiotów gospodarczych działających na terenie Krosna. Wskaźnik liczby podmiotów w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców utrzymuje się na poziomie wyższym średnia dla województwa podkarpackiego i kraju, co wskazuje na wyższy poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców Krosna. Ponadto w ostatnich trzech latach liczba podmiotów nowo zarejestrowanych znacznie przewyższa liczbę tych wyrejestrowanych – można zauważyć pozytywne tendencje w tym obszarze.

Dominacja sektora MŚP

Zdecydowaną większość krośnieńskich przedsiębiorstw stanowią firmy zatrudniające do 9 pracowników – na drugim miejscu uplasowały się podmioty zatrudniające 10-49 osób. W Krośnie działa kilka firm zatrudniających powyżej 250 pracowników – firmy te znacząco wpływają na lokalny rynek pracy.

Rozwój sektora kreatywnego

W ostatnich latach udział nowo powstałych przedsiębiorstw z sektora kreatywnego w ogólnej liczbie nowo powstałych firm wzrasta. Odsetek ten jest wyższy niż średnia dla województwa, kraju i grupy porównawczej (miast na prawach powiatu- rdzeni obszarów funkcjonalnych), co wskazuje na szybszy rozwój dziedziny przemysłu kreatywnego w Krośnie. Czynnikiem ograniczającym rozwój przemysłu kreatywnego jest brak ośrodka akademickiego prowadzącego działalność naukowo-badawczą – Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie jest uczelnią przede wszystkim dydaktyczną. Firmy w zakresie badań naukowych współpracują najczęściej z innymi uczelniami w Polsce.

Wysoki potencjał przedsiębiorczy młodych

Według *Raportu z badania studentów Karpackiej Państwowej Uczelni w 2020 r.* (obecnie: Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie), około 35% studentów rozważa założenie własnej działalności gospodarczej. Blisko 67% ankietowanych studentów deklaruje, że wsparcie instytucji działających na rzecz wspierania młodych przedsiębiorców, zachęciłoby ich do założenia własnej działalności. Według *Raportu z badania planów edukacyjnych i zawodowych młodzieży w 2020 r.*, młodzież jest

---

Deficyty
w obszarze
dostępności
komunikacyjnej

zainteresowana prowadzeniem własnej działalności gospodarczej – niemal 41% rozważa założenie własnej firmy w przyszłości. Ponad 70% ankietowanych wskazało, że do założenia firmy zachęciłyby ich dotacje na ten cel oraz wsparcie instytucji działających na rzecz młodych przedsiębiorców. Biorąc pod uwagę badania ankietowe przeprowadzone na potrzeby niniejszego dokumentu, młodych ludzi przed założeniem własnej działalności powstrzymuje przede wszystkim brak odpowiednich środków finansowych.

Krosno nie ma dostępu do dróg szybkiego ruchu. Najbliższa autostrada A4 znajduje się w odległości ok. 60 km. W bliskiej przyszłości, w pobliżu Krosna będzie znajdował się zjazd z drogi ekspresowej S19, co znacząco zwiększy zewnętrzną dostępność komunikacyjną. Przez miasto przebiega droga krajowa nr 28. Południowa część miasta przylega także do drogi krajowej nr 19. Dodatkowym atutem zwiększającym dostępność komunikacyjną jest lokalne lotnisko. Znaczącym deficytem jest brak bezpośredniego połączenia kolejowego ze stolicą województwa, co utrudnia zarówno przepływ osób, jak i towarów. Peryferyjne położenie miasta nie jest czynnikiem sprzyjającym rozwojowi gospodarczemu. Według *Raportu z badania opinii przedsiębiorców 2020 – „Ocena stanu i warunków rozwoju przedsiębiorczości w Krośnie”*, 30% respondentów negatywnie ocenia dostępność komunikacyjną miasta.

Niskie
wynagrodzenia na
lokalnym rynku
pracy

Przeciętne wynagrodzenie brutto w Krośnie jest niższe od tego w województwie, kraju oraz grupie porównawczej, co jest słabą stroną krośnieńskiego rynku pracy. Zgodnie z ankietą przeprowadzoną na potrzeby *Strategii Rozwoju Miasta Krosno na lata 2023-2030*, według mieszkańców główną wadą miasta są niskie płace i bezrobocie. Lokalny rynek pracy jest negatywnie oceniany, głównie ze względu na ograniczoną możliwość znalezienia atrakcyjnej pracy i wysokość oferowanych zarobków.

Raport z badania planów edukacyjnych i zawodowych młodzieży w 2020 r. wskazuje wysokość zarobków w Krośnie jako główny czynnik zachęcający młodzież do opuszczenia miasta – ponad 80% ankietowanej młodzieży uważa to za decydujący powód do wyemigrowania z miasta po zakończeniu edukacji. Natomiast na brak atrakcyjności lokalnych ofert pracy wskazuje blisko 70% młodzieży.

Niewystarczająca
dostępność
wykwalifikowanej
kadry pracowniczej

Analiza danych dotyczących absolwentów szkół branżowych oraz techników obrazuje stosunkowo stabilny napływ potencjalnych pracowników – mimo to, przedsiębiorcy zgłaszają problemy z dostępnością pracowników z wykształceniem zawodowym. W okresie 2017-2021 liczba absolwentów szkół branżowych nieznacznie wzrosła, a techników uległa niewielkiemu spadkowi. Wynika to przede wszystkim ze zmniejszającej się liczby młodych osób, nie tylko w Krośnie lecz także w pobliskich gminach, skąd pochodzą uczniowie. Warto zaznaczyć, że liczba uczniów w technikach i szkołach branżowych jest wyższa od tych w szkołach

ogólnokształcących, co świadczy o dość wysokiej atrakcyjności szkolnictwa zawodowego dla młodzieży.

Pomimo współpracy szkół i uczelni z lokalnym biznesem, przedsiębiorcy mają problemy z dostępnością do nowych pracowników. W *Raporcie z badania opinii przedsiębiorców 2020 – „Ocena stanu i warunków rozwoju przedsiębiorczości w Krośnie”* nieco ponad 50% ankietowanych przedsiębiorców wskazuje, że brak dostępu do wykwalifikowanej kadry jest istotnym problemem. W tym przypadku czynnikiem warunkującym tą dostępność są przede wszystkim oferowane zarobki.

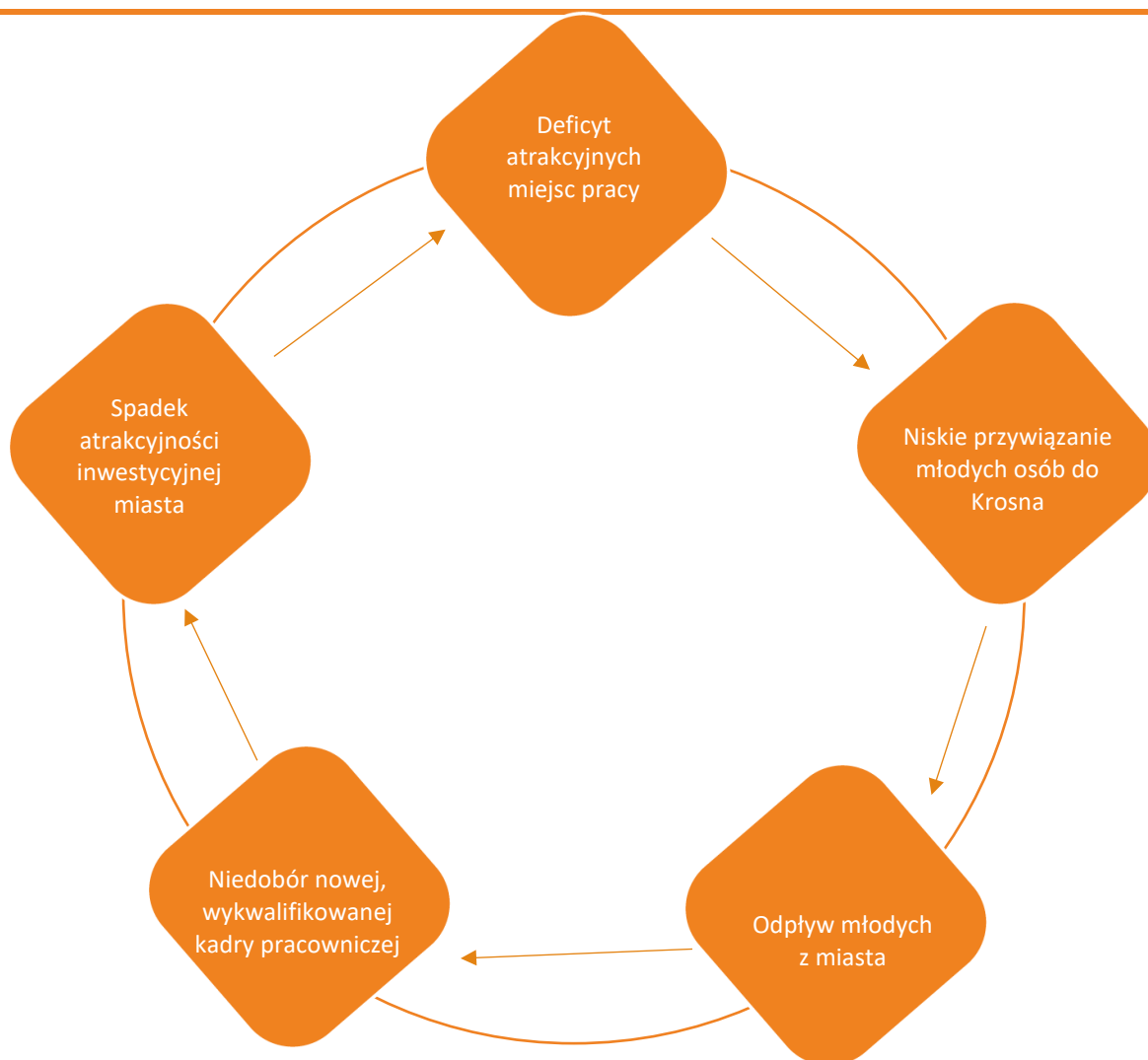
Wysoki poziom finansowania projektów z funduszy europejskich

Krosno wyróżnia się efektywnym pozyskiwaniem środków z funduszy unijnych na realizację różnych programów i projektów, w tym także tych wspierających rozwój gospodarczy miasta. Krosno jest również beneficjentem Funduszy Norweskich, które w istotny sposób przyczyniają się do rozwoju społecznego i gospodarczego.

Zmiany w liczbie podmiotów gospodarczych działających w poszczególnych sekcjach PKD

Dominującymi branżami pod względem liczby podmiotów gospodarczych są: Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle oraz Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna. W latach 2017-2021 zauważa się spadek liczby przedsiębiorstw w sekcji G oraz wzrost w sekcji M. W tym okresie wzrosła także liczba podmiotów działających m.in. w obszarze służby zdrowia i pomocy społecznej, budownictwa, informacji i komunikacji. Zmiany te sygnalizują zwiększone zapotrzebowanie na usługi zdrowotne, co związane jest ze starzeniem się społeczności oraz usługi w zakresie nowoczesnych technologii komunikacyjnych, związanych z rozwojem technologicznym.

Poniżej przedstawiono schematycznie zidentyfikowane przyczyny warunkujące sytuację gospodarczą Krosna. Przyczyny pewnych zjawisk mogą być jednocześnie skutkami innych – przedstawione zjawiska są ze sobą powiązane. Negatywne przemiany demograficzne Krosna, takie jak odpływ młodych osób, są warunkowane głównie brakiem przywiązania młodych osób do miasta, spowodowany niedostatkami atrakcyjnych, wysoko płatnych miejsc pracy. Taka sytuacja może natomiast wynikać ze spadku atrakcyjności inwestycyjnej, wywołanej niską dostępnością wykwalifikowanych pracowników i młodych osób zakładających firmy tworzące atrakcyjne, innowacyjne miejsca pracy.

2.3 Sektor wspierający przedsiębiorczość

Podrozdział zawiera opis sektora wspierającego przedsiębiorczość, jego głównych aktorów animujących rozwój gospodarczy oraz podejmowane działania. Ponadto przedstawia najważniejsze instytucje i realizowane w nich programy wspierające przedsiębiorczość.

Otoczenie instytucjonalne sprzyjające rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości stanowi jeden z kluczowych czynników wpływających na atrakcyjność gospodarczą i inwestycyjną gminy. Ścisła współpraca przedstawicieli środowiska biznesowego, naukowego i administracji publicznej warunkuje bowiem stały rozwój zarówno na poziomie lokalnym, jak i regionalnym. Niezbędne w tym procesie jest zaangażowanie ze strony przedstawicieli poszczególnych grup, przy czym ważną rolę odgrywa również samorząd lokalny. Jego zadaniem jest aktywne wspieranie powstawania i funkcjonowania instytucji otoczenia biznesu oraz ich promocja, a także usprawnianie ich kontaktu i współpracy z przedsiębiorcami.

Wsparcie przedsiębiorczości w gminie może przybierać różne formy – instrumentów infrastrukturalnych, podatkowych, czy organizacyjno-promocyjnych. Najważniejsze inwestycje realizowane w tym zakresie wiążą się z budową i rozbudową infrastruktury technicznej, dróg, sieci uzbrojenia oraz zaplecza do rozwoju przedsiębiorczości. Ponadto, istotną rolę odgrywa promocja i rozwój sieci kooperacyjnych, a także wsparcie w pozyskiwaniu zewnętrznych środków.

Instytucje otoczenia biznesu

Głównym celem działalności instytucji otoczenia biznesu jest podnoszenie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw oraz ich rozwój, co odbywa się m.in. poprzez świadczenie usług informacyjnych, doradczych, szkoleniowych i promocyjnych.

Działalność w tym zakresie prowadzą przede wszystkim instytucje takie jak agencje rozwoju regionalnego i lokalnego, izby gospodarcze, izby przemysłowe, izby handlowe, cechy rzemieślnicze, ośrodki wspierania przedsiębiorczości, a także stowarzyszenia gospodarcze.

Krosno charakteryzuje się stosunkowo wysoką liczbą instytucji otoczenia biznesu w porównaniu do województwa podkarpackiego. W 2021 r. na terenie miasta w przeliczeniu na 10 tys. podmiotów gospodarki narodowej funkcjonowało bowiem 636 IOB, podczas gdy średnia ich liczba w województwie podkarpackim to 503.

Tabela 7 Instytucje otoczenia biznesu na 10 tys. podmiotów gospodarki narodowej w latach 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Krosno	608	619	627	626	636
woj. podkarpackie	523	519	518	512	503
Polska	863	869	864	858	848

Źródło: dane GUS, 2022 r.

Analiza działalności i programów wybranych instytucji otoczenia biznesu (IOB) działających w Krośnie

Do najważniejszych instytucji otoczenia biznesu w Krośnie należą:

- ◆ Krośnieński Inkubator Technologiczny „KRINTECH” Sp. z o.o.,
- ◆ Inkubator Przedsiębiorczości Krosno,
- ◆ Cech Rzemiosł Różnych,
- ◆ Podkarpacka Izba Gospodarcza,
- ◆ Podkarpackie Powiązanie Kooperacyjne – Klaster Lotnictwa Lekkiego i Ultralekkiego.

Z krośnieńskimi przedsiębiorcami współpracują także podmioty mające siedzibę w Rzeszowie, takie jak:

- ◆ Stowarzyszenie Grupy Przedsiębiorców Przemysłu Lotniczego “Dolina Lotnicza”,
- ◆ Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.,
- ◆ Podkarpacki Fundusz Rozwoju.

Krośnieński Inkubator Technologiczny „KRINTECH” Sp. z o.o. to spółka miejska, funkcjonująca od 2005 r. Jej celem jest wspieranie początkujących przedsiębiorców, zwłaszcza firm wdrażających innowacyjne rozwiązania technologiczne. Oferta obejmuje stwarzanie dogodnych warunków do prowadzenia działalności na wynajętej przez KRINTECH powierzchni, m.in. poprzez udostępnienie niezbędnego wyposażenia, zapewnienie dostaw mediów i obsługę administracyjno-biurową, a także świadczenie usług konsultacyjno-doradczych i informacyjnych oraz wsparcie w opracowywaniu ofert i materiałów promocyjnych. Niektóre z oferowanych usług świadczone są także przez inne przedsiębiorstwa i instytucje współpracujące z Inkubatorem. Inkubator Technologiczny oferuje lokale do prowadzenia działalności gospodarczej (powierzchnia produkcyjna, usługowa, magazynowa) o łącznej powierzchni 2050 m².

Wsparcie przedsiębiorstw w Krośnieńskim Inkubatorze Technologicznym udzielane jest w ramach pomocy de minimis, a firmom rozpoczynającym działalność oferowane są preferencyjne stawki czynszu. W latach 2005-2021 w Krośnieńskim Inkubatorze Technologicznym działalność gospodarczą prowadziło 69 podmiotów gospodarczych, 57 podmiotów nadal ją prowadzi według stanu na 2022 r. (także już poza Inkubatorem), zawiesiło działalność 3, a 9 ją zakończyło. Na koniec 2022 r. liczba podmiotów prowadzących działalność wynosi 14 (najwięcej w 2018 roku - 23 podmioty)¹³. Maksymalny czas inkubacji wynosi 5 lat, z opcją jego wydłużenia (np. z przyczyn ekonomiczno-technicznych).

Inkubator Przedsiębiorczości Krosno działa od 2021 r. i jest miejscem, w którym młodzi przedsiębiorcy mogą uzyskać wsparcie m.in. w formie doradztwa indywidualnego z zakresu przedsiębiorczości, prawa, pozyskiwania funduszy, księgowości, marketingu. Mają także dostęp do różnego rodzaju szkoleń i warsztatów. Infrastruktura została wybudowana w ramach projektu finansowanego z Funduszy Europejskich, ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

Inkubator Przedsiębiorczości Krosno dysponuje:

- ◆ 11 halami produkcyjno-usługowymi o łącznej powierzchni 2500 m²,
- ◆ 25 pomieszczeniami biurowymi o łącznej powierzchni 711 m²,

---

¹³ http://www.krintech.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=3&Itemid=110 [dostęp: 19.10.2022 r.] oraz wywiad IDI z Prezesem Krośnieńskiego Inkubatora Technologicznego KRINTECH [22.09.2022 r.]

- ◆ 4 salami konferencyjno-szkoleniowymi z pełnym wyposażeniem i zapleczem multimedialnym, o łącznej powierzchni 216 m²,
- ◆ pomieszczeniem coworkingowym (open space) o powierzchni 91 m².

Zgodnie z obowiązującym regulaminem, do Inkubatora w charakterze beneficjenta mogą zostać przyjęte osoby fizyczne, które planują założenie działalności gospodarczej oraz przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą nie dłużej niż 2 lata.

Do warunków formalnych przyjęcia do IPK należą:

- ◆ planowana lub prowadzona działalność gospodarcza dotyczy co najmniej jednego obszaru wskazanego w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2021-2030 na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3): lotnictwo i kosmonautyka, motoryzacja, informacja i telekomunikacja (ICT), jakość życia;
- ◆ wnioskodawca, który jest przedsiębiorcą należy do kategorii mikro, małych lub średnich przedsiębiorstw;
- ◆ wnioskodawca, który jest przedsiębiorcą prowadzi działalność gospodarczą na terenie województwa podkarpackiego, potwierdzoną wpisem do odpowiedniego rejestru;
- ◆ wnioskodawca, który jest przedsiębiorcą prowadzi działalność gospodarczą nie dłużej niż 24 miesiące;
- ◆ planowana działalność jest możliwa do realizacji w Inkubatorze Przedsiębiorczości Krosno pod względem technicznym i organizacyjnym.

Maksymalny czas inkubacji to 2 lata, który może być w pewnych wyjątkowych przypadkach wydłużony maksymalnie o 3 lata (warunki reguluje projekt UE). Według stanu na koniec grudnia 2022 r. w Inkubatorze działało 17 firm/beneficjentów oraz 4 firmy korzystające z usługi wirtualnego biura. Hale produkcyjne były wynajęte w 100%, a powierzchnie biurowe w 65%. Hale produkcyjne posiadają antresole, które można urządzić na magazyn czy improwizowane biura.

Ofertę uzupełniają usługi specjalistyczne, takie jak m.in. wykonywanie audytu technologicznego, oceny innowacyjności produktu/usługi, czy wyceny przedsiębiorstwa i technologii. Istotnym elementem oferty Inkubatora jest wspieranie przedsiębiorczości studentów i młodych mieszkańców. Inkubator współpracuje z Państwową Akademią Nauk Stosowanych w Krośnie, m.in. w zakresie organizacji zajęć z przedsiębiorczości oraz doradztwa dla początkujących przedsiębiorców, rozwijania przedsiębiorczości akademickiej.

We współpracy z kancelarią prawną, biurem podatkowym, a także specjalistami do marketingu prowadzone są cykliczne „Piątki doradcze” – inicjatywa, w ramach której w każdy ostatni piątek miesiąca odbywa się indywidualne, bezpłatne doradztwo prawne, księgowe, biznesowe, marketingowe. Eksperti udzielają wsparcia m.in. w zakresie wyboru formy prawnej prowadzenia działalności, wyboru formy opodatkowania, tworzenia biznes planów i modeli biznesowych, czy też promocji w mediach społecznościowych. Inkubator współpracuje także ze szkołami ponadpodstawowymi z Krosna i powiatu krośnieńskiego, organizując lekcje przedsiębiorczości dla młodzieży.

Inkubatorem Przedsiębiorczości Krosno zarządza spółka miejska – Krośnieński Inkubator Technologiczny „KRINTECH” Sp. z o.o.

Podkarpacka Izba Gospodarcza funkcjonuje od 1995 r., a od marca 2009 r. pełni funkcję Ośrodka Krajowej Sieci Innowacji (KSI). Jej działalność skupia się przede wszystkim na wsparciu przedsiębiorstw w nawiązywaniu kontaktów gospodarczych oraz promocji i prezentacji firm podczas spotkań i wydarzeń targowo-wystawienniczych, zarówno krajowych, jak i zagranicznych. Podkarpacka Izba Gospodarcza zrzesza obecnie około 60 podmiotów gospodarczych z terenu Podkarpacia, reprezentujących różne branże¹⁴. Instytucja wspiera przedsiębiorców w pozyskiwaniu środków na założenie oraz rozwój działalności gospodarczej. Realizuje projekty finansowane z Funduszy Europejskich, m.in. wspierające powstawanie nowych firm poprzez udzielanie dotacji oraz szkoleniowe, wspomagające lokalny rynek pracy.

Cech Rzemiosł Różnych zrzesza przedstawicieli wielu branż, m.in. fryzjerstwa, cukiernictwa, stolarstwa, czy mechaniki pojazdowej z terenu Krosna i powiatu krośnieńskiego. Celem działalności jest przede wszystkim ochrona praw i interesów rzemieślników, organizacja różnego rodzaju szkoleń i kursów, a także egzaminów zawodowych na poziomie czeladnika i mistrza.

Stowarzyszenie Grupy Przedsiębiorców Przemysłu Lotniczego “Dolina Lotnicza” zrzesza ponad 150 członków i jest największym polskim klastrem przemysłowym o światowej randze. Jego działalność skupia się na rozwijaniu efektywnego kosztowo łańcucha dostaw, promocji polskiego przemysłu lotniczego i wspieraniu współpracy biznesu z uczelniami technicznymi oraz instytucjami naukowymi i badawczymi. Oferta Stowarzyszenia skierowana jest do przedsiębiorstw przemysłu lotniczego oraz instytucji B+R związanych z przemysłem lotniczym, działających w południowo-wschodniej Polsce. Siedzibą stowarzyszenia jest Rzeszów. W organizacji są zrzeszeni przedsiębiorcy branży lotniczej

---

¹⁴ <http://www.pigkrosno.pl/o-firmie> [dostęp: 19.10.2022 r.]

z Krosna. Stowarzyszenie współpracuje także z samorządem Krosna m.in. w zakresie promocji oferty inwestycyjnej miasta.

Podkarpackie Powiązanie Kooperacyjne – Klaster Lotnictwa Lekkiego i Ultralekkiego, koordynowany przez Stowarzyszenie B-4, zrzesza około 40 członków, głównie dostawców i wytwórców części dla lotnictwa. Klaster ma siedzibę przy krośnieńskim lotnisku, gdzie wybudował halę badawczo-rozwojową, z której korzystają członkowie.

Działalność **Rzeszowskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A.** (RARR S.A.) ukierunkowana jest na wspieranie przedsiębiorców i samorządów m.in. poprzez świadczenie kompleksowych usług doradczych dla inwestorów, organizowanie misji gospodarczych, czy prowadzenie bazy ofert inwestycyjnych. W ofercie RARR S.A. znajdują się także usługi marketingowe, wynajem powierzchni biurowo-usługowych i sal konferencyjnych, a także usługi laboratoryjne. W ramach Rzeszowskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. działa również Centrum Obsługi Inwestora, które jest miejscem pierwszego kontaktu dla zainteresowanych inwestowaniem w regionie. Ponadto, przy RARR S.A. działa Punkt Konsultacyjny, który świadczy bezpłatne usługi informacyjne i doradcze dla przedsiębiorców oraz osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą.

Podkarpacki Fundusz Rozwoju Sp. z o.o. (PFR Sp. z o.o.) to spółka samorządu województwa podkarpackiego, oferująca instrumenty finansowe służące rozwojowi MŚP w regionie. Celem jej działalności jest zarządzanie środkami finansowymi w obszarze wsparcia mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, przede wszystkim poprzez ułatwienie dostępu do finansowania. Oferta PFR Sp. z o.o. uwzględnia m.in. pożyczki (np. inwestycyjne, obrotowe, hipoteczne), prolongaty, gwarancje i promesy oraz działalność poręczeniową.

Ponadto, poza wymienionymi instytucjami, na terenie Krosna funkcjonuje szereg podmiotów oferujących usługi dla przedsiębiorców, w tym m.in. banki, kancelarie prawne i notarialne, podmioty zajmujące się doradztwem gospodarczym, a także agencje reklamy, agencje świadczące usługi marketingowe i konsultingowe. Wsparciem dla przedsiębiorców są również stowarzyszenia i organizacje pozarządowe działające na rzecz rozwoju miasta i regionu, m.in. poprzez promocję zatrudnienia i aktywizacji zawodowej mieszkańców oraz organizację kursów i szkoleń podnoszących ich kompetencje zawodowe, udzielanie porad prawnych, czy promocję współpracy przedsiębiorców prywatnych z sektorem publicznym. Wśród takich podmiotów działających w Krośnie wymienić można np. Stowarzyszenie Unia Przedsiębiorczych, Polskie Stowarzyszenie Doradców Sukcesyjnych w Krośnie.

Oferta instytucji otoczenia biznesu funkcjonujących w Krośnie przyczynia się do kształtowania dogodnych warunków do rozwoju kluczowych dla miasta sektorów przemysłu. Działalność większości analizowanych IOB wykracza poza granice miasta.

2.4 Oferta inwestycyjna

Oferta Krosna dla inwestorów obejmuje dwa obszary inwestycyjne: Strefę Inwestycyjną „Krosno-Lotnisko”, która została uruchomiona w 2013 r. oraz Strefę Inwestycyjną „Krosno 2”, która jest obecnie przygotowywana dla inwestorów.

Strefa Inwestycyjna „Krosno – Lotnisko” to obszar o powierzchni 49,6 ha zlokalizowany w południowej części miasta, przeznaczony pod inwestycje przemysłowe i usługowe. Strefa jest kompleksowo uzbrojona i objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Została kompleksowo uzbrojona w ramach następujących projektów współfinansowanych z Funduszy Europejskich:

- ◆ „Zwiększenie atrakcyjności miasta Krosna poprzez kompleksowe przygotowanie terenów pod inwestycje” – projekt zrealizowany w latach 2007-2013 ze środków Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007-2013. W ramach projektu uzbrojono ok. 35 ha gruntów;
- ◆ „Rozwój strefy aktywności społeczno – gospodarczej w sąsiedztwie krośnieńskiego lotniska” – projekt zrealizowany w latach 2010 – 2015 ze środków Regionalnego Programu Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013. W wyniku realizacji projektu uzbrojono dodatkowe grunty, dzięki czemu obszar został zwiększony do 49,6 ha.

Nieruchomości Strefy Inwestycyjnej „Krosno – Lotnisko” udostępniane są w przetargach pisemnych nieograniczonych. W zależności od preferencji zainteresowanego inwestora, który złożył list intencyjny, organizowane są przetargi na sprzedaż prawa własności lub oddanie nieruchomości w użytkowanie wieczyste.

Niezależnie od formy nabycia gruntu obowiązują następujące warunki przetargowe:

- ◆ zobowiązanie inwestora do zrealizowania inwestycji w terminie nie dłuższym niż 3 lata od daty nabycia gruntu (tj. oddania obiektu do użytkowania),
- ◆ zobowiązanie inwestora do utworzenia nowych miejsc pracy i utrzymania ich przez co najmniej 1 rok. W 2017 r. wprowadzono obowiązek utworzenia co najmniej 10 nowych miejsc pracy na każdy 1 ha nabywanego gruntu. W przypadku terenów o powierzchni poniżej 5 ha nowe miejsca pracy należy utworzyć w ciągu 1 roku od zrealizowania inwestycji, a dla terenów powyżej 5 ha – w ciągu 2 lat,

- ◆ dodatkowym obowiązkiem inwestorów nabywających tereny uzbrojone ze środków Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej jest wdrożenie innowacji produktowej lub procesowej w nowej inwestycji. Innowacyjność potwierdzana jest opinią jednostki naukowej,
- ◆ od listopada 2018 r. w przetargach dotyczących sprzedaży terenów stosowany jest warunek dotyczący minimalnej powierzchni zabudowy działki inwestycyjnej. Wymagane jest zobowiązanie inwestora do zrealizowania zabudowy stanowiącej co najmniej 10% powierzchni nabywanej działki. W przypadku terenów, na których występują utrudniające zagospodarowanie przeszkody podziemne, nieregularny kształt granic lub duże strefy wolne od zabudowy wynikające z zapisów planów miejscowych – wielkość ta ustalana jest indywidualnie w odniesieniu do danego terenu.

Realizację powyższych obowiązków zabezpieczają zapisy aktów notarialnych, uwzględniające możliwość naliczenia kar umownych w przypadku niezrealizowania zobowiązań w wymaganych terminach. Ponadto miasto posiada prawo odkupu nieruchomości lub rozwiązania umowy użytkowania wieczystego, w przypadku, gdy inwestor nie zrealizuje zamierzenia w terminie.

Według stanu na koniec 2022 r. tereny Strefy Inwestycyjnej „Krosno – Lotnisko” zostały rozdysponowane w 84% (28 inwestorów). Inwestycje zrealizowało i działalność prowadziło 14 firm, które utworzyły łącznie 567 etatów. Warto zaznaczyć, że w wyniku realizacji kolejnych inwestycji planowane jest utworzenie kolejnych kilkuset miejsc pracy. W Strefie inwestują przede wszystkim firmy lokalne – małe i średnie przedsiębiorstwa z Krosna i okolic, które mogą korzystać ze zwolnień z podatku dochodowego w ramach Polskiej Strefy Inwestycji oraz zwolnień z podatku od nieruchomości. Wśród inwestorów znajdują się także przedsiębiorcy z dalszych rejonów Podkarpacia oraz Małopolski.

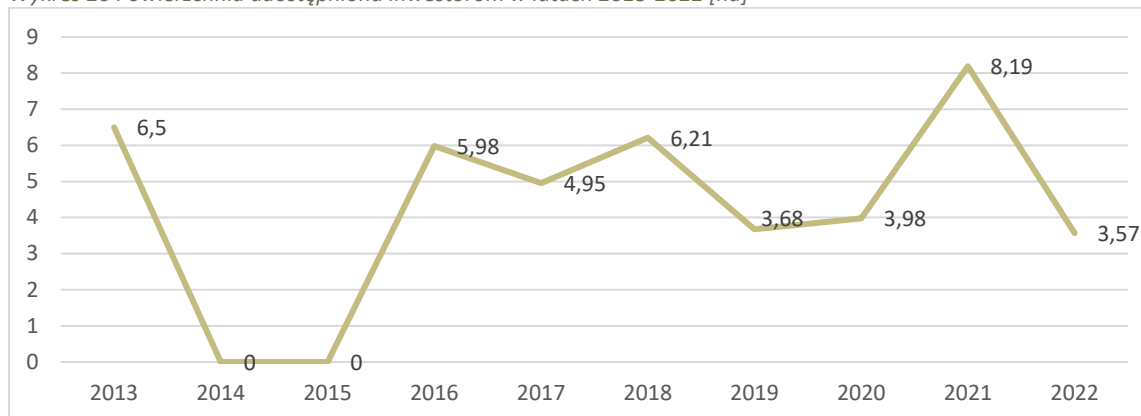
Tabela 8 Bilans terenów Strefy Inwestycyjnej „Krosno – Lotnisko”

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [%]
Tereny Strefy Inwestycyjnej „Krosno – Lotnisko” ogółem	49,5923	100,0
Tereny sprzedane	41,6553	84,0
Pozostałe tereny dostępne do zainwestowania	7,9370	16,0

Źródło: dane Urzędu Miasta Krosna, 2022 r.

W okresie 2013-2022 powierzchnia udostępniona inwestorom była zróżnicowana. Największą powierzchnię sprzedano w 2021 r. – ponad 8 ha.

Wykres 26 Powierzchnia udostępniona inwestorom w latach 2013-2022 [ha]

Źródło: dane UM Krosno, 2022 r.

Dominujące branże na terenie Strefy Inwestycyjnej „Krosno – Lotnisko” to lotnictwo oraz motoryzacja.

W celu zwiększenia możliwości inwestycyjnych planowane jest przygotowanie i udostępnienie kolejnych terenów w rejonie krośnieńskiego lotniska:

- ◆ tereny o łącznej powierzchni 2,56 ha, zlokalizowane w sąsiedztwie hali dawnych zakładów lotniczych przy ul. Lotników 20 – w ostatnim czasie tereny zostały uzbrojone w wodociąg, kanalizację sanitarną i deszczową. Tereny będą oferowane inwestorom;
- ◆ powiększenie Strefy Inwestycyjnej o ok. 18 ha, wzdłuż ulicy Prezydenta R. Kaczorowskiego, poprzez wyłączenie z obszaru lotniska terenu zbędnego dla prowadzenia operacji lotniczych. Przedsięwzięcie wymaga zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Aktualnie tworzona jest Strefa Inwestycyjna „Krosno 2”, zlokalizowana na terenie przyłączonym do miasta w 2021 r. (teren przy drodze krajowej nr 19, w sąsiedztwie planowanego węzła Krosno na projektowanej drodze ekspresowej S19, przylegający do linii kolejowej nr 108). Strefa będzie przeznaczona pod innowacyjne inwestycje w branżach wysokich technologii.

Teren przeznaczony dla inwestorów ma powierzchnię ok. 100 ha i wymaga kompleksowego uzbrojenia w sieci: elektroenergetyczną, wodociągową, kanalizacji sanitarnej, kanalizacji deszczowej. Na terenie znajduje się sieć gazowa. Planowane jest także wybudowanie infrastruktury drogowej, łączącej miasto z planowaną drogą ekspresową S19, jak również służącej komunikacji w obrębie Strefy.

Trwają procedury związane z planowaniem przestrzennym – opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla tego terenu.

Inwestorzy, którzy zrealizują swoje zamierzenia na terenie Krosna mogą skorzystać z kilku form wsparcia, takich jak:

- ◆ zwolnienie z podatku dochodowego w ramach Polskiej Strefy Inwestycji, na najwyższym dostępnym w Unii Europejskiej poziomie intensywności pomocy publicznej (50% dla dużych firm, 60% dla średnich firm, 70% dla mikro i małych firm), na okres 15 lat. Pomoc publiczna udzielana jest z tytułu kosztów nowej inwestycji lub utworzenia nowych miejsc pracy,
- ◆ zwolnienia z podatku od nieruchomości dla działalności gospodarczej w branży priorytetowej dla rozwoju miasta, uzależnione od liczby stworzonych miejsc pracy, przyznawane na podstawie uchwały nr LVI/1306/14 Rady Miasta Krosna z dnia 14 maja 2014 r. z późn. zm.,
- ◆ granty rządowe przyznawane na podstawie „Programu wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011 – 2023”, przyjętego przez Radę Ministrów 5 lipca 2011 r., znowelizowanego 1 października 2019 r.

Urząd Miasta Krosna oferuje inwestorom wsparcie informacyjno-doradcze oraz koordynację postępowań administracyjnych i zapewnia asystę opiekuna inwestora na każdym etapie procesu inwestycyjnego, jak również wsparcie poinwestycyjne. Ponadto, system zachęt uzupełniają działania takie jak możliwość współpracy z Państwową Akademią Nauk Stosowanych w Krośnie oraz szkołami ponadpodstawowymi w zakresie kształcenia i pozyskiwania kadr, możliwość wdrażania atrakcyjnych programów mieszkaniowych dla pracowników, czy dostosowania transportu publicznego do potrzeb pracodawców.

2.5 Informacja i promocja gospodarcza

Docieranie z ofertą miasta do inwestorów krajowych i zagranicznych odbywa się przede wszystkim poprzez kontakty z instytucjami rządowymi i regionalnymi, zajmującymi się przyciąganiem inwestorów do Polski i regionu – Polską Agencją Inwestycji i Handlu S.A., Agencją Rozwoju Przemysłu S.A. oraz Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego. Miasto współpracuje także z międzynarodowymi firmami doradczymi działającymi na rynku nieruchomości, pośredniczącymi w kontaktach z potencjalnymi inwestorami.

Oferty Krosna są dostępne w ogólnopolskich bazach ofert inwestycyjnych, prowadzonych przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu oraz Agencję Rozwoju Przemysłu.

W ostatnich latach Krosno sporadycznie brało udział w targach branżowych i innych imprezach międzynarodowych, ze względu na wysokie koszty tego rodzaju promocji. Dzięki współpracy z Województwem Podkarpackim miasto było obecne na międzynarodowych targach lotniczych ILA Berlin Air Show w 2018 r. oraz Targach Wschodnich w ramach Forum Europa-Ukraina w Rzeszowie w 2018 r.

Informacja i promocja gospodarcza w Krośnie odbywa się głównie za pośrednictwem Internetu – stron internetowych oraz profili w mediach społecznościowych. Najważniejsze z nich scharakteryzowano w poniższej tabeli.

Strony internetowe	
www.investinkrosno.pl	Strona internetowa ukierunkowana na informację i promocję miasta pod kątem inwestycyjnym. Zawiera wszelkie informacje niezbędne w procesie inwestycyjnym, m.in. podstawowe dane statystyczne, ofertę inwestycyjną i dostępne formy wsparcia. Ponadto, na stronie zamieszczane są informacje o aktualnych wydarzeniach związanych z zakładaniem i rozwijaniem przedsiębiorstw. Treść strony dostępna jest w języku polskim, angielskim i niemieckim.
www.krosno.pl , www.visitkrosno.pl	Oficjalne strony internetowe Krosna, zawierające informacje o mieście przydatne zarówno mieszkańcom, jak i turystom, przedsiębiorcom oraz potencjalnym inwestorom.
Media społecznościowe	
Facebook: „Invest in Krosno”, „Inkubator Przedsiębiorczości Krosno” i „Krosno Miasto Szkła”	Profile pełnią funkcję informacyjną – publikowane są na nich informacje o bieżących wydarzeniach w Krośnie. Profil „Invest in Krosno” jest poświęcony kwestiom gospodarczym i inwestycyjnym (m.in. lokalne wydarzenia gospodarcze, informacje o możliwościach pozyskania wsparcia przez przedsiębiorców, czy informacje dotyczące lokalnych firm). Profil Inkubatora Przedsiębiorczości koncentruje się na informacji dla osób planujących założyć firmę i początkujących przedsiębiorców. Profil „Krosno Miasto Szkła” jest podstawowym oficjalnym profilem społecznościowym miasta.

Za pośrednictwem powyższych kanałów rozpowszechniane są informacje o bieżących wydarzeniach organizowanych zarówno przez władze samorządu, jak i instytucje otoczenia biznesu. Wszystkie powyższe strony i profile są na bieżąco aktualizowane i uzupełniane o nowe elementy.

W ostatnich latach miasto korzystało także z płatnych form promocji gospodarczej (np. lokalna reklama billboardowa, artykuły sponsorowane w lokalnych portalach internetowych, promocja Krosna jako miasta lotniczego w mediach branżowych – Magazynie Lotniczym „Skrzydłata Polska” oraz na portalu DlaPilota.pl).

Ważną rolę w przekazywaniu informacji gospodarczych oraz dotyczących oferty inwestycyjnej miasta na poziomie lokalnym odgrywają media, które publikują aktualności o inwestycjach miejskich wpływających na sferę gospodarczą, relacjonują postępy w zagospodarowaniu strefy inwestycyjnej, czy informują o wydarzeniach skierowanych do przedsiębiorców.

Lokalnym wydarzeniem organizowanym corocznie w latach 2015-2019 było Forum Gospodarcze w Krośnie. Zaprzeszono jego dalszej realizacji po wybuchu pandemii COVID-19. Forum miało na celu edukację oraz integrację przedsiębiorców z Krosna i okolic. Każda edycja poświęcona była innemu tematowi przewodniemu (np. pozyskiwanie środków na rozwój firm, prowadzenie działalności eksportowej, zmiany w prawie podatkowym i wynikające z tego nowe obowiązki przedsiębiorców, problemy rynku pracy – jak wykształcić i zatrzymać pracownika, przedsiębiorczość młodych). Podczas spotkań prezentowano także inwestorom ofertę lokalizacyjną Krosna oraz dyskutowano o najważniejszych inwestycjach i innych działaniach samorządu wpływających na rozwój gospodarczy.

2.6 Analiza pogłębiona sfery gospodarczej – sytuacja zastana i wnioski

Badanie ankietowe uczniów szkół ponadpodstawowych i studentów uczelni wyższych

W ramach tworzenia Programu przeprowadzono badania ankietowe wśród uczniów szkół ponadpodstawowych oraz studentów Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Krośnie (w trakcie badania szkoła wyższa nosiła poprzednią nazwę – Karpacka Państwowa Uczelnia). Badanie miało na celu zebranie informacji na temat oferty lokalnego sektora edukacji oraz planów na przyszłość uczniów i studentów. Ankiety zostały przeprowadzone w formie elektronicznej we wrześniu i październiku 2022 r.

Poznanie opinii młodych osób na temat Krosna, oferty edukacyjnej, lokalnego rynku pracy oraz oferowanego wsparcia biznesowego jest istotne z punktu tworzenia programów wspierających rozwój przedsiębiorczości. Tego typu programy odnoszą się do sfery gospodarczej, lecz mają uspołeczniony charakter - partycypacja jest ważna przy identyfikacji zjawisk występujących w sferze lokalnej gospodarki. Zebrane odpowiedzi posłużyły do określenia potrzebnych działań, mających przyczynić się do podniesienia poziomu przedsiębiorczości wśród młodych osób. Umożliwiły także wskazanie aspektów, które wymagają poprawy – dotyczy to zarówno oferty edukacyjnej, praktyk oferowanych przez przedsiębiorców, jak i instytucji wspierających rozwój biznesu na terenie Krosna. W niniejszym podrozdziale zaprezentowano najważniejsze wnioski z odpowiedzi udzielonych przez ankietowanych. Pełen raport z badania stanowi odrębne opracowanie.

Wnioski

Młodzież przy wyborze ścieżki kariery potrzebuje wsparcia doradców zawodowych

Przy wyborze szkoły ponadpodstawowej i studiów wyższych młodzi ludzie kierują się przede wszystkim swoimi zainteresowaniami – jest to czynnik istotniejszy niż przewidywane zarobki w danym zawodzie. Młodzi ludzie często wybierają także dany zawód, kierunek przypadkowo, ponieważ nie wiedzą, jaką ścieżkę zawodową powinni obrać. Niewielka część ankietowanych

zaznaczyła, że wybór szkoły lub uczelni spowodowany był (poza innymi czynnikami) poradą nauczyciela lub doradcy zawodowego. Może to wskazywać na zbyt małe wsparcie w zakresie doradztwa zawodowego w przypadku uczniów kończących szkołę. Warto zaznaczyć, że blisko 1/3 młodzieży uważa, że szkoła ponadpodstawowa powinna zapewnić odpowiednie doradztwo zawodowe. Podobnego zdania są studenci, którzy także potrzebują wsparcia doradcy zawodowego.

W celu dopasowania kompetencji zawodowych do aktualnej sytuacji na rynku pracy i zachęcenia do wybierania poszukiwanych przez lokalnych pracodawców zawodów, koniecznym jest prowadzenie działań zachęcających do wyboru danego zawodu. Składa się na to m.in. odpowiednia promocja szkolnictwa zawodowego.

Młodzi ludzie dobrze oceniają jakość edukacji w szkołach i na uczelni

Większość uczniów dobrze ocenia jakość oferty edukacyjnej w swojej szkole ponadpodstawowej. Wśród mocnych stron swojej szkoły wymieniają m.in. kierunki znajdujące się w ofercie edukacyjnej, ciekawe praktyki, dodatkowe kursy i kwalifikacje organizowane przez szkołę oraz dobre wyposażenie szkolnych pracowni. Studenci natomiast doceniają atrakcyjną ofertę kierunków studiów w Krośnie, a także bliskość uczelni w stosunku do miejsca zamieszkania.

Pomimo przeważających pozytywnych ocen oferty edukacyjnej, istnieją kwestie wymagające poprawy. Należy wspomnieć m.in. o ocenie kadry nauczycielskiej przez uczniów szkół ponadpodstawowych. Część z nich wskazuje, że nauczyciele są istotną mocną stroną krośnieńskich szkół, lecz część uważa zupełnie odwrotnie, wskazując na problemy w relacji uczeń-nauczyciel. Niewątpliwie nauczyciele stanowią podstawę funkcjonowania szkół, lecz biorąc pod uwagę opinie ankietowanych, postawa części z nich może negatywnie wpływać na uczniów (np. zniechęcać ich do przedmiotu, z którego wiedza jest istotna do dalszego rozwoju zawodowego).

Studenci negatywnie oceniają harmonogramy zajęć, które ich zdaniem są niekorzystnie ułożone. Ważną kwestią jest także poprawa komunikacji między uczelnią a studentami, a także możliwość rzeczywistego wyboru części przedmiotów, zamiast ich odgórnego narzucania. Dość istotnym problemem jest ograniczona oferta studiów magisterskich dla kierunków I stopnia, które znajdują się w ofercie edukacyjnej uczelni. Część studentów, która chętnie kontynuowałaby studia w Krośnie, nie ma takiej możliwości – jeżeli chce kontynuować studia, musi ich szukać w innym mieście. Podobnie jak młodzież w szkołach ponadpodstawowych, studenci zwracają uwagę na potrzebę dostosowywania programów nauczania do wymagań rynku pracy.

Ankietowani podkreślają rolę współpracy sektora edukacji z przedsiębiorcami

W celu poprawienia kompetencji zawodowych absolwentów, zdaniem respondentów konieczne jest zwiększenie liczby zajęć praktycznych oraz współpracy z przedsiębiorstwami w zakresie praktyk i staży. Młodzież chciałaby zatem posiadać więcej wiedzy praktycznej, którą mogłaby wykorzystywać w przyszłej pracy. Dzięki temu absolwenci szkół ponadpodstawowych wkraczając na rynek pracy będą posiadali podstawowe umiejętności praktyczne, konieczne do wykonywania wyuczonego zawodu. W tym aspekcie bardzo ważna jest współpraca sektora edukacji z lokalnymi przedsiębiorcami. Warto zastanowić się, czy brak wystarczającej ilości rozwijających praktyk i staży wynika z niskiej współpracy instytucji edukacyjnych i lokalnych przedsiębiorstw, czy może z niechęci przedsiębiorców do tworzenia takich praktyk dla uczniów. W celu wykształcenia pracowników o kwalifikacjach i umiejętnościach poszukiwanych przez firmy, niezbędne jest umożliwienie zdobywania doświadczenia na praktykach i stażach zawodowych. Z tego względu współpraca sektora edukacji i przedsiębiorców jest kluczowa. Młodzież uważa także, że szkoły powinny otwierać nowe kierunki nauczania – być może w lokalnych szkołach powinny pojawić się innowacyjne lub bardziej niszowe kierunki/zawody, szczególnie takie, które będą w przyszłości poszukiwane przez lokalnych przedsiębiorców.

Większość młodzieży szkolnej planuje opuścić Krosno. Z kolei studenci PANS widzą tutaj swoją przyszłość

Ponad połowa młodzieży planuje zdobyć wykształcenie wyższe. Biorąc pod uwagę wyłącznie odpowiedzi osób chcących studiować, mniej niż 10% chce studiować w Krośnie. Zdecydowana większość ma zamiar opuścić Krosno i studiować w dużym mieście (np. Rzeszów, Kraków). Może to wynikać z prestiżu i szerokiej oferty uczelni w dużych miastach, na tle których Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie wypada niekorzystnie. Duża część ankietowanej młodzieży planuje studiować kierunki techniczne, które oferuje także PANS. Mimo dość szerokiej oferty lokalnej uczelni, młodzież woli jednak wyjechać na studia - duży odsetek tych osób do Krosna już nie wróci. Wynika to także z niskiego przywiązania młodzieży do Krosna – można wywnioskować, że młodzi nie wiążą swojej przyszłości z tym miastem. Tylko niewielka część respondentów wskazuje, że w ciągu najbliższych 5- 10 lat chciałaby mieszkać i pracować w Krośnie - zdecydowana większość chce wyjechać. Co ciekawe, nie interesuje ich wyłącznie zmiana miejsca zamieszkania w obrębie kraju – około połowa respondentów planuje mieszkać za granicą. Problemem jest dla nich zatem nie tylko sytuacja w Krośnie, ale ogólnie w Polsce. Opinie na temat jakości życia w Krośnie są podzielone – niestety duża część młodzieży jest zdania, że Krosno nie jest odpowiednim miejscem do życia.

Nieco inny obraz Krosna ukazuje się w opiniach studentów – blisko 40% z nich chciałoby pracować w Krośnie. Zdecydowanie mniejszy odsetek studentów niż młodzieży to osoby, które chciałyby pracować lub mieszkać za granicą – świadczy to o większym przywiązaniu tej grupy wiekowej do Krosna i ogólnie kraju. Część studentów planuje kontynuować naukę w Krośnie – chęć studiowania w innym mieście wynika często, jak już wspomniano, z niewystarczającej oferty kontynuacji edukacji na studiach II stopnia. Studenci przychylniej oceniają Krosno jako miasto dobre do życia – młodzież zdecydowanie częściej posiadała negatywną opinię na ten temat.

Problemem lokalnego rynku pracy są niskie zarobki i trudność w znalezieniu atrakcyjnej pracy

Zarobki są ważne dla ankietowanych – większość z nich wskazuje na problem niskich pensji na lokalnym rynku pracy oraz trudność w znalezieniu atrakcyjnej pracy. Młodzi ludzie mają różne wymagania pod względem minimalnych pensji – do podjęcia pracy większość ankietowanych skłoniłaby pensja na poziomie 3-4 tys. zł netto miesięcznie (data badania: wrzesień/październik 2022 r.). Natomiast zarobki satysfakcjonujące zaczynają się dla nich od poziomu 6 tys. zł netto. Dotyczy to zarówno młodzieży szkolnej, jak i studentów. W przypadku braku znalezienia odpowiedniej pracy, większość młodzieży i studentów planuje wyjechać za granicę lub do innej miejscowości w Polsce. Część osób natomiast wolałaby wtedy założyć własną firmę, podnieść swoje kompetencje, aby znaleźć pracę lub nawet zmienić zawód – osoby te stanowią istotny potencjał do rozwoju miasta.

Niewystarczająca rozpoznawalność instytucji wspierających przedsiębiorców

Jednym z problemów zauważalnych w Krośnie jest niska rozpoznawalność instytucji wspierających rozwój podmiotów gospodarczych – zdecydowana większość respondentów nie ma wiedzy na ten temat. Jako główne instytucje wspierające biznes wskazywany był najczęściej Urząd Pracy oraz Inkubator Przedsiębiorczości. Większość młodych osób nie wie jakie instytucje działają w mieście i czym konkretnie się zajmują – widać to szczególnie w odpowiedziach uczniów szkół ponadpodstawowych. Młodzież nie wie, do jakiej instytucji miałaby się zwrócić, gdyby posiadała innowacyjny pomysł na biznes, co może wpływać na ich decyzje dotyczące zakładania działalności. Instytucje wspierające biznes oraz ich oferta powinny być bardziej rozpoznawalne wśród młodzieży i studentów – dzięki informacjom przekazywanym w szkołach, na uczelni oraz na różnych portalach internetowych. Z odpowiedzi wynika, że obecne działania informacyjne są niewystarczające. Młodzi

ludzie z pomysłem na biznes powinni być dobrze poinformowani, gdzie mogą szukać wsparcia oraz pomocy finansowej związanej z rozpoczęciem własnej działalności.

Zainteresowania są głównym czynnikiem skłaniającym młodych ludzi do założenia własnej działalności gospodarczej

Ponad połowa badanej młodzieży (około 60%) planuje lub zastanawia się nad założeniem własnej firmy. Główną motywacją do założenia firmy (podobnie jak przy wyborze szkoły) są zainteresowania oraz posiadanie ciekawego pomysłu na biznes. Studenci znacznie rzadziej zastanawiają się nad rozpoczęciem własnej działalności (niecałe 40% ankietowanych). Najważniejszym czynnikiem motywującym ich do założenia firmy są zainteresowania, a na drugim miejscu znalazła się trudność w znalezieniu satysfakcjonującej pracy. Można zakładać, że studenci z reguły mają już jakieś doświadczenie zawodowe – z tego względu problem braku atrakcyjnej pracy dotyczył ich częściej niż młodzież.

Wsparcie finansowe jest szczególnie ważne dla młodych przedsiębiorców

Młodzież i studenci wskazują jednoznacznie, że najistotniejszą pomocą dla początkujących przedsiębiorców powinno być wsparcie finansowe. Dotyczy to szczególnie młodych przedsiębiorców, którzy zazwyczaj nie posiadają środków finansowych umożliwiających rozpoczęcie własnego biznesu. Ważną kwestią jest także zapewnienie tanich lokali, w których nowa firma może zacząć działalność oraz wsparcie merytoryczne ze strony doświadczonych doradców. Studenci wskazywali także bariery, które uniemożliwiają im założenie działalności. Najczęściej wymieniane to brak środków finansowych na rozpoczęcie działalności, obawa przed podjęciem ryzyka oraz zawiłości prawno-podatkowe. Część z nich nie chce podejmować tak dużej odpowiedzialności jaką jest prowadzenie własnej firmy.

Młodzi ludzie preferują pracę zdalną i elastyczne godziny pracy

Młodzi ludzie cenią sobie elastyczne godziny pracy. Łączy się to z kwestią pracy zdalnej – jeżeli jest taka możliwość, wolą ten tryb pracy niż pracę stacjonarną. Większość młodzieży i studentów chciałaby ponosić dużą odpowiedzialność w pracy – być samodzielnym w wykonywaniu obowiązków zawodowych. Priorytetem dla młodzieży są wysokie zarobki – nawet kosztem tzw. work-life balance, czyli zrównoważenia życia zawodowego i prywatnego. Prawdopodobnie wynika to przede wszystkim z młodego wieku ankietowanych – wysokie zarobki umożliwiają szybsze uniezależnienie się od rodziny. Wiąże się to z chęcią studiowania daleko od miejsca zamieszkania, czyli Krosna i okolic – młodzieży łatwiej usamodzielnic się w dużym mieście, w którym można znaleźć wiele różnych ofert pracy, także tych lepiej płatnych niż w Krośnie. W przypadku studentów, kwestia wysokich zarobków nie przeważa aż tak bardzo nad wspomnianą równowagą między pracą a życiem prywatnym – studenci mając już pewne doświadczenie zawodowe cenią sobie czas wolny.

Młodzież znacznie częściej preferuje zatrudnienie w międzynarodowej firmie niż studenci, dla których to, czy firma jest polska lub międzynarodowa, nie ma większego znaczenia. U tych dwóch grup respondentów widać także różnicę w postrzeganiu roli szefa – młodzież woli szefa-kolegę, natomiast studenci częściej preferują klasyczną rolę szefa jako autorytetu. Młodzież jest bardziej skłonna do ryzyka, woli pracę na własny rachunek – odwrotnie niż studenci, którzy w tym przypadku częściej wybierają stabilność zatrudnienia. Studenci, ze względu na większe doświadczenie, ostrożniej podchodzą do pomysłu prowadzenia własnej firmy – wiedzą, że wiąże się z tym duże ryzyko. Kierują się nieco innymi wartościami niż nastolatki – bardziej cenią stabilizację, która pozwala m.in. założyć własną rodzinę, niż prowadzenie działalności, która pomimo dużego nakładu pracy, może nie przynieść oczekiwanych korzyści finansowych.

Respondenci posiadają podstawowe kompetencje cyfrowe, umożliwiające podejmowanie pracy zdalnej

Młodzi ludzie różnie oceniają swoje kompetencje zawodowe. Ankietowani najlepiej radzą sobie z obsługą nowych mediów, komputera oraz wykazują dużą samodzielność w wykonywaniu powierzonych zadań. Co istotne, duża część młodzieży uważa, że posiada umiejętność pracy na odległość oraz wykazuje gotowość do częstych wyjazdów służbowych. Studenci także wykazują dobre umiejętności obsługi komputera, nowych mediów lecz są mniej skłonni do wyjazdów służbowych. Ankietowani pozytywnie oceniają także m.in. swoją umiejętność adaptacji do nowych sytuacji oraz umiejętność pracy w grupie – cechy pożądane przez współczesnych pracodawców.

Brak kompetencji u obu grup ankietowanych najczęściej dotyczył nowoczesnych technologii związanych z programowaniem, obsługą robotów, tworzeniem sztucznej inteligencji czy analizą Big Data. Jest to zrozumiałe zważywszy na fakt, że nie każdego interesują takie zagadnienia oraz ich znajomość nie jest konieczna do wykonywania wielu zawodów.

Biorąc pod uwagę umiejętności młodych osób, możliwe jest większe upowszechnienie pracy zdalnej na terenie Krosna. Według młodzieży i studentów, zarobki w Krośnie są niskie – jednakże dzięki pracy zdalnej, można zarabiać pensje taką jak w dużych miastach. Jest to atrakcyjna alternatywa dla młodych osób, które mogą zarabiać więcej, lecz nadal korzystać z tego, co oferuje Krosno – czyli m.in. niższe koszty życia, kompaktowość miasta oraz tzw. „slow life” (życie spokojniejsze niż w wielkich metropoliach). W przypadku zawodów umożliwiających pracę zdalną, młodzi ludzie nie muszą wyjeżdżać w poszukiwaniu pracy – szczególnie jeżeli Krosno zapewni zaspokojenie większości potrzeb dzięki m.in. rozwijającej się bazie mieszkaniowej oraz podnoszeniu jakości usług publicznych.

Ankietowani preferują pracę w różnych sektorach gospodarki

Respondenci wskazywali różne branże, w których chcieliby podjąć pracę. Często wskazywanym przez studentów sektorem była edukacja, ochrona zdrowia oraz IT, ze względu na m.in. duży odsetek odpowiedzi osób studiujących pedagogikę, położnictwo i kierunki inżynierskie. Wśród uczniów szkół ponadpodstawowych, często wskazywano m.in. transport i naprawę pojazdów mechanicznych. Trzeba także zaznaczyć, że duża część ankietowanych nie wie jeszcze w jakim sektorze gospodarki chciałaby pracować.

Młodzi obawiają się kryzysu

Zarówno młodzież, jak i studenci wskazują, że zagrożeniem dla ich planów na przyszłość może być bezrobocie, inflacja, czy polityka. Zagrożeniem dla planów młodych ludzi jest także ogólny kryzys gospodarczy, obawiają się również wojny. Część ankietowanych obawia się o swoje zarobki i o brak funduszy na życie. Ponadto dość duży odsetek młodych osób wskazuje na problemy zdrowotne, które mogą być kluczową przeszkodą w realizacji ich przyszłych planów.

Wyniki indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI)

Badanie w formie wywiadów pogłębionych zostało przeprowadzone we wrześniu i październiku 2022 roku. Lista uczestników objęła przedstawicieli następujących podmiotów:

- ◆ Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie (w trakcie wywiadu funkcjonowała pod nazwą: Karpacka Państwowa Uczelnia);

- ◆ Wydział Edukacji - Urząd Miasta Krosna;
- ◆ Krośnieński Inkubator Technologiczny KRINTECH Sp. z o.o. oraz Inkubator Przedsiębiorczości Krosno;
- ◆ Cech Rzemiosł Różnych w Krośnie;
- ◆ DEFENDOOR Sp. z o.o. (firma realizująca inwestycję w Krośnie);
- ◆ PMC Project Sp. z o.o. (firma zrealizowała inwestycję w Krośnie);
- ◆ FM Power Sp. z o.o. (firma prowadzi działalność w Inkubatorze Przedsiębiorczości Krosno);
- ◆ MAX-STONE Sp. z o.o. (firma realizująca inwestycję w Krośnie).

Poniżej przedstawiono w sposób syntetyczny najistotniejsze odpowiedzi udzielone przez respondentów w ramach przeprowadzonych wywiadów pogłębionych. Zadawane pytania i poruszane kwestie zostały pogrupowane w większe bloki tematyczne.

Problemy/wady/bariery i zagrożenia dla prowadzonej działalności

Rozmówcy wskazywali następujące wady, bariery i problemy w funkcjonowaniu przedsiębiorstw działających na terenie Krosna, hamujące rozwój lokalnej gospodarki:

1. Słabe skomunikowanie i połączenia drogowe (konieczne połączenie z S19) oraz kolejowe, co hamuje możliwości rozwojowe miasta i przedsiębiorców (eksport, turystyka). Brak realnych możliwości transportu i komunikacji poza samochodem.
2. Brak formatu / platformy spotkań przedsiębiorców z Krosna i okolic (np. konferencje, działające przed pandemią Forum Gospodarcze), na którym można byłoby poznać ofertę innych firm, nawiązać współpracę biznesową, wymienić doświadczenia.
3. Na tyle, na ile to możliwe, Urząd Miasta Krosna powinien próbować zorganizować (zapewne za pośrednictwem MSZ lub innych instytucji rządowych) misję gospodarczą przedsiębiorców z Krosna na Ukrainę - to bardzo perspektywiczny rynek, na którym firmy z niektórych branż mogłyby rozpocząć działalność (ważne jest, aby być pierwszym, lub jednym z pierwszych!). Podobne misje gospodarcze mogłyby dotyczyć także kierunków słowackiego i węgierskiego (S19 „Via Carpathia” daje nowe perspektywy rozwoju i kooperacji).
4. Przedsiębiorcy słabo znają ofertę instytucji otoczenia biznesu funkcjonujących w Krośnie. Niektórzy z nich nie dostrzegają działań Urzędu Miasta Krosna skierowanych do przedsiębiorców.
5. Przedsiębiorcy raczej sporadycznie współpracują ze szkołami i uczelniami z Krosna (praktyki/staże). W przypadku współpracy nad projektami B+R wybierają inne uczelnie (Rzeszów, Kraków, Katowice).

6. Kwalifikacje absolwentów lokalnych szkół i uczelni nie są wysokie - brakuje im wiedzy praktycznej (niewystarczająca współpraca pomiędzy przedsiębiorcami a sektorem edukacji). Brakuje inżynierów i osób z wykształceniem technicznym oraz informatycznym. „Kształcimy bezrobotnych” na kierunkach, po których młodzi ludzie nie znajdują pracy.
7. Konieczność dalszej rozbudowy terenów inwestycyjnych (obecne się kończą), w pełni uzbrojonych, skomunikowanych z miastem oraz z dodatkową infrastrukturą (np. parkingową).
8. Potrzebny jest e-Urząd w Krośnie, możliwość załatwienia wszelkich spraw, uzgodnień i zezwoleń w sposób zdalny, z wykorzystaniem Internetu.
9. Brak nowoczesnych powierzchni magazynowych do wynajęcia w Krośnie oraz brak dostępnych hal produkcyjnych w Inkubatorze (w chwili przeprowadzenia wywiadu wszystkie hale są wynajęte).
10. Stosunkowo niewielki przemysł powoduje konieczność szukania klientów poza regionem (a na pewno poza Krosnem), niewielka liczba kooperantów w okolicy (mało MŚP).
11. Brak stabilności gospodarczej (problem ogólnopolski i światowy) wynikającej z pandemii COVID-19, wzrastających cen energii i paliw, co z pewnością odbije się na spadku konsumpcji. Prognoza nadchodzącego kryzysu spowoduje raczej wstrzymanie planów rozwojowych (zatrudnienie, wdrażanie nowinek technologicznych) i koncentrację przedsiębiorstw na przetrwaniu tego okresu.
12. „Przedsiębiorcy są skłonni zatrudniać i oferować młodym pracownikom atrakcyjne stawki wynagrodzenia (średnią zarobków krosnieńskich), jednak potrzebują gwarancji, że pracownik, którego wyuczą pracy w zawodzie (często są to unikatowe umiejętności), pozostanie u nich przez dłuższy okres, a nie ucieknie do innego miasta. Potrzeba więc jakiegoś rodzaju programu lojalnościowego.”

Zalety/szanse rozwojowe

1. Powstaje S19 – okno Krosna na świat i nowe rynki zbytu (eksport na rynki południowe, Słowacja, Węgry, Ukraina).
2. Bardzo dobra obsługa inwestorów – urzędnicy przyspieszają procesy decyzyjne i pomagają w różnych kwestiach. Łatwy kontakt i nastawienie „pro przedsiębiorcze” osób odpowiedzialnych w Urzędzie Miasta za tę część obsługi. Pod tym względem działania pracowników Urzędu Miasta Krosna wypadają dużo lepiej i sprawniej niż w okolicznych gminach. Magistrat szuka rozwiązań, a nie tworzy problemy i przeszkody, wychodzi naprzeciw oczekiwaniom inwestora.
3. Dość dobrze zlokalizowane tereny inwestycyjne. Strefa dobrze się rozwija, po skomunikowaniu miasta z S19 będzie jeszcze lepiej. Ważne, że dostępność terenów inwestycyjnych nie spada, pomimo tego że firmy inwestują, to i tak są jeszcze dostępne miejsca. Takie podejście należy utrzymać.

4. Działają 2 inkubatory – jeśli ktoś chce założyć działalność, jest na to miejsce, „wystarczy chcieć”. Oferowane w nich wsparcie działa, ich lokalizacja jest atrakcyjna, a stosowane ceny są rynkowe. Nowoczesny budynek i biura.
5. Dobra współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Krośnie.
6. Nadal jeszcze rynek pracy nie jest bardzo mocno nasycony, da się znaleźć pracowników.
7. Małe miasto, więc brak dużych problemów z komunikacją i poruszaniem się po mieście (korki).
8. „Nie ma drugiego takiego miasta w regionie, które ma dwa inkubatory i w dodatku pełne. Tajemnicą sukcesu inkubatorów jest oferowanie nie tylko powierzchni biurowej, ale także produkcyjnej.”
9. „Krosno posiada lotnisko, które dodatkowo ma być rozbudowywane. To daje ogromny potencjał i szansę rozwojową, której inne miasta często nie posiadają. Obecnie w związku z sytuacją na Ukrainie (zmilitaryzowanie lotniska rzeszowskiego), szkoły lotnicze przeniosły się do Krosna z Rzeszowa, trzeba próbować je tutaj zatrzymać.”

Działania władz miejskich, które mogą wpłynąć na rozwiązanie zidentyfikowanych barier i problemów

1. Ściąganie nowych inwestorów, kontynuacja pro-przedsiębiorczej polityki gospodarczej i wszelkie działania zmierzające do wzrostu tkanki gospodarczej, wzrostu liczby firm i sektora MŚP (potencjalni klienci i kooperanci).
2. Lobbowanie na szczeblu rządowym - krośnieńskie przedsiębiorstwa widzą szansę na wejście i zdobycie dobrej pozycji na rynku ukraińskim.
3. Lepsze dostosowanie systemu kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy. Modyfikacja i ulepszenie systemu kształcenia - wyłapywanie potencjalnych przyszłych przedsiębiorców i praca z tymi jednostkami, które wykazują chęć i zdolności do założenia firmy (adresowanie działań bardziej do tych jednostek niż do ogółu). Uatrakcyjnienie formuły zajęć z przedsiębiorczości (także poprzez zabawę i rozwijanie zainteresowań i hobby).
4. Polepszenie komunikacji z przedsiębiorcami. Forum z przedsiębiorcami przy Radzie Miasta.
5. Plany rozwojowe Miasta Krosna powinny powstawać przy udziale lokalnych przedsiębiorców (także długofalowe).
6. Organizowanie konferencji i spotkań dla przedsiębiorców (w tym sieciowanie).
7. Rozbudowa bazy Inkubatora o nowe hale produkcyjne (posiadane przestrzenie produkcyjne są w pełni wykorzystane).

Brakujące usługi i infrastruktura (dla mieszkańców i przedsiębiorców)

Respondenci wskazali na braki w sferze oferty czasu wolnego dla mieszkańców, a przede wszystkim dla młodzieży (oferta kulturalna i rozrywkowa powinna być szersza i bardziej zróżnicowana - wiekowo). W przypadku sektora przedsiębiorstw, respondenci w większości odpowiadali, że dużych braków w infrastrukturze czy usługach nie ma. Pojedyncze odpowiedzi wskazywały na brak nowoczesnych powierzchni magazynowych, konieczność polepszenia komunikacji między samorządem a przedsiębiorcami (w tym platforma cyfrowa do komunikacji i wymiany dokumentów z Urzędem Miasta) oraz konieczności organizacji spotkań biznesowych lokalnych przedsiębiorców (szkolenia, konferencje, forum, sieciowanie). Ponadto w ramach oceny lokalnych usług szkoleniowych i możliwości podnoszenia kwalifikacji pracowników, respondenci wskazywali, iż korzystają w większości z usług podmiotów zlokalizowanych poza Krosnem (głównie Rzeszów), lub z nich nie korzystają. Niektórzy wskazywali na słabą ofertę i niewielkie zaangażowanie tego typu podmiotów na lokalnym rynku (w tym PANS). Jednocześnie część przedsiębiorców deklaruje, że chętnie skorzysta z usług szkoleniowych lokalnych podmiotów, jeśli jakość ich oferty wzrośnie i będzie bardziej dostosowana do ich potrzeb (przykładowo wskazano na ofertę szkolenia z programowania maszyn CNC). Z drugiej strony wiele przedsiębiorstw funkcjonujących w Krośnie doszkala pracowników we własnym zakresie, co jest związane z wysoce specjalistyczną produkcją (np. branża lotnicza - produkcja detali w sztukach, o wysokiej wartości każdego detalu, a nie produkcja masowa w tysiącach sztuk).

Rynek pracy

W przeważającej części odpowiedzi wskazywały na dość trudną sytuację na rynku pracy - niewielką dostępność wykwalifikowanych pracowników i specjalistów (pracownicy techniczni i inżynierzy, konstruktorzy, operatorzy CNC, programiści, specjaliści od automatyzacji). Bezrobocie w Krośnie jest bardzo niskie, na poziomie 2,5%. Kwalifikacje młodych pracowników oceniane są różnie, część przedsiębiorców ocenia je jako „w miarę w porządku”, część podkreśla, że młodym pracownikom wyraźnie brakuje „praktyki”, a nawet umiejętności miękkich (np. słaba operatywność i komunikatywność). Wszyscy ankietowani przedsiębiorcy deklarowali, że zatrudniają lub starają się zatrudnić absolwentów lokalnych szkół i uczelni.

Perspektywiczne branże

W ocenie respondentów perspektywiczne branże w Polsce to motoryzacja, branża lotnicza i kosmiczna, elektronika, automatyzacja i mechanizacja procesów produkcyjnych (każda branża), informatyka (sztuczna inteligencja, big data, uczenie maszynowe), medycyna i profesjonalizacja usług medycznych i okołomedycznych. Jednocześnie respondenci oceniają, że szanse, aby te perspektywiczne branże stały się kluczowymi w rozwoju Krosna są raczej niewielkie. Głównie z uwagi na fakt, iż tego typu

przedsięwzięcia (uczelnie, firmy, najlepsi specjaliści) lokują się w dużych ośrodkach (stolice województw).

Ocena oferty instytucji otoczenia biznesu

Większość przedsiębiorców zna IOB działające w Krośnie i jest w stanie wymienić z nazwy kilka z nich (inkubatory, Powiatowy Urząd Pracy, Podkarpacka Izba Gospodarcza). Przedsiębiorcy nie znają dokładnie oferty IOB, gdyż w większości przypadków sprawami tego typu zajmuje się w firmie delegowany pracownik. Z tego też powodu, część z nich nie była w stanie dokładnie ocenić oferty i jakości usług. Połowa respondentów oceniła jakość świadczonych przez IOB usług na 4 w 5 punktowej skali. Respondenci wskazali, że to głównie IOB wychodzą z ofertą (inicjatywą) jako pierwsze. Na pytanie o przykłady udanej/nieudanej współpracy z IOB innych firm (np. kooperantów) przedsiębiorcy odpowiadali, że nie posiadają takiej wiedzy.

Pomysły na projekty wspierające przedsiębiorczość w Krośnie:

1. Niektóre samorzady organizują spotkania (B2B) i rozmowy MŚP z większymi firmami, np. inwestor - mniejsze firmy potencjalni kooperanci i dostawcy, „coś takiego przydałoby się w Krośnie, bo są tu i w okolicy duże firmy, które wydają spore środki finansowe na zakupy-dostawców, i tutaj jest pole do działań UM. Podobnie jeśli chodzi o zakładanie firm przez młodych ludzi, tutaj też spotkania B2B z krośnieńskimi firmami, by im pomogły rozkręcić biznes. Niech młodzi pokażą swoją ofertę nam, co mogą zaproponować”;
2. „Projekty dotyczące organizacji misji gospodarczych, konferencji i sieciowania przedsiębiorców, nowych powierzchni magazynowych, programy szkoleniowe dla MŚP - podnoszenie kompetencji pracodawców, może jakiś konkurs dla najzdolniejszych uczniów/studentów, staże”;
3. „Potrzeba elektronicznej platformy do obsługi firm, tak abym mógł wszelkie papierkowe sprawy załatwić zdalnie”;
4. „Powinna powstać Krośnieńska Fundacja Rozwoju, coś na wzór Lubelskiej Fundacji Rozwoju, takie forum, w skład którego wszedłby jakiś lokalny bank, przedsiębiorcy, samorząd, ludzie z biznesu i szkolnictwa wyższego, i oni powinni pomagać pozyskiwać środki i dotacje na rozwój. Taka baza lokalna przedsiębiorców do rozwoju. Każdy wniósłby jakiś kapitał. I ona pomaga także młodym osobom, które mają pomysł na biznes. Pomoc od A do Z- całościowo.”

Współpraca z uczelniami w Krośnie i w Polsce

Jeżeli chodzi o współpracę ze szkołami i uczelnią w Krośnie, to połowa respondentów współpracuje okresowo (w miarę potrzeb) z Państwową Akademią Nauk Stosowanych (sympozyja i targi), jeden z przedsiębiorców zadeklarował współpracę z uczelnią techniczną oraz szkołami średnimi przy okazji organizacji staży i praktyk. W przypadku PANS jeden z przedsiębiorców wskazuje na potrzebę

wykazywania większej inicjatywy przez lokalną uczelnię w zakresie potencjalnej współpracy i informowania o ofercie dla sektora przedsiębiorstw. Ponadto wskazuje na brak jakiegokolwiek bazy czy miejsca uzyskania informacji: „jako przedsiębiorcy nie mamy do kogo się udać z problemem/zapytaniem, nie ma miejsca/osoby, która by wskazała gdzie można uzyskać wsparcie, nie ma takich ekspertów”. Część z respondentów wskazała, że współpracuje także z uczelniami spoza Krosna, np. Politechniką Rzeszowską, Politechniką Śląską oraz Uniwersytetem Rolniczym w Krakowie. Z uzyskanych informacji wynika, że to głównie przedsiębiorcy wychodzą z inicjatywą współpracy z uczelniami wyższymi, wtedy gdy zachodzi taka potrzeba. Przedstawiciel IOB wskazał, że „obie strony (sektor nauki i przedsiębiorcy) chcą współpracować i deklarują taką potrzebę, ale chęci trzeba wypełnić treścią”.

Plany na przyszłość

Przedsiębiorcy planują dalszy rozwój biznesu poprzez: poszerzanie mocy produkcyjnych i wdrażanie nowych technologii, poszerzanie portfolio produktów i usług, wejście na nowe rynki zbytu oraz rozwój marki firmy. Część z nich planuje wzrost zatrudnienia, a nawet budowę nowego zakładu produkcyjnego (dokupując grunty w strefie). Wszyscy akcentują, że ich plany rozwojowe zweryfikuje nadchodzący kryzys i zmieniająca się koniunktura gospodarcza. Przedsiębiorcy chętnie wykorzystują na ten cel możliwe do uzyskania wsparcie - dofinansowanie ze środków zewnętrznych (głównie środki unijne), posiłkując się dodatkowo posiadany własnym kapitałem oraz kredytem.

Krosno w 2030 roku

W opinii respondentów Krosno w 2030 roku powinno:

1. Być większe (terytorialnie oraz ludnościowo) i lepiej skomunikowane (bezpośrednie połączenia kolejowe z Rzeszowem).
2. Posiadać bardziej rozwinięty przemysł i więcej firm produkcyjnych.
3. „Być liderem południa regionu, spinać i ściągać ludzi/kapitał i przedsiębiorstwa z okolicznych miast i miejscowości (Jasło, Sanok, inne). Krosno powinno być dla innych tak, jak Rzeszów dla Krosna czy Przemysła. Na pewno są jakieś mechanizmy rozwoju, które z Rzeszowa moglibyśmy skopiować. Bądźmy takim mikrusem z dobrymi mięśniami”.
4. Rozwinięte infrastrukturalnie (połączenie z S19, dobra strefa inwestycyjna, realne połączenie kolejowe oraz cyfrowo - e-urząd.)

Najważniejsze wnioski z badania IDI

1. Potrzebna jest lepsza, częstsza i bardziej rozpowszechniona komunikacja z przedsiębiorcami (A2B). Oferta IOB i działania UM Krosno skierowane do przedsiębiorców powinny być w większym stopniu rozpowszechnione w mediach, na stronie krosno.pl. Pojawia się potrzeba stworzenia przemysłanego, całościowego planu komunikacji z przedsiębiorcami, tak aby

podejmowane działania były kompleksowe, systematyczne, a odpowiedzialność za nie uregulowana. Konieczne jest lepsze informowanie o dostępnej ofercie IOB (głównie PANS i szkoły zawodowe, Inkubatory) zebranie jej w jednym miejscu („zasada jednego okienka”), świadczenie wsparcia w zakresie zgłaszanych przez przedsiębiorców potrzeb (np. pomoc w uzyskaniu informacji o możliwości zdobycia dofinansowania oraz w aplikowaniu o nie).

2. Przedsiębiorcy wyrażają potrzebę zainicjowania działań nastawionych na sieciowanie (networking) oraz pobudzanie współpracy B2B, wymianę wiedzy i doświadczeń, poznanie oferty innych firm. Wybór formatu jest po stronie Urzędu Miasta (Forum Przedsiębiorczości, konferencje branżowe, spotkania B2B np. duża firma -> MSP/mniejsi potencjalni kooperanci - > mikro i nowo powstające przedsiębiorstwa). Kontynuacja polityki pro-przedsiębiorczej oraz inwestycyjnej.
3. Potrzeba lepszego dostosowania systemu kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.
4. W celu rozwijania przedsiębiorczości wśród młodych konieczne jest zaangażowanie w edukację przedsiębiorczości - wyłapywanie potencjalnych przyszłych przedsiębiorców i praca z tymi jednostkami, które wykazują chęć i zdolności do założenia firmy (adresowanie działań do tych jednostek, a niekoniecznie do ogółu). Uatrakcyjnienie formuły zajęć z przedsiębiorczości (także poprzez zabawę i rozwijanie zainteresowań i hobby).
5. Konieczne jest większe zaangażowanie przedsiębiorców w długofalowe plany rozwoju Krosna - forum z przedsiębiorcami przy władzach miasta.
6. Lobbowanie na rzecz rozwoju połączeń kolejowych Krosna, w szczególności ze stolicą regionu Rzeszowem.
7. Lobbowanie na szczeblu rządowym - krośnieńskie przedsiębiorstwa widzą szansę na wejście i zdobycie dobrej pozycji na rynku ukraińskim.
8. Lepsze wykorzystanie potencjału lotniska w Krośnie (dalsza jego rozbudowa) oraz wykorzystanie szansy, jaką daje przeniesienie szkół lotniczych z Rzeszowa do Krosna (próba zatrzymania ich w Krośnie).
9. Zaproponowanie modelu wchodzenia młodych pracowników na rynek pracy, obejmującego staże i praktyki, doszkolenie oferowane przez przedsiębiorców, pracę w okresach wakacyjnych. Przedsiębiorcy mogą zaoferować atrakcyjne zarobki, pod warunkiem gwarancji zatrzymania pracownika na dłuższy okres (deklaracje wyszkolenia i zatrudnienia za odpowiednią stawkę wynagrodzenia w zamian za umowy lojalnościowe).

Wynik zogniskowanego wywiadu grupowego (FGI)

Zogniskowany wywiad grupowy z przedsiębiorcami i instytucjami otoczenia biznesu (14 osób) został przeprowadzony w Krośnie w dniu 21.09.2022 r.

Uczestnicy:

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele lokalnych firm produkcyjnych i usługowych oraz instytucji otoczenia biznesu:

- ◆ branża produkcji szkła: Krosno Glass S.A., Glasmark Sp. z o.o.,
- ◆ przemysł naftowo-gazowniczy: PGNiG Technologie S.A.,
- ◆ przemysł lotniczy: Wietpol Aerospace Sp. z o.o. Sp.k.,
- ◆ IT: STIMO Sp. z o.o., Innergo Systems Sp. z o.o.,
- ◆ produkcja metalowa: EBA Sp. z o.o.,
- ◆ branża hotelarsko- restauracyjna i turystyczna: Pałac Polanka Hotel Restauracja &SPA,
- ◆ branża budowlana: Reno Dach,
- ◆ otoczenie biznesu: Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie (wówczas pod nazwą Karpacka Państwowa Uczelnia w Krośnie), Cech Rzemiosł Różnych, Krośnieński Inkubator Technologiczny KRINTECH Sp. z o.o., Inkubator Przedsiębiorczości Krosno.

Informacje uzyskane od uczestników spotkania - głosy z sali:

- ◆ Sytuacja firm zmienia się diametralnie. Istnieje ryzyko upadłości firm, ze względu na znaczące podwyżki cen energii. Przedsiębiorcy jasno wyrażają obawy o przyszłość, prognozując redukcję zatrudnienia, zwolnienia masowe, oraz głębokie zmiany na rynkach na których funkcjonują.
- ◆ Przedsiębiorcy wyrażają duże obawy o stabilność systemu energetycznego, zalecając montaż dodatkowych źródeł energii jeśli tylko jest taka możliwość.
- ◆ „Mamy dobrze wykształconych młodych ludzi, których należy zatrzymać w Krośnie”.
- ◆ Przedsiębiorcy chwalą utworzenie strefy inwestycyjnej, wyrażają nadzieję na dalsze maksymalne wykorzystanie potencjału tego miejsca i jego rozwój, zauważając, iż tworzy ono wartościowe miejsca pracy.
- ◆ Firma z branży turystycznej zwraca uwagę na niedostateczne wykorzystanie potencjału turystycznego terenów wokół Krosna (np. muzeum w Bóbrce) oraz podkreśla konieczność intensyfikacji promocji turystycznej miasta, w tym poprzez promowanie historii i dziedzictwa naftowego.

Zgłaszane potrzeby:

- ◆ Nowe tereny inwestycyjne dostępne w krótkim czasie, szybko dostępne nowe uzbrojone obszary.

- ◆ Lepsze skomunikowanie z S19 – jako podstawowy warunek rozwoju i wzrostu konkurencyjności firm z Krosna.
- ◆ Firmy borykają się z problemem niskiej dostępności zarówno pracowników fizycznych, jak i wykwalifikowanej kadry pracowniczej. Konieczne jest wsparcie ze strony uczelni i stały kontakt z uczelnią w celu możliwości pozyskiwania pracowników i promowania pracy na miejscu. Firmy potrzebują wsparcia w tym zakresie i odciążenia poprzez działalność odpowiednich instytucji.
- ◆ Brakuje pracowników z kompetencjami hutniczymi – kadra się starzeje, a nowa nie jest dostępna. Brakuje takiego kierunku nauczania, brak klas hutniczych.
- ◆ Konieczność rozwijania szkół zawodowych- brakuje pracowników z podstawowymi kwalifikacjami. Nie ma osób do pracy, nie kształcą się na kierunkach zawodowych - konieczność poprawy wizerunku kształcenia i pracy w zawodach technicznych i rzemiośle. „Może nie wymagajmy od każdego wykształcenia wyższego? Nie do każdej maszyny CNC trzeba być magistrem”.
- ◆ Brak pracowników z kompetencjami w obszarze budownictwa, hutnictwa. Lokalne firmy są w stanie chłonąć takich pracowników, ale na razie nie było rozmowy ze szkołami i uczelnią. Część firm w ogóle nie kontaktuje się ze szkołami. Jednocześnie firmy, które rozmawiają ze szkołami, oceniają współpracę pozytywnie.
- ◆ Powinny zostać wypracowane mechanizmy dialogu, stałe platformy dyskusji na temat potrzeb, możliwości, zmian, tworzenia wspólnej koncepcji – instytucje dialogu. Jest to bardzo istotna kwestia, aby poprawić dialog międzysektorowy (A2B, B2B).
- ◆ Konieczne jest wzmocnienie współpracy z uczelnią z Krosna, ten potencjał obecnie nie jest wykorzystywany.
- ◆ „Trzeba zachęcać młodych do studiowania w Krośnie i do tego, by tu zostawali”.
- ◆ Stworzenie taniej bazy noclegowej dla potencjalnych studentów – konkurencja tańszą ofertą i tańszym życiem niż w większych ośrodkach wojewódzkich.
- ◆ Oferta spędzania wolnego czasu jest niewystarczająca: „Tu nie ma co robić (...) praca jest, ale nie ma co robić po pracy”.
- ◆ „Konieczne jest wsparcie ludzi aktywnych w działaniach społecznych, tak, aby sami organizowali ofertę czasu wolnego”.
- ◆ „W mieście brakuje w ogóle poważnej oferty szkoły zawodowej i możliwości kontynuowania nauki. Zbyt duży nacisk jest na kształcenie ogólne”.

- ◆ „Oferta szkół nie pozwala na to, by firmy rozwijały swoich pracowników wysyłając ich na doszkalanie”.

Zgłaszane pomysły na projekty:

- ◆ Fotowoltaika dająca niezależność energetyczną.
- ◆ Szkolnictwo zawodowe – droga dla młodych dająca możliwość rozwoju („Działania zmierzające do edukowania młodych osób na kierunkach zawodowych. Stworzenie kierunku w szkołach średnich związanych z budownictwem”).
- ◆ Atrakcyjność turystyczna i kulturalna.
- ◆ Promocja przedsiębiorczości wśród młodzieży.
- ◆ Hale produkcyjne, miejsca produkcyjne – jest duże zapotrzebowanie na przestrzeń.
- ◆ Globalizacja i odpływ mieszkańców, zwłaszcza młodych – konieczność uatrakcyjniania regionu, poprzez m.in. rozwijanie sieci ścieżek rowerowych, bogatszą ofertę kulturalną.
- ◆ Biuro karier i praktyk – także w szkołach, funkcjonujące na wysokim poziomie, dające możliwość pozyskiwania osób do pracy. Stworzenie mody na pracę w zawodach technicznych i rzemiośle.
- ◆ „Zatrzymać odpływ ludności i zwiększyć napływ – Krosno powinno być modne, żeby ktoś tu chciał żyć”.
- ◆ Promocja miasta np. poprzez festiwal szkła, większa promocja lokalnych potencjałów.
- ◆ „Współpraca w ramach rady przedsiębiorców. To jest bardzo ważna rzecz, niech to będzie stały format współpracy, plus reagowanie na aktualne potrzeby”.
- ◆ „Podnoszenie rangi uczelni i współpracy uczelni, szkół i przedsiębiorców”.

Wyniki pracy warsztatowej Krośnieńskiej Rady Biznesu

Spotkanie zostało przeprowadzone w Krośnie w dniu 20.12.2022 r. Wzięło w nim udział 14 członków nowo powołanej Krośnieńskiej Rady Biznesu. Zadaniem uczestników było zweryfikowanie zaproponowanych założeń strategicznych, w tym kierunków działań planowanych do podjęcia w ramach Programu Rozwoju Przedsiębiorczości.

Uczestnicy podzielili się uwagami dotyczącymi istotności zaplanowanych działań. Ich zdaniem najważniejszymi kierunkami działań są przygotowanie kadr o kompetencjach potrzebnych na lokalnym rynku pracy oraz stworzenie oferty mieszkań dla pracowników – oba dotyczą celu strategicznego nr 1.

Szczególnie wysoko oceniono działanie pn. Mieszkanie dla specjalisty, co koresponduje z uwagami ankietowanych wskazującymi na niską dostępność mieszkań na terenie Krosna. Działanie obejmuje program wspierania społecznego budownictwa czynszowego (m.in. w ramach SIM), który jest szczególnie ważny, ponieważ zwiększy poziom dostępności lokali mieszkalnych w Krośnie dla osób, na które występuje zapotrzebowanie na lokalnym rynku pracy.

Jako bardzo istotne oceniono także działanie związane z realizacją programu stypendialnego, organizacją staży i praktyk dla uczniów i studentów. Zwiększenie jakości nauczania zawodowego jest konieczne aby zwiększyć dostępność kompetentnych, młodych specjalistów – obecnie pracodawcy zgłaszają problemy z dostępem do wykwalifikowanych pracowników. Działanie dotyczące unowocześnień bazy warsztatowej szkół zawodowych również zostało wskazane jako jedno z ważniejszych – uczniowie powinni mieć możliwość nauki obsługi nowoczesnych maszyn, urządzeń wykorzystywanych w zawodzie, który zdobywają.

W celu strategicznym nr 1, jako nieco mniej ważny wskazano kierunek związany z edukacją przedsiębiorczości i promocją postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców. Wśród działań przypisanych do tego kierunku, najwyżej oceniono te związane z programem zajęć dodatkowych promujących postawy przedsiębiorcze wśród dzieci i młodzieży oraz pomysł dotyczący konkursu na najlepszy biznes plan.

Cel strategiczny nr 2 obejmuje więcej kierunków – uczestnicy warsztatu jako najistotniejszy w tym obszarze wskazali kierunek związany z budowaniem wizerunku Krosna poprzez aktywny marketing gospodarczy. Kampania wizerunkowa Krosna jako miasta przyjaznego biznesowi, promocja istniejącej oferty inwestycyjnej czy akcje związane z promowaniem lokalnych produktów są ważne, ponieważ budują pozytywny wizerunek miasta nie tylko lokalnie, ale także w kontekście ponadregionalnym. Drugim najczęściej wskazywanym kierunkiem był rozwój infrastruktury gospodarczej. Uczestnicy spotkania są zgodni co do tego, że najważniejszą inwestycją infrastrukturalną jest budowa połączenia drogowego Krosna z drogą ekspresową S19. Ich zdaniem także przygotowanie nowej strefy inwestycyjnej oraz poszerzenie istniejącej Strefy Inwestycyjnej „Krosno – Lotnisko” jest szczególnie istotne, aby przyciągnąć nowych inwestorów.

W obszarze podnoszenia atrakcyjności inwestycyjnej Krosna, zwrócono także uwagę na pozyskiwanie inwestorów i partnerów strategicznych. Uczestnicy warsztatu uważają, że należy skupić się przede wszystkim na dalszym tworzeniu kompleksowej oferty inwestycyjnej miasta oraz aktywnym poszukiwaniu inwestorów i partnerów strategicznych. Wiąże się z tym także rozwijanie polityki zachęt inwestycyjnych. Niższą rangę przyznano kierunkowi dotyczącemu wspierania przedsiębiorców oraz instytucji otoczenia biznesu działających na terenie miasta.

Biorąc pod uwagę ocenę wszystkich planowanych kierunków strategicznych oraz przypisanych do nich konkretnych działań, można zauważyć, że są one w większości oceniane jako istotne do rozwoju gospodarczego miasta. Świadczy to o trafnej diagnozie sytuacji Krosna oraz zaproponowaniu ważnych działań do realizacji.

Wyniki rangowania kierunków działań oraz zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu Rozwoju Przedsiębiorczości zostały odzwierciedlone w opracowanym schemacie kierunków działań.

2.7 Analiza SWOT

Analiza SWOT, rozumiana jako S (Strengths) – mocne strony, W (Weaknesses) – słabe strony, O (Opportunities) – szanse, T (Threats) – zagrożenia, jest podstawowym narzędziem umożliwiającym diagnozowanie obecnej sytuacji miasta w kontekście planowania jego dalszego rozwoju. Umożliwia uporządkowanie wcześniej zebranych danych, informacji oraz opinii mieszkańców. Służy do oceny silnych i słabych stron Krosna, które wynikają z endogenicznych zasobów, a także identyfikacji szans i zagrożeń obecnych w otoczeniu zewnętrznym. Hierarchia poszczególnych elementów analizy stanowi wynik przeprowadzonych w dniu 20.12.2022 r. warsztatów z Krośnieńską Radą Biznesu, podczas których dokonano weryfikacji poszczególnych elementów i ustalenia stopnia ich ważności oraz wpływu na rozwój miasta.

Mocne strony

Ważny ośrodek subregionalny – jest istotnym ośrodkiem gospodarczym, administracyjnym, edukacyjnym i kulturalnym w regionie, stanowi rdzeń Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego.
Ponadlokalny rynek pracy – znaczny odsetek pracowników dojeżdżających do pracy do Krosna z sąsiednich gmin i powiatów.

Obecność DK19 – wraz ze zmianą granic miasto zyskało bezpośredni dostęp do przyszłej drogi S19 będącej odcinkiem międzynarodowej trasy Via Carpathia.

Strefy inwestycyjne - dobrze przygotowane, uzbrojone i zlokalizowane tereny inwestycyjne.

Kapitał ludzki – znaczna liczba uczniów w technikach, współpraca lokalnej uczelni z firmami (studia dualne), obecność pracowników o unikatowych umiejętnościach w branży np. lotniczej.

Słabe strony

Zmniejszająca się liczba ludności – w ostatnim dziesięcioleciu odnotowano spadek populacji na poziomie 5,6%, według prognoz do 2030 r. liczba ludności ma zmaleć o kolejne 7,4%. W Krośnie utrzymują się niekorzystne procesy demograficzne – takie jak ujemne saldo migracji i przyrost naturalny, które w 2021 r. w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wyniosły kolejno -4,6 oraz - 6,2.

Drenaż mózgow – intensywny odpływ osób młodych do innych ośrodków miejskich np. Rzeszowa i Krakowa, w ostatnim dziesięcioleciu liczba osób w wieku 20-34 lat uległa zmniejszeniu aż o 34%.

Starzenie się lokalnej społeczności – w 2021 r. blisko 27% ludności stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym, przy obecnym poziomie migracji osób młodych odsetek ten będzie stopniowo wzrastał.

Niska dostępność mieszkań – ceny wynajmu i kupna mieszkania rosną szybciej niż płace, 29% ankietowanych ma negatywne zdanie na temat obecnej oferty mieszkaniowej.

Wysoki poziom finansowania projektów z funduszy europejskich - Krosno wyróżnia się efektywnym pozyskiwaniem środków z funduszy unijnych oraz innych (norweskie), które w istotny sposób przyczyniają się do rozwoju społecznego i gospodarczego.

Tradycje przemysłowe – działalność zakładów związanych z m.in. z przemysłem szklarskim, naftowym i lotniczym, które wyróżniają Krosno na tle kraju.

Otoczenie sprzyjające biznesowi – w mieście działa wiele podmiotów pomagających firmom, w tym Inkubator Przedsiębiorczości, ponadto Krosno dysponuje terenami przygotowanymi pod inwestycje.

Działalność dwóch inkubatorów - technologicznego i przedsiębiorczości. Szeroka oferta wsparcia oferowana przez inkubatory.

Pozytywne tendencje związane z planami zagospodarowania przestrzennego – w ostatnich latach udział pokrycia powierzchni miasta MPZP wzrósł, wynosząc w 2021 r. ponad 62%.

Lotnisko oraz obecność branży lotniczej – działalność instytucji i organizacji takich jak Klaster Lotnictwa Lekkiego i Ultralekkiego, szkoły lotnicze, zasoby wykwalifikowanych specjalistów (piloci, mechanicy lotniczy itp.).

Niska dostępność komunikacyjna i transportowa – aktualnie brak bezpośredniego dostępu do dróg szybkiego ruchu, brak bezpośrednich połączeń kolejowych ze stolicą województwa, słaba oferta komunikacji zbiorowej.

Niewielka dostępność wykwalifikowanych pracowników i specjalistów - problem z pozyskaniem pracowników o odpowiednich kwalifikacjach (pracownicy techniczni i inżynierzy, konstruktorzy, operatorzy CNC, programiści, specjaliści od automatyzacji, informatycy, pracownicy budowlani, dekarze, stolarze, pracownicy robót wykończeniowych, hutnicy, spawacze). Zmniejszająca się liczba absolwentów szkół zawodowych i branżowych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2016-2020 negatywnie wpływa na dostępność wykwalifikowanych pracowników. Niewystarczające dostosowanie programów nauczania do potrzeb lokalnej gospodarki.

Niezadawalająca sytuacja na lokalnym rynku pracy – według ankietowanych istotnym problemem jest brak atrakcyjnych miejsc pracy oraz niskie wynagrodzenia, co jest głównym powodem zachęcającym młode osoby do opuszczenia miasta.

Niewielka liczba dużych firm oraz przemysłu w Krośnie i regionie- konieczność szukania klientów i kooperantów poza gminą, regionem.

Niewystarczająca współpraca sektora przedsiębiorstw ze szkołami i uczelniami z Krosna - potrzeby współpracy ze strony firm są znacznie większe, potrzeba wsparcia w ich inicjowaniu i rozwoju (programy stażowe, praktyki, klasy „firmowe”, praca na wakacjach, pokazy firmowe, inne).

Niewykorzystywanie w pełni potencjału młodych osób do rozwoju lokalnej gospodarki - około 35% studentów rozważa założenie własnej działalności gospodarczej. Blisko 67% deklaruje, że wsparcie IOB zachęciłoby ich do jej założenia.

Położenie geograficzne – w pobliżu parków narodowych (Bieszczadzki i Magurski) i wielu rezerwatów (turystyka), ponadto przygraniczna lokalizacja miasta stwarza możliwość współpracy gospodarczej ze Słowacją i Ukrainą.

Wysoki poziom przedsiębiorczości – stosunkowo wysoka liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (wyższa średnia od regionu), dodatni bilans rejestrowanych podmiotów względem wyrejestrowanych, różnorodność branż i usług działających w mieście oraz obecność dużych firm z kapitałem zagranicznym.

Pro-przedsiębiorcze podejście władz miasta - dobra obsługa inwestorów i obsługa poinwestycyjna, przyjazna polityka inwestycyjna.

Wzrost i stosunkowo wysoki odsetek przedsiębiorstw z sektora kreatywnego - wyższy niż średnia dla województwa i kraju i grupy porównawczej (miast na prawach powiatu), co wskazuje na szybszy rozwój tej dziedziny przemysłu kreatywnego w Krośnie.

Rozwinięta oferta edukacyjna – obecność uczelni wyższej; szkoły ponadpodstawowe kształcące na kierunkach rzadko spotykanych, związanych z przemysłem naftowym i lotniczym, możliwość kontynuowania nauki w Państwowej Akademii Nauk Stosowanych.

Ocena oferty edukacyjnej przez młodzież - Większość uczniów dobrze ocenia jakość oferty edukacyjnej w swojej szkole ponadpodstawowej. Wśród mocnych stron swojej szkoły wymieniają m.in. kierunki znajdujące się w ofercie edukacyjnej, ciekawe praktyki, dodatkowe kursy i kwalifikacje organizowane przez szkołę oraz dobre wyposażenie szkolnych pracowni. Studenci natomiast doceniają atrakcyjną ofertę kierunków studiów

---

Niska aktywność społeczna mieszkańców – 56% ankietowanych wskazuje to jako jeden z głównych problemów występujących w mieście.

Brak formatu/ platformy spotkań i współpracy B2B - obecnie brak takiej propozycji dla biznesu, brak działań sieciujących, platformy do spotkań, wymiany wiedzy i doświadczeń, poznanie firm i ich oferty, kooperacji.

Brak ośrodka akademickiego prowadzącego działalność B+R – PANS w Krośnie jest uczelnią dydaktyczną, firmy w zakresie prowadzenia badań naukowych współpracują z innymi uczelniami w Polsce (czynnik częściowo ograniczający rozwój przemysłu kreatywnego).

Niewystarczające wsparcie młodych w wyborze ścieżki kariery (szkoły podstawowe, ponadpodstawowe, uczelnie) - niewielka część ankietowanych zaznaczyła, że wybór szkoły lub uczelni spowodowany był (poza innymi czynnikami) poradą nauczyciela lub doradcy zawodowego. Blisko 1/3 młodzieży uważa, że szkoła ponadpodstawowa powinna zapewnić odpowiednie doradztwo zawodowe. Podobnego zdania są studenci, którzy także potrzebują wsparcia doradczego.

Niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego - obniża atrakcyjność osiedleńczą i inwestycyjną, zniechęca młodych do pozostania w Krośnie.

Brak oferty studiów magisterskich dla niektórych kierunków I stopnia - część studentów, która chętnie kontynuowałaby studia w Krośnie, nie ma takiej możliwości.

---

w Krośnie, a także bliskość uczelni w stosunku do miejsca zamieszkania.

Atrakcyjność turystyczna – historyczny układ architektoniczny miasta, wiele budynków zabytkowych, ciekawe dziedzictwo kulturowe daje szansę na rozwój branży turystycznej.

Szanse

Możliwość pozyskania środków zewnętrznych z nowej perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 na finansowanie projektów inwestycyjnych i społecznych, zarówno dla samorządu, jak i przedsiębiorców.

Rozwój wsparcia rządowego na realizację programów mieszkaniowych.

Zainteresowanie zewnętrznych inwestorów realizacją inwestycji w regionie. Wsparcie miasta ze strony instytucji rządowych i regionalnych pośredniczących w pozyskiwaniu inwestorów.

Budowa łącznicy kolejowej umożliwiającej bezpośrednie połączenie Krosna z Rzeszowem, co znacząco zwiększy dostępność komunikacyjną miasta.

Zagrożenia

Ewentualne opóźnienia w realizacji inwestycji drogowej S19 oraz brak inwestycji kolejowych umożliwiających bezpośrednie połączenie z Rzeszowem.

Niestabilna sytuacja międzynarodowa spowodowana m.in. wojną na Ukrainie - zahamowanie planów rozwojowych z uwagi na niepewną sytuację m.in. energetyczną związaną z brakami surowców i energii elektrycznej oraz wysokimi kosztami energii i paliw.

Niekorzystne zmiany podatkowe powodujące wzrost obciążenia samorządów - ograniczone możliwości realizacji ambitnych programów.

Niewykorzystanie szansy „bycia pierwszym” na rynku ukraińskim przez polskie przedsiębiorstwa (brak aktywności i skuteczności działań na poziomie rządowym).

Wysoka atrakcyjność turystyczna okolicznych gmin i ich aktywność, stwarzająca szanse współpracy w zakresie rozwijania ruchu turystycznego.

Konkurencja ze strony innych miast w zakresie pozyskiwania inwestorów i przyciągania mieszkańców.

Przeniesienie działalności niektórych podmiotów i szkół lotniczych z Rzeszowa do Krosna, co daje szansę zatrzymaniu części z nich w Krośnie.

Upowszechnienie pracy zdalnej, co może przyczynić się do zwiększonego zainteresowania Krosnem jako miejscem do życia (mieszkanie w Krośnie, praca zdalna w większym mieście).

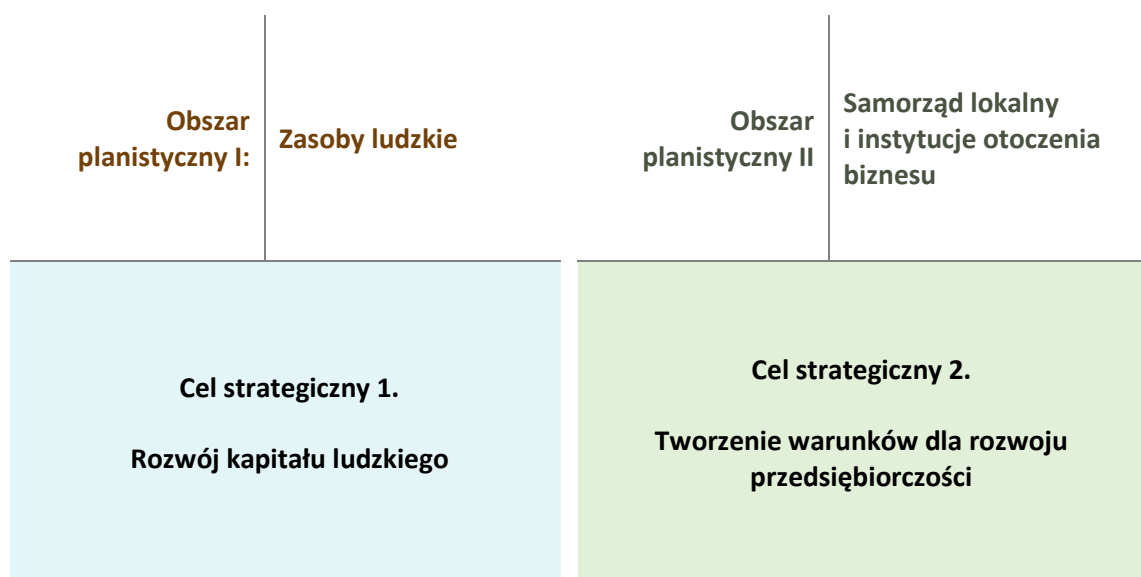
Realizacja inwestycji w formule partnerstwa publiczno- prywatnego.

---

3. Założenia strategiczne i operacyjne w ramach Programu Rozwoju Przedsiębiorczości

3.1 Obszary i cele strategiczne w ramach rozwoju gospodarczego

W ramach Programu Rozwoju Przedsiębiorczości Miasta Krosna na lata 2023 - 2030 wyznaczono dwa obszary planistyczne, tj. Obszar I - Zasoby Ludzkie i Obszar II - Samorząd lokalny i instytucje otoczenia biznesu. Do każdego obszaru wyznaczono jeden cel strategiczny.

Cel strategiczny 1. składa się z trzech kierunków działań i przypisanych do nich zadań, które pomogą w jego osiągnięciu. W ramach niniejszego celu strategicznego zaplanowano szereg działań skupiających się przede wszystkim na rozwijaniu kapitału ludzkiego (mieszkańców, studentów, uczniów i dzieci) w zakresie kompetencji potrzebnych na lokalnym rynku pracy oraz potrzebnych do zakładania i prowadzenia własnych, innowacyjnych firm. Aby to osiągnąć konieczne jest m.in. zapewnienie wsparcia przez sektor edukacji, odpowiednie dostosowanie i modyfikacja programów nauczania, wzrost kompetencji kadry nauczycielskiej oraz doposażenie szkół i placówek oświatowych do realizacji nowych programów nauczania, zgodnie z potrzebami lokalnej gospodarki. Przewiduje się także realizację zadań nastawionych na kreowanie wśród mieszkańców postaw przedsiębiorczych oraz zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży szkolnej, rozwijających samodzielność, kreatywność i innowacyjność. Realizacja wybranych zadań przyczyni się do podniesienia posiadanych kompetencji zawodowych, społecznych oraz kompetencji miękkich, tak, aby w większym stopniu odpowiadały potrzebom nowoczesnej, dynamicznie rozwijającej się lokalnej gospodarki. W ramach niniejszego celu zrealizowane zostaną także zadania ukierunkowane na rozwój zasobów mieszkaniowych miasta, służących m.in. ograniczeniu negatywnego zjawiska migracji wykształconych specjalistów do większych

ośrodków miejskich oraz przyciąganiu i zachęcaniu do osiedlenia się w Krośnie najbardziej poszukiwanych na lokalnym rynku specjalistów.

Cel strategiczny 1. Rozwój kapitału ludzkiego.	
Kierunek działania 1.1	Przygotowanie kadr o kompetencjach potrzebnych na lokalnym rynku pracy
Kierunek działania 1.2	Stworzenie oferty mieszkań dla pracowników
Kierunek działania 1.3	Doskonalenie edukacji przedsiębiorczości

Cel strategiczny 2. Składa się z czterech kierunków działań i przypisanych do nich zadań, które pomogą w jego osiągnięciu. W ramach niniejszego celu strategicznego zaplanowano szereg działań skupiających się przede wszystkim na dalszym rozwoju atrakcyjności inwestycyjnej Krosna oraz działań wspierających lokalnych przedsiębiorców. Zaplanowane do realizacji zadania dotyczą rozbudowy infrastruktury służącej przyciąganiu nowych inwestycji w kluczowych dla rozwoju miasta, innowacyjnych branżach, jak i dalszemu rozwijaniu pro-przedsiębiorczej polityki władz miasta. Przewiduje się realizację kampanii promujących sferę gospodarczą Krosna oraz włączanie przedsiębiorców w kreowanie długofalowej polityki rozwoju miasta. Ponadto zaplanowano działania zmierzające do dalszego rozwoju oferty Inkubatora Przedsiębiorczości Krosno, liczne działania sieciujące krośnieńskie firmy (B2B) oraz usprawniające komunikację pomiędzy miastem a przedsiębiorcami (A2B).

Cel strategiczny 2: Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości	
Kierunek działania 2.1	Aktywny marketing gospodarczy
Kierunek działania 2.2	Rozwój infrastruktury gospodarczej
Kierunek działania 2.3	Rozwój zachęt inwestycyjnych
Kierunek działania 2.4	Wspieranie przedsiębiorców

3.2 Kierunki podejmowanych działań wraz z zakresem interwencji

Cel strategiczny	Kierunki działania	Zadania	
Cel strategiczny 1. Rozwój kapitału ludzkiego	1.1 Przygotowanie kadr o kompetencjach potrzebnych na lokalnym rynku pracy	1 „Inwestujemy w młodych” – program stypendiów, staży i praktyk dla uczniów oraz studentów* 2 Unowocześnienie bazy warsztatowej szkół zawodowych 3 „Poznajmy się” – dni otwarte w krośnieńskich firmach 4 Innowacyjne kształcenie w zawodach przyszłości – rozwijanie dualnych form nauczania 5 „Nauczyciel – zawodowiec - pasjonat” – wsparcie nauczycieli w podnoszeniu kompetencji i prowadzeniu zajęć dodatkowych 6 Utworzenie branżowego centrum umiejętności 7 „Dobre praktyki” - międzyszkolne biuro karier 8 „Odkryj swoje talenty” – wsparcie młodzieży w planowaniu kariery zawodowej	
	1.2 Stworzenie oferty mieszkań dla pracowników	1 „Pakiet dla specjalisty” – opracowanie i wdrożenie nowego programu mieszkaniowego* 2 „Mieszkanie dla pracownika” – rozwój współpracy TBS z przedsiębiorcami	
	1.3 Doskonalenie edukacji przedsiębiorczości	1 Klub Przedsiębiorczych 2 Akademia Przedsiębiorczości”- program szkoleniowy z konkursem dla start-upów 3 „Biznes inspiruje” – promocja przedsiębiorczości wśród dzieci, młodzieży i studentów 4 Innowacyjna przedsiębiorczość – podnoszenie kompetencji kadry nauczycielskiej 5 Pracownia Kreatywności	
	Cel strategiczny 2. Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości	2.1 Aktywny marketing gospodarczy	1 Pozyskiwanie inwestorów 2 Gospodarcza marka Krosna – kampania wizerunkowa 3 „Invest in Krosno” – kampania promocyjna 4 „Made in Krosno” – program promocji lokalnych przedsiębiorstw 5 Kampania promująca ofertę Krosna dla start-upów
		2.2 Rozwój infrastruktury gospodarczej	1 Budowa połączenia drogowego miasta Krosna z drogą ekspresową S19* 2 Utworzenie Strefy Inwestycyjnej „Krosno 2” 3 Powiększenie Strefy Inwestycyjnej „Krosno – Lotnisko” 4 Poprawa kolejowej dostępności transportowej i komunikacyjnej 5 Rozbudowa infrastruktury lotniska Krosno 6 Rozwój działalności Krośnieńskiego Klastra Energii
		2.3 Rozwój zachęt inwestycyjnych	1 Program zwolnienia z podatku od nieruchomości dla inwestorów strategicznych w ramach pomocy regionalnej 2 Rozwój zachęt pozapodatkowych
		2.4 Wspieranie przedsiębiorców	1 Podnoszenie kompetencji start-upów i przedsiębiorców w obszarach kluczowych dla rozwoju biznesu 2 Informator gospodarczy 3 Krośnieńska Rada Biznesu 4 „Przedsiębiorcy razem” – networking lokalnych firm 5 Organizacja Forum Gospodarczego w Krośnie

* Gwiazdką zostały oznaczone trzy projekty o najwyższej randze w ocenie Krośnieńskiej Rady Biznesu (w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza zadanie najmniej ważne, a 5 – zadanie najważniejsze):

Budowa połączenia drogowego miasta Krosna z drogą ekspresową S19 (4,8),

„Inwestujemy w młodych” – program stypendiów, staży i praktyk dla uczniów oraz studentów (4,0),

„Pakiet dla specjalisty” – opracowanie i wdrożenie nowego programu mieszkaniowego (3,6).

Kierunek działania 1.1. Przygotowanie kadr o kompetencjach potrzebnych na lokalnym rynku pracy

Lista zadań do realizacji

Nr	Nazwa zadania	Koszt szacunkowy w zł	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania
1	„Inwestujemy w młodych” – program stypendiów, staży i praktyk dla uczniów oraz studentów	ok. 100 000,00 - 400 000,00 zł / rok	2023 -2030	Środki własne Miasta Krosna, śr. zewn. UE (FEP 2021-2027 Priorytet 7 - 2.1.7.5.); środki finansowe zaangażowanych przedsiębiorstw.
2	Unowocześnienie bazy warsztatowej szkół zawodowych	1 229 250,00	2023 - 2030	Środki własne Miasta Krosna, środki zewnętrzne (fundusze krajowe; fundusz norweski, fundusz szwajcarski), śr. zewn. UE (FEP 2021-2027 Priorytet 5 - 2.1.5.1.; Priorytet 7 - 2.1.7.5.).
3	„Poznajmy się” – dni otwarte w krośnieńskich firmach	ok. 10 000 / rok	2024 - 2030	Środki własne Miasta Krosna, śr. zewn. UE (FEP 2021-2027 Priorytet 7 - 2.1.7.5.) oraz środki prywatne lokalnych firm.
4	Innowacyjne kształcenie w zawodach przyszłości – rozwijanie dualnych form nauczania	Koszty będą mogły zostać określone po wypracowaniu szczegółowego zakresu rzeczowego zadania.	2023 - 2030	Środki własne Miasta Krosna, śr. zewn. UE (FEP 2021-2027 Priorytet 7 - 2.1.7.5.; FERS 2021 - 2027 Priorytet 5 - Cel szczegółowy: ESO4.5.).
5	„Nauczyciel – zawodowiec - pasjonat” – wsparcie nauczycieli w podnoszeniu kompetencji i prowadzeniu zajęć dodatkowych	ok. 200 000,00/ rok	2023 - 2030	Środki własne Miasta Krosna, śr. zewn. UE (FEP 2021-2027 Priorytet 7 - 2.1.7.4. - w zakresie robotyki i programowania; 2.1.7.5.; FERS 2021 - 2027 Priorytet 1 - Cel szczegółowy: ESO4.5.).
6	Utworzenie branżowego centrum umiejętności	11 000 000,00	2023 - 2026	Środki własne Miasta Krosna, dofinansowanie w ramach Krajowego Planu Odbudowy (środki krajowe i UE na lata 2021-2027).
7	„Dobre praktyki” - międzyszkolne biuro karier	Koszty będą mogły zostać określone po wypracowaniu szczegółowego zakresu rzeczowego zadania.	2023 - 2030	Środki własne Miasta Krosna, śr. zewn. UE (FEP 2021-2027 Priorytet 7 - 2.1.7.5.).

8	„Odkryj swoje talenty” – wsparcie młodzieży w planowaniu kariery zawodowej	ok. 300 000,00/ rok	2023 - 2030	Środki własne Miasta Krosna, śr. zewn. UE (FERS 2021 -2027 Priorytet 1 - Cel szczegółowy: ESO4.5.); dofinansowanie ze środków zewnętrznych (finansowanie z Norweskiego Mechanizmu Finansowego).
---	--	---------------------	-------------	---

Kierunek działania 1.2. Stworzenie oferty mieszkań dla pracowników

Lista zadań do realizacji

Nr	Nazwa zadania	Koszt szacunkowy w zł	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania
1	„Pakiet dla specjalisty” – opracowanie i wdrożenie nowego programu mieszkaniowego	Na etapie tworzenia Programu koszty trudne do oszacowania.	2024 - 2030	Środki własne Miasta Krosna, Program wspierania społecznego budownictwa czynszowego; program BGK dla SIM i TBS.
2	„Mieszkanie dla pracownika” – rozwój współpracy TBS z przedsiębiorcami	Na etapie tworzenia Programu koszty trudne do oszacowania.	2024 - 2030	Środki własne Miasta Krosna, Program wspierania społecznego budownictwa czynszowego; program BGK dla SIM i TBS, środki przedsiębiorców.

Kierunek działania 1.3. Doskonalenie edukacji przedsiębiorczości

Lista zadań do realizacji

Nr	Nazwa zadania	Koszt szacunkowy w zł	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania
1	Klub Przedsiębiorczych	ok. 30 000,00 / rok	2024 - 2030	Środki własne Miasta Krosna; śr. zewn. UE (FEP 2021- Priorytet 7 2.1.7.4. - w zakresie robotyki i programowania; Priorytet 8 - 2.1.8.1. jeśli poza edukacją formalną).

2	„Akademia Przedsiębiorczości”- program szkoleniowy z konkursem dla start-upów	ok. 90 000,00 / rok	2024 - 2030	Środki własne Miasta Krosna; śr. zewn. UE (FEP 2021- Priorytet 8 - 2.1.8.1. część edukacyjna - jeśli poza edukacją formalną).
3	„Biznes inspiruje” – promocja przedsiębiorczości wśród dzieci, młodzieży i studentów	ok. 20 000,00 / rok	2024 - 2030	Środki własne Miasta Krosna; środki zewnętrzne (fundusze krajowe; fundusze norweskie, fundusze szwajcarskie), śr. zewn. UE (FEP 2021-2027 Priorytet 7 - 2.1.7.5. w zakresie wizyt studyjnych dzieci i młodzieży).
4	Innowacyjna przedsiębiorczość – podnoszenie kompetencji kadry nauczycielskiej	ok. 30 000,00 / rok	2024 - 2030 (realizacja co kilka lat w zależności od potrzeb)	Środki własne Miasta Krosna; śr. zewn. UE (FEP 2021- Priorytet 7 - 2.1.7.4. - w zakresie robotyki i programowania 2.1.7.5.; FERS 2021 -2027 Priorytet 1 - Cel szczegółowy: ESO4.5.).
5	Pracownia Kreatywności	ok. 200 000,00	2024 - 2030	Środki własne Miasta Krosna; śr. zewn. UE (FEP 2021- Priorytet 7 2.1.7.4. - w zakresie robotyki i programowania; 2.1.7.5.; FERS 2021 -2027 Priorytet 1 - Cel szczegółowy: ESO4.5.).

Kierunek 2.1. Aktywny marketing gospodarczy

Lista zadań do realizacji

Nr	Nazwa zadania	Koszt szacunkowy w zł	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania
1	Pozyskiwanie inwestorów	Bez konieczności ponoszenia wydatków na zlecenia zewnętrzne.	2023 - 2030	Środki własne Miasta Krosna.
2	Gospodarcza marka Krosna - kampania wizerunkowa	ok. 250 000,00	2024-2030	Środki zewnętrzne, środki własne Miasta Krosna.

3	„Invest in Krosno” – kampania promocyjna	ok. 1 080 000,00	2024 - 2030	Środki zewnętrzne, środki własne Miasta Krosna.
4	„Made in Krosno” – program promocji lokalnych przedsiębiorstw	Koszty będą mogły zostać określone po wypracowaniu szczegółowego zakresu rzeczowego zadania.	2023 - 2030	Środki zewnętrzne, środki podmiotów zaangażowanych (organizacje i przedsiębiorcy), środki własne Miasta Krosna.
5	Kampania promująca ofertę Krosna dla start-upów	ok. 50 000,00 – 100 000,00 / 1 kampania	2024 - 2030	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 - działanie 2.1.1.3, inne środki zewnętrzne, środki własne Miasta Krosna.

Kierunek 2.2. Rozwój infrastruktury gospodarczej

Lista zadań do realizacji

Nr	Nazwa zadania	Koszt szacunkowy w zł	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania
1	Budowa połączenia drogowego miasta Krosna z drogą ekspresową S19	ok. 142 342 856,00	2022 - 2027	Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027, środki własne Miasta Krosna.
2	Utworzenie Strefy Inwestycyjnej „Krosno 2”	ok. 100 000 000,00	2022 - 2027	Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnKS); Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027, Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, środki własne Miasta Krosna.
3	Powiększenie Strefy Inwestycyjnej „Krosno – Lotnisko”	ok. 300 000,00	2023 - 2025	Środki własne Miasta Krosna.
4	Poprawa kolejowej dostępności transportowej i komunikacyjnej	Na etapie tworzenia Programu koszty trudne do oszacowania.	2023 - 2030	Krajowy Program Kolejowy, środki Unii Europejskiej (Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 Priorytet 4 - 2.1.4.1.; Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat

				i Środowisko 2021-2027; Priorytet IV - 2.4.1 w zakresie linii kolejowych i infrastruktury kolejowej; Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 - Priorytet 2.1.4. Spójna sieć transportowa). Ze względu na fakt, iż budowa infrastruktury kolejowej oraz uruchomienie połączeń nie należą do kompetencji miasta, koszty te nie będą obciążały budżetu Miasta Krosna.
5	Rozbudowa infrastruktury lotniska Krosno	39 000 000,00	2023-2030	Środki własne Miasta Krosna.
6	Rozwój działalności Krośnieńskiego Klastra Energii	Na etapie tworzenia Programu koszty trudne do oszacowania.	2023 - 2030	Środki własne Miasta Krosna, śr. zewn. UE (FEP 2021-2027 Priorytet 2 - 2.1.2.2. [częściowo także 2.1.2.1.]; FEnIKS 2021-2027 - Priorytet I - 2.1.1; Priorytet II - 2.2.1; 2.2.2; 2.2.3; FEPW 2021-2027 - 2.1.2. Energia i klimat); środki uczestników klastra.

Kierunek 2.3. Rozwój polityki zachęt inwestycyjnych

Lista zadań do realizacji

Nr	Nazwa zadania	Koszt szacunkowy w zł	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania
1	Program zwolnienia z podatku od nieruchomości dla inwestorów strategicznych w ramach pomocy regionalnej	Stworzenie programu jest działaniem, które nie wymaga ponoszenia kosztów zleceń zewnętrznych, natomiast udzielone zwolnienia będą miały wpływ na budżet miasta.	2023 -2030	Środki własne Miasta Krosna.

2	Rozwój zachęt pozapodatkowych	Koszty będą mogły zostać określone po wypracowaniu szczegółowego zakresu rzeczowego zadania.	2024 -2030	Środki własne Miasta Krosna.
---	-------------------------------	--	------------	------------------------------

Kierunek 2.4. Wspieranie przedsiębiorców

Lista zadań do realizacji

Nr	Nazwa zadania	Koszt szacunkowy w zł	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania
1	Podnoszenie kompetencji start-upów i przedsiębiorców w obszarach kluczowych dla rozwoju biznesu	ok. 10 000 000,00	2024 - 2030	Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 Działanie FEPW.01.01 Platformy startowe dla nowych pomysłów; Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 Działanie 2.1.1.3.
2	Informator gospodarczy	ok. 5 000,00 - 15 000,00 / rok	2024 - 2030	Środki własne Miasta Krosna.
3	Krośnieńska Rada Biznesu	ok. 10 000,00 / rok	2023 - 2030	Przedsięwzięcie zaplanowane w ramach Programu Rozwój Lokalny, współfinansowane w 85% ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 oraz w 15% z budżetu państwa, w ramach projektu pn. „Kreujemy+ Rozwijamy+ Ożywiamy+ Stymulujemy+ Nakreślamy+ Odmieniamy= KROSNO”, w latach 2023-2024. W kolejnych latach zadanie będzie realizowane siłami własnymi, z budżetem na organizację sesji Rady i promocję.
4	„Przedsiębiorcy razem” – networking lokalnych firm	ok. 5 000,00 zł - 20 000,00 / rok	2023 - 2030	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 Priorytet 1 - 2.1.1.1.; 2.1.1.3. Wsparcie IOB, w tym inkubatorów przedsiębiorczości;

				inne środki zewnętrzne; środki własne Gminy Krosno; sponsorzy.
5	Organizacja Forum Gospodarczego w Krośnie	ok. 15 000,00 / rok	2024 - 2030	Środki zewnętrzne, sponsoring, środki własne Miasta Krosna.

4. Część zarządcza

4.1 System wdrażania, monitorowania i ewaluacji Programu Rozwoju

Przedsiębiorczości

Skuteczny system realizacji i monitorowania jest warunkiem sprawnej realizacji zapisów Programu Rozwoju Przedsiębiorczości. Ogólny nadzór nad realizacją dokumentu sprawować będzie Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów, natomiast za wdrażanie poszczególnych projektów odpowiedzialne będą podmioty wskazane w kartach zadań. Prawidłowe wykonanie zaplanowanych działań pozwoli na osiągnięcie założonych celów strategicznych Programu. Ważnym elementem realizacji Programu jest prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych na temat poszczególnych projektów, co pozwoli na dotarcie z informacją do potencjalnych beneficjentów zaplanowanych działań (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, młodzieży, studentów). Promocja Programu obejmować będzie m.in.: zamieszczanie bieżących informacji na stronie internetowej miasta i podmiotów współpracujących z samorządem, rozpowszechnianie informacji o spotkaniach z przedsiębiorcami, z mieszkańcami, przy pomocy zainteresowanych podmiotów (np. organizacji pozarządowych), a także w mediach lokalnych.

Przedstawiony dokument ukierunkowany jest na rozwój lokalnej gospodarki, w tym m.in.: kompetencji mieszkańców, instytucji wspierania biznesu oraz pozyskiwanie nowych inwestorów. Jego celem jest także zacieśnienie współpracy pomiędzy władzami samorządowymi, biznesem oraz podmiotami działającymi w obszarze nauki. Pełne wykonanie założeń Programu nie będzie możliwe bez sprawnej współpracy i zaangażowania poszczególnych stron biorących udział w procesie realizacji zadań. Ponadto wdrażanie Programu uzależnione jest od środków finansowych – skuteczne uruchomienie mechanizmów finansowania jest szansą na pełną realizację zaplanowanych działań.

Ze względu na swoją specyfikę Program Rozwoju Przedsiębiorczości to dokument otwarty – możliwa jest modyfikacja zapisów wobec zmieniających się warunków. Ewentualne zmiany będą wprowadzane na podstawie wyników monitoringu Programu. Monitoring pozwoli na ocenę stopnia osiągnięcia zaplanowanych celów i zadań dzięki analizie realizacji wskaźników produktu i rezultatu, a także ocenę zgodności realizowanych działań z założeniami Programu. W celu śledzenia postępów realizacji Programu opracowano wskaźniki dotyczące poszczególnych celów – umożliwiają one porównanie sytuacji przed i po wykonaniu zaplanowanych działań.

W poniższej tabeli przedstawiono wskaźniki dotyczące celów i kierunków działań, które podlegają monitoringowi:

Wskaźniki realizacji celów Programu Rozwoju Przedsiębiorczości

Cel strategiczny	Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa 2022 r.	Wartość docelowa w 2030 r.	Źródło danych
Cel strategiczny 1. Rozwój kapitału ludzkiego	1.1 Przygotowanie kadr o kompetencjach potrzebnych na lokalnym rynku pracy	Liczba realizowanych porozumień o współpracy z przedsiębiorcami w zakresie kształcenia kadr w szkołach zawodowych [szt.]	144	180	Podpisane porozumienia o współpracy pomiędzy szkołą a przedsiębiorstwem; raporty dyrektorów szkół z realizacji porozumień.
		Liczba uczniów szkół zawodowych objętych programem stypendialnym [os.]	14	120	Raport Wydziału Edukacji, Kultury i Sportu
		Liczba pracowni kształcenia zawodowego wyposażonych w nowe pomoce edukacyjne [szt.]	0	7	Raport Wydziału Edukacji, Kultury i Sportu
		Liczba utworzonych branżowych centrów umiejętności	0	1	Raport Wydziału Edukacji, Kultury i Sportu
		Liczba uczniów korzystających z branżowego centrum umiejętności [os.]	0	240	Raport dyrektora szkoły
		Liczba osób dorosłych – uczestników kursów korzystających z branżowego centrum umiejętności [os.]	0	300	Raport dyrektora szkoły
		Liczba wdrożonych programów kształcenia, opracowanych we współpracy z przedsiębiorcami [szt.]	54	90	Raporty dyrektorów szkół
		Liczba nauczycieli przedmiotów zawodowych biorących udział w doksztalcaniu [os.]	39	43	Raport Wydziału Edukacji, Kultury i Sportu
	Liczba zorganizowanych wydarzeń promujących kształcenie zawodowe (np. dni otwarte w firmach, festiwale nauki, itp.) [szt.]	2	27	Raporty dyrektorów szkół, raport Wydziału Edukacji, Kultury i Sportu	
		Liczba opracowanych programów mieszkaniowych [szt.]	0	1	Uchwała Rady Miasta Krosna

	1.2 Stworzenie oferty mieszkań dla pracowników	Liczba specjalistów, którzy przystąpili do programu mieszkaniowego [os.]	0	15	Raport Towarzystwa Budownictwa Społecznego
		Liczba przedsiębiorstw, które przystąpiły do programu mieszkaniowego realizowanego wspólnie z TBS [szt.]	0	2	Umowy zawarte pomiędzy Towarzystwem Budownictwa Społecznego a przedsiębiorstwami.
	1.3 Doskonalenie edukacji przedsiębiorczości	Liczba spotkań Klubu Przedsiębiorczości [szt.]	0	20	Raport Inkubatora Przedsiębiorczości Krosno
		Liczba uczestników Akademii Przedsiębiorczości [os.]	0	150	Raport Inkubatora Przedsiębiorczości Krosno
		Liczba nauczycieli przedmiotu biznes i zarządzanie, objętych programem podnoszenia kompetencji [os.]	0	9	Raport Wydziału Edukacji, Kultury i Sportu
Cel strategiczny 2. Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości	2.1 Aktywny marketing gospodarczy	Poziom komercjalizacji nowych terenów w ramach powiększonej Strefy Inwestycyjnej „Krosno – Lotnisko” (udział terenów sprzedanych w powierzchni ogółem) [%]	0	80	Raport Wydziału Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów
		Poziom komercjalizacji Strefy Inwestycyjnej „Krosno 2” (udział terenów sprzedanych w powierzchni ogółem) [%]	0	40	Raport Wydziału Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów
	2.2 Rozwój infrastruktury gospodarczej	Powierzchnia nowych terenów przygotowanych pod inwestycje [ha]	0	110	Protokoły odbioru inwestycji – Wydział Inwestycji
	2.3. Rozwój zachęt inwestycyjnych	Liczba wdrożonych nowych ulg podatkowych dla inwestorów	0	1	Uchwała Rady Miasta Krosna
		Liczba nowych inwestorów, którzy skorzystali ze zwolnień z podatku od nieruchomości [szt.]	0	20	Raport Wydziału Podatków i Opłat
		Liczba nowych miejsc pracy utworzonych przez przedsiębiorców w strefach inwestycyjnych [os.]	567	1200	Raport Wydziału Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów

2.4 Wspieranie przedsiębiorców	Liczba firm prowadzących działalność w Inkubatorze Przedsiębiorczości Krosno oraz Krośnieńskim Inkubatorze Technologicznym „KRINTECH”	37	220	Raporty Inkubatora Przedsiębiorczości Krosno oraz Krośnieńskiego Inkubatora Technologicznego „KRINTECH”
	Liczba usług doradczych zrealizowanych przez Inkubator Przedsiębiorczości Krosno	92	600	Raport Inkubatora Przedsiębiorczości Krosno
	Liczba wydarzeń skierowanych do osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą i start-upów, zorganizowanych przez Inkubator Przedsiębiorczości Krosno (np. szkolenia, warsztaty, spotkania informacyjne i networkingowe)	0	30	Raport Inkubatora Przedsiębiorczości Krosno
	Liczba sesji Krośnieńskiej Rady Biznesu	1	15	Raport Wydziału Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów
	Liczba wdrożonych rekomendacji Krośnieńskiej Rady Biznesu	0	10	Raport Wydziału Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów
	Liczba zorganizowanych Forów Gospodarczych	0	7	Raport Wydziału Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów
	Liczba uczestników Forum Gospodarczego	0	500	Raport Wydziału Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów

Wartości wskaźników w 2030 r. obliczane będą narastająco (za cały okres realizacji Programu).

Wskaźniki kontekstowe, dotyczące ogólnej sytuacji oraz trendów w sferze gospodarczej miasta

Wskaźnik	Wartość bazowa	Rok bazowy	Pożądany trend	Źródło danych
Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 ludności [szt.]	131	2021	Wzrost	Bank Danych Lokalnych GUS
Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem – średnia trzyletnia [%]	8,95	2021	Wzrost	Monitor Rozwoju Lokalnego
Udział absolwentów techników w ogólnej liczbie absolwentów szkół ponadpodstawowych [%]	39,9	2021	Wzrost	Bank Danych Lokalnych GUS
Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca (podmioty o liczbie pracujących >9) [zł]	58 972	2021	Wzrost	Bank Danych Lokalnych GUS
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia [zł]	5959	2021	Wzrost	Bank Danych Lokalnych GUS
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej krajowej [%]	83	2021	Wzrost	Bank Danych Lokalnych GUS
Liczba pracujących [os.]	22247	2021	Wzrost	Bank Danych Lokalnych GUS

Monitoring obejmuje wszystkie cele, kierunki i działania zawarte w Programie Rozwoju Przedsiębiorczości, a także wskaźniki kontekstowe. Umożliwia zidentyfikowanie trudności występujących przy wdrażaniu poszczególnych działań, które nie były znane w momencie opracowywania Programu. Monitoring będzie zatem polegać na:

- ◆ bieżącym monitorowaniu realizacji zadań - przez wyznaczone do tego podmioty,
- ◆ okresowym monitoringu prowadzonym raz w roku poprzez opracowanie sprawozdania częściowego z realizacji Programu Rozwoju Przedsiębiorczości – opracowywane przez Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów na podstawie danych otrzymanych przez podmioty odpowiedzialne za realizację wyznaczonych zadań,
- ◆ zbiorczym, szczegółowym podsumowaniu realizacji Programu wraz z określeniem stopnia osiągnięcia wskaźników produktu i rezultatu w postaci sprawozdania z realizacji Programu Rozwoju Przedsiębiorczości – opracowywane przez Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów, odnoszące się do całego okresu realizacji Programu.

Przygotowane sprawozdania okresowe będą przedstawiane co roku Radzie Miasta Krosna oraz mieszkańcom w ramach Raportu o stanie miasta.

Sprawozdania z monitoringu będą stanowić podstawę do przeprowadzenia ewaluacji, która pozwala na ocenę skuteczności Programu Rozwoju Przedsiębiorczości. Ewaluacja pozwala na weryfikację tego, czy przeprowadzane działania odpowiadają założeniom niniejszego dokumentu. Służy poprawie jakości działań dzięki stosowanym kryteriom:

- ◆ trafności – określającej, czy realizowane cele odpowiadają potrzebom beneficjentów ustalonych w Programie,
- ◆ efektywności – wskazującej związek między osiągniętymi rezultatami a wykorzystanymi do tego zasobami,
- ◆ skuteczności – ustalającej, czy efekty realizacji odpowiadają przewidywanym rezultatom,
- ◆ użyteczności – wskazującej, czy osiągnięte rezultaty działań są rzeczywiście korzystne dla odbiorców Programu,
- ◆ trwałości – oceniającej jak długo efekty działań utrzymają się po zaprzestaniu ich finansowania i realizacji.

Ewaluacja zawierać będzie podsumowanie wyników monitoringu wraz z oceną realizacji poszczególnych działań. Może być dokonywana zarówno przez wybraną komórkę organizacyjną Urzędu Miasta Krosna, jak i podmiot zewnętrzny. W przypadku realizacji jako zadanie własne miasta, osoby wyznaczone do przeprowadzenia ewaluacji zobowiązane są do zachowania obiektywizmu

w ocenie realizowanych działań. Rekomenduje się przeprowadzenie co najmniej dwóch przeglądów Programu:

- ♦ on-going – w połowie trwania Programu (2027 r.)- ewaluacja umożliwiająca kontrolę nad procesem wdrażania założeń strategicznych, pozwalająca na wykrycie problemów i zaproponowanie stosownych zmian,
- ♦ ex-post – na koniec realizacji Programu (2030 r.), ewaluacja umożliwiająca zbadanie, czy wdrożenie Programu umożliwiło osiągnięcie zaplanowanych celów strategicznych oraz sformułowanie rekomendacji na przyszłość.

4.2 Finansowanie Programu Rozwoju Przedsiębiorczości

Realizacja działań zawartych w Programie Rozwoju Przedsiębiorczości uzależniona jest od dostępności środków finansowych. Samorząd Miasta Krosna będzie poszukiwał różnych form finansowania w celu zrealizowania jak największej liczby projektów przedstawionych w Programie. Na część zaplanowanych działań Miasto może przeznaczyć środki z budżetu własnego. Inne wymagają będą wsparcia ze środków publicznych, tj. środki krajowe: budżetu państwa, budżetu województwa podkarpackiego, inne środki publiczne przeznaczone na realizację działań gospodarczych oraz Fundusze Europejskie. W latach 2021-2027 europejska polityka spójności obejmuje trzy główne fundusze, takie jak:

- ♦ Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – służy łagodzeniu dysproporcji rozwojowych w poszczególnych regionach UE znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji społeczno- gospodarczej,
- ♦ Europejski Fundusz Społeczny+ – jego celem jest stymulowanie wzrostu gospodarczego poprzez rozwój kapitału społecznego. Obejmuje instrumenty takie jak: Inicjatywa na rzecz osób młodych (YEI), Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) oraz Europejski Program na rzecz Zatrudnienia i Innowacji Społecznych (EaSI),
- ♦ Fundusz Spójności – przeznaczony głównie na projekty związane z ochroną środowiska i transportem, mające wspierać zrównoważony rozwój gospodarczy.

Środki unijne w ramach programów krajowych i regionalnych to: Krajowe Programy Operacyjne, Program Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 oraz w szczególności:

- ♦ Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego – związane z realizacją projektów poprawiających sytuację na lokalnym rynku pracy, aktywizacją bezrobotnych, rozwojem ekonomii społecznej i zwiększaniem jakości edukacji,
- ♦ Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki – dotyczące projektów mających zwiększać poziom innowacyjności gospodarki oraz wspierających rozwój podmiotów badawczo-rozwojowych,

- ◆ Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej – przeznaczone m.in. na rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw, rozwój bazy turystycznej.

Do finansowania projektów mogą zostać wykorzystane inne środki, takie jak Mechanizm Finansowy EOG oraz Norweski Mechanizm Finansowy, w których skład wchodzi kilka programów w różnych obszarach priorytetowych, m.in.: Rozwój Lokalny, Przedsiębiorczość i Innowacje, Edukacja.

Samorząd Miasta Krosna będzie mógł się starać o środki z różnych funduszy publicznych, nie tylko tych wymienionych powyżej. Ponadto zaplanowane projekty mogą być realizowane przy użyciu środków prywatnych w formule partnerstwa publiczno-prywatnego.

Załącznik nr 1. Zadania realizowane w ramach Programu Rozwoju Przedsiębiorczości

Kierunek działania 1.1. Przygotowanie kadr o kompetencjach potrzebnych na lokalnym rynku pracy

Zadanie 1.	„Inwestujemy w młodych” – program stypendiów, staży i praktyk dla uczniów oraz studentów
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Z uwagi na zdiagnozowane braki, dotyczące dostępności wykwalifikowanej kadry pracowniczej oraz stosunkowo wysoki odpływ ludzi młodych (w tym specjalistów) z Krosna, konieczne jest podjęcie działań przeciwdziałających trendom ograniczającym rozwój gospodarczy miasta.</p> <p>Z jednej strony, na lokalnym rynku pracy występuje deficyt specjalistów w takich dziedzinach i zawodach jak m.in.: pracownicy techniczni i inżynierowie, konstruktorzy, operatorzy CNC, programiści, specjaliści od automatyzacji, specjaliści IT, pracownicy budowlani, hutnicy, spawacze.</p> <p>Z drugiej strony należy wychodzić w przyszłość, obserwując zmiany zachodzące na rynku pracy i promować kształcenie w zawodach przyszłościowych, które mają potencjał rozwojowy.</p> <p>Zadanie polega na stworzeniu i rozwijaniu kompleksowych programów, w tym w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Programu stypendialnego dla najzdolniejszych uczniów oraz dla uczniów kształcących się na kierunkach i w specjalizacjach najbardziej poszukiwanych na lokalnym rynku pracy, fundowanie nagród rocznych dla najlepszych uczniów (branżowo). <p>Proponuje się wykorzystać doświadczenia z Programu Stypendialnego ZSP 1 i Zarządu firmy Merkurs Market.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Programu organizacji staży i praktyk zawodowych dla uczniów i studentów w lokalnych przedsiębiorstwach. <p>Proponuje się wykorzystać doświadczenia z Programu stażowego „Czas na staż” (realizowany przez Podkarpacką Izbę Gospodarczą w ramach projektu dofinansowanego z Europejskiego Funduszy Społecznego), który cieszył się dużym zainteresowaniem zarówno uczniów, jak i przedsiębiorców. W efekcie realizacji programu wielu stażystów pozostało w Krośnie jako pracownicy lokalnych firm.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Programu lojalnościowego gwarantującego z jednej strony zatrudnienie młodych osób na określonych warunkach, z drugiej strony gwarantującego zatrzymanie przyszłego pracownika w firmie na określony czas. 4. Programu sponsorowania klas o danym profilu (branżowo - „klasy firmowe”). <p>Do realizacji zadania przewiduje się zaangażowanie m.in. powołanej Krośnieńskiej Rady Biznesu, funkcjonującej przy Prezydencie Miasta Krosna, celem wypracowania szczegółowych zasad i wytycznych, przy aktywnym</p>

udziale Wydziału Edukacji, Kultury i Sportu, dyrektorów szkół i władz uczelni oraz lokalnych przedsiębiorców.

Przedsiębiorcy zauważają coraz większy problem z dostępnością wykwalifikowanej kadry i wyrażają gotowość do większego zaangażowania się w procesy przeciwdziałania tym negatywnym zjawiskom. Konieczne jest zatem zaangażowanie wszystkich interesariuszy i wspólne z przedsiębiorcami wypracowanie modelowych programów takiej współpracy.

Przedsiębiorcy mogą zaproponować zarówno wsparcie finansowe (np. stypendia, dofinansowanie działania „klas firmowych”), jak i merytoryczne - np. „instruktorskie” (zapewnienie indywidualnego instruktora celem przeszkolenia uczniów/studentów -potencjalnie przyszłych pracowników- i pomoc w nabyciu specjalistycznych kompetencji).

Charakterystyka działalności niektórych firm działających z Krośnie (np. z branży lotniczej, motoryzacyjnej) wymaga często posiadania wysokich, specjalistycznych kompetencji (np. pracy na obrabiarkach CNC przy detalach - wysoce specjalistycznej produkcji regulowanej rygorystycznymi normami jakościowymi). W takich konkretnych przypadkach poświęcenie dużych zasobów firmy („know-how”, czasu pracowników na wyszkolenie młodego pracownika, środków finansowych i rzeczowych) powinno przedkładać się na realne przyszłe korzyści firm. Program powinien opisywać ramy takiej współpracy zawieranej w formie umowy/deklaracji wszystkich zaangażowanych stron (szkoły oraz ucznia i pracodawcy) tj. nabycie specjalistycznych kwalifikacji, deklaracja zatrudnienia po ukończeniu kształcenia (szkoły) z określonym widełkami wynagrodzeniem – pod warunkiem zatrudnienia się w wybranej firmie i świadczeniu pracy przez dany okres. Taki rodzaj „programu lojalnościowego”, stanowiący zobowiązanie do zatrudnienia (uczeń-pracodawca) może także zawierać plan wynagrodzenia (np. deklaracja pracy przez 5 lat wraz z określeniem stawek wynagrodzenia w tym okresie).

Zasadnym wydaje się wypracowanie przykładowego modelu takiego programu, jego przetestowanie, modyfikowanie i wdrażanie w praktykę gospodarczą lokalnych firm oraz prowadzoną działalność edukacyjną szkół i uczelni.

Zadanie obejmuje więc inicjowanie i promowanie współpracy lokalnych firm ze szkołami zawodowymi i uczelnią poprzez inwestowanie przedsiębiorców w przyszłych pracowników. Celem zadania jest ograniczenie negatywnych zjawisk i tendencji zdiagnozowanych w mieście (brak wykwalifikowanych pracowników, emigracja młodych osób poza Krosno, brak przywiązania młodych osób do Krosna, brak perspektyw dobrych zarobków).

Zakres zadania:

Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Urzędu Miasta Krosna:

- rozeznanie gotowości poszczególnych szkół do zaangażowania się w proces stworzenia kompleksowych programów inwestowania firm w przyszłych pracowników;
- przeprowadzenie rozeznania rynku lokalnych firm (współpracujących już ze szkołami oraz nowych podmiotów), które wyrażają zainteresowanie przystąpieniem do prac nad programem;

	<ul style="list-style-type: none"> – stworzenie programów (program stypendialny, program stażów i praktyk, program lojalnościowy) i nadzór nad ich wdrożeniem oraz realizacją w poszczególnych szkołach; – koordynacja prac i zadań wszystkich zaangażowanych stron; – raportowanie efektów programu do Prezydenta oraz Krośnieńskiej Rady Biznesu; – modyfikacja programów. <p>Szkoły zawodowe (dyrekcja) oraz Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – określenie gotowości do udziału w procesie stworzenia kompleksowych programów inwestowania firm w przyszłych pracownikach; – pomoc w przeprowadzeniu rozeznania rynku lokalnych firm (współpracujących już z szkołą/nowych podmiotów), które wyrażają zainteresowanie przystąpieniem do prac nad programami; – promocja i realizacja programów (program stypendialny, program staży i praktyk, program lojalnościowy) w szkole, sprawozdawczość i raportowanie do Wydziału Edukacji, Kultury i Sportu; – podpisywanie umów współpracy pomiędzy szkołą a firmą; – koordynacja i nadzór nad relacjami uczeń-przedsiębiorca, w tym podpisywania umów między obiema stronami (program lojalnościowy). <p>Krośnieńska Rada Biznesu oraz Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów UM Krosno:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pomoc w przeprowadzeniu rozeznania rynku lokalnych firm, które wyrażają zainteresowanie przystąpieniem do prac nad programami; – aktywny udział w powstaniu kompleksowego programu, opiniowanie, konsultowanie i doradztwo przy jego tworzeniu; – promowanie programów. <p>Przedsiębiorstwa lokalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – partycypacja w poszczególnych programach (know-how, środki finansowe, środki i zasoby materialne, czas poświęcony wyszkoleniu pracownika).
<p>Realizator zadania / potencjalni partnerzy</p>	<p>Realizator zadania: Wydział Edukacji, Kultury i Sportu, krośnieńskie szkoły zawodowe</p> <p>Partnerzy: Krośnieńska Rada Biznesu, przedsiębiorstwa lokalne, Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie, Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów</p>
<p>Okres i / lub częstotliwość realizacji</p>	<p>2023-2030</p>
<p>Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy</p>	<p>Środki Unii Europejskiej (Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 Priorytet 7 - 2.1.7.5.), inne środki zewnętrzne, środki finansowe zaangażowanych przedsiębiorstw.</p> <p>Koszt szacunkowy: ok. 100 000,00 - 400 000,00 zł rocznie, w zależności od wypracowanego zakresu rzeczowego.</p>
<p>Podmiot odpowiedzialny za monitoring</p>	<p>Wydział Edukacji, Kultury i Sportu</p>

Zadanie 2.	Unowocześnienie bazy warsztatowej szkół zawodowych
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Zadanie polega na unowocześnieniu bazy warsztatowej szkół zawodowych poprzez doposażenie sal i warsztatów technicznych, laboratoriów- w sprzęt, maszyny, programy i materiały do prowadzenia atrakcyjnych (i dostosowanych do potrzeb lokalnego rynku) zajęć praktycznych.</p> <p>Zakres zadania:</p> <p>Wydział Edukacji, Kultury i Sportu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozeznanie potrzeb szkół w zakresie doposażenia sal i warsztatów technicznych, laboratoriów - w maszyny i sprzęt wykorzystywany w lokalnej gospodarce (np. maszyny CNC, drukarki 3D, roboty, drony, modele samolotów, raket, inne) oraz materiały do prowadzenia atrakcyjnych zajęć praktycznych, dostosowanych do potrzeb lokalnego rynku (branżowo); – rozeznanie możliwości finansowych Miasta (skala przedsięwzięcia w stosunku do potrzeb); – kontraktacja zakupu i/lub podpisanie listu intencyjnego z firmą lokalną. <p>Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uzyskanie rekomendacji od lokalnych przedsiębiorców w zakresie szkolenia uczniów z wykorzystaniem nowoczesnych środków wytwórczych (maszyn i urządzeń); – rozeznanie rynku - podmioty gotowe dostarczyć maszyny i urządzenia oraz firmy lokalne (współdziałanie ze szkołami zawodowymi), które gotowe są przekazać maszyny i urządzenia na rzecz szkół (np. maszyny i urządzenia, które utraciły już właściwości wytwórcze/produkcyjne ale posiadają nadal wartość edukacyjną). <p>Szkoły zawodowe (Dyrekcja):</p> <ul style="list-style-type: none"> – określenie gotowości do unowocześnienia programu nauczania; – określenie potrzeb szkoły w zakresie doposażenia sal i warsztatów technicznych, laboratoriów, w maszyny i sprzęt wykorzystywany w lokalnej gospodarce; – określenie potrzeb lokalowych szkoły (konieczne remonty, przebudowy i dostosowanie sal i warsztatów) pod kątem nowych maszyn i urządzeń; – pomoc w przeprowadzeniu rozeznania rynku lokalnych firm, które wyrażają zainteresowanie przekazaniem maszyn i urządzeń na rzecz szkół; – przygotowanie i wdrożenie w program nauczania zajęć (lekcji) na nowo nabytych maszynach i urządzeniach. <p>Krośnieńska Rada Biznesu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pomoc w przeprowadzeniu rozeznania rynku i zachęty do przystąpienia do takiego programu wśród lokalnych firm. <p>Wstępna diagnoza potrzeb przeprowadzona w szkołach zawodowych: 1. Zespół Szkół Architektoniczno-Budowlanych w Krośnie:</p>

- technik budownictwa: oprogramowanie do tworzenia harmonogramów organizacji robót budowlanych, prasa do badania wytrzymałości próbek betonu, prasa do badania ugięć i naprężeń;
- technik robót wykończeniowych w budownictwie: zestawy narzędzi, stoły tapeciarskie, drabiny aluminiowe;
- technik renowacji elementów architektury: elektronarzędzia, narzędzia do pozłotnictwa, narzędzia ręczne do prac renowacyjnych;
- technik geodeta: nowoczesny sprzęt geodezyjny;
- technik architektury krajobrazu: kosiarki wózkowe, piła akumulatorowa (gałęziówka), duży pojemnik z pompą do zbierania wody deszczowej do podlewania roślin.

Potrzebny jest także dostęp do nowoczesnych materiałów budowlanych, wykończeniowych i roślinnych.

Szkoła zgłasza także potrzebę rozeznania wśród przedsiębiorstw możliwości prowadzenia zajęć praktycznych przy budowie konkretnego, niewielkiego obiektu, przy którym realizowane byłyby przez uczniów wszystkie etapy procesu budowlanego. Poczynając od wytyczenia obiektu (geodeci) przez stan surowy (technik budownictwa), wykończenie (technik robót wykończeniowych), zdobienia (technik renowacji elementów architektury) i zagospodarowanie terenów zielonych (technik architektury krajobrazu).

2. Zespół Szkół Elektrycznych i Ogólnokształcących w Krośnie:

Zaopatrzenie szkoły w nowoczesny sprzęt pomiarowy, nowoczesne urządzenia wykorzystywane w przemyśle oraz elementy wchodzące w skład urządzeń, celem ich serwisowania:

- doposażenie stanowisk dydaktyczno - pomiarowych w sieć zasilającą DC 24V OA z zabezpieczeniami i sterowaniem włącz/ wyłącz lub zasilaczy laboratoryjnych;
- doposażenie pracowni w stoły do montażu elementów automatyki przemysłowej (w tym stanowisko do lutowania ze stacją lutowniczą Hot-Air, lupą z podświetleniem oraz odciąg oparów lutowniczych); silnik indukcyjny trójfazowy 0,75kW/400V/50Hz z możliwością przełączenia gwiazda/trójkąt oraz pomiarem prędkości przy pomocy prądnicy tachometrycznej; silnik jednofazowy 0,75kW/230V/50Hz; falowniki do silników (jedno i trójfazowych); kolumna sygnalizująca stan pracy maszyny; panel tekstowy sterownika Logo Siemens; siłowniki elektryczne z czujnikami końca i początku wysuwu o zasilaniu 24V DC; silniki krokowe ze sterownikiem; układ enkodera z silnikiem; oscyloskop cyfrowy do obserwacji przebiegów wyjściowych;
- nowe wydajne komputery stacjonarne z licencjami na oprogramowanie edukacyjne - umożliwiające uruchamianie i konfigurowanie najnowszych systemów operacyjnych;
- serwery plików NAS, urządzenia Internetu rzeczy (IoT) - pozwalające na wprowadzenie na zajęciach nowoczesnych, aktualnych rozwiązań wykorzystywanych w sieciowych środowiskach produkcyjnych;
- systemy operacyjne, sieciowe systemy operacyjne, sieci komputerowe, urządzenia techniki komputerowej (na potrzeby zajęć w zawodzie technik informatyk - kwalifikacja INF.02 i zajęć dodatkowych).

3. Zespół Szkół Kształcenia Ustawicznego w Krośnie:

	<ul style="list-style-type: none"> – wyposażenie pracowni grafiki komputerowej w nowe komputery spełniające wymagania związane z przygotowaniem uczniów do egzaminu zawodowego oraz wyposażenie w sprzęt do symulacji iniekcji w pracowni opieki medycznej. <p>4. Zespół Szkół Mechanicznych im. Stanisława Staszica w Krośnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – doposażenie pracowni robotyki w roboty dydaktyczne i przemysłowe (zawód technik robotyki i technik mechatronik). <p>5. Zespół Szkół Ponadpodstawowych Nr 2 im. ks. Stanisława Szpetnara w Krośnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pracownia fryzjerska: fotele fryzjerskie; konsola fryzjerska z lustrem; hokery fryzjerskie; regał, witryna, półka; myjnia fryzjerska; sauna nawilżająca; profesjonalne materiały i urządzenia wykorzystywane w salonach fryzjerskich; – pracownia gastronomiczna: mikser wielofunkcyjny, profesjonalne wyposażenie gastronomii; – pracownia analityczna: zestaw do miareczkowania; mikroskop optyczny. <p>6. Zespół Szkół Naftowo-Gazowniczych im. Ignacego Łukasiewicza w Krośnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – sprzęt komputerowy. <p>7. Zespół Szkół Ponadpodstawowych Nr 1 im. Jana Szczepaniaka w Krośnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – organizacja jednostki mieszkalnej, która unowocześni prowadzenie zajęć laboratoryjnych (technik hotelarstwa), doposażenie pracowni hotelarskiej w wózek kelnerski do room service; – zakup nowoczesnego przemysłowego ekspresu do kawy; – zakup chusty animacyjnej do zajęć z przedmiotu: Animacja czasu wolnego (technik organizacji turystyki).
Realizator zadania / potencjalni partnerzy	<p>Realizator: Wydział Edukacji, Kultury i Sportu, Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów, szkoły zawodowe</p> <p>Partnerzy: przedsiębiorcy, Krośnieńska Rada Biznesu</p>
Okres i / lub częstotliwość realizacji	2023 - 2030
Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	<p>Środki własne Gminy Krosno, środki Unii Europejskiej (Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 Priorytet 5 - 2.1.5.1.; Priorytet 7 - 2.1.7.5.); inne środki zewnętrzne.</p> <p>Koszt szacunkowy: 1 229 250,00 zł</p>
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Wydział Edukacji, Kultury i Sportu

Zadanie 3.	„Poznajmy się” – dni otwarte w krośnieńskich firmach
Opis zadania	<p>Opis zadania: Zadanie koncentruje się na promowaniu lokalnych przedsiębiorstw poprzez organizację dni otwartych dla mieszkańców Krosna. Ideą organizacji takiego wydarzenia jest pokazanie mieszkańcom czym zajmują się krośnieńskie firmy, jakie dają możliwości zatrudnienia i rozwoju zawodowego swoim pracownikom oraz jakie innowacyjne rozwiązania techniczne i technologiczne stosują. Dni otwarte mają więc przede wszystkim promować zatrudnianie się mieszkańców w dynamicznie rozwijających się firmach, które stawiają na rozwój poprzez innowacje. Poznanie specyfiki pracy w danym przedsiębiorstwie ma na celu z jednej strony zachęcenie mieszkańców do podnoszenia kwalifikacji wymaganych na danym stanowisku, przekwalifikowania się na dające możliwość zatrudnienia i rozwoju zawodowego zawody oraz będzie okazją do poznania specyfiki i środowisk pracy w lokalnych firmach.</p> <p>Wzrost wiedzy na temat możliwości zatrudnienia pomoże także młodzieży w podejmowaniu decyzji dotyczących wyboru odpowiednich szkół i kierunków. Dostarczenie takiej wiedzy mieszkańcom Krosna daje także szansę na poprawę wizerunku Krosna jako miejsca dobre go do życia, dającego perspektywę rozwoju i zapewniającego dobrą, stabilną sytuację życiową (miejsce do zakładania rodziny), co z kolei pomoże ograniczyć negatywne zjawiska migracji poza Krosno.</p> <p>Z drugiej strony firmy, które wykorzystają szansę takiej promocji, zyskają możliwość przyciągnięcia potencjalnych nowych pracowników i wzrostu zatrudnienia, co przełoży się na ich dalszy rozwój.</p> <p>Zakres zadania: Organizacja dni otwartych wspólnie z lokalnymi przedsiębiorcami. Akcja ma na celu przybliżenie i zaprezentowanie mieszkańcom Krosna lokalnych firm, poprzez zwiedzanie zakładów i hal produkcyjnych. Wydarzenie będzie promowało zatrudnianie się w krośnieńskich przedsiębiorstwach (aspekty rozwoju zawodowego, finansowe i pozapłacowe) oraz będzie okazją do poinformowania mieszkańców o planach rozwojowych firm w nadchodzących latach (pożądane w przyszłości kwalifikacje zawodowe na tworzone i planowane do utworzenia stanowiska pracy).</p> <p>Wydarzenie organizowane raz w roku (sugeruje się okres wakacyjny, np. wybrany weekend- piątek i sobota).</p> <p>Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przeprowadzenie rozeznania wśród lokalnych firm zainteresowanych udziałem w wydarzeniu; – wypracowanie formatu wydarzenia z lokalnymi przedsiębiorcami (dzień, zakres udziału firm, sposób promocji wśród mieszkańców); – przeprowadzenie szerokiej promocji wydarzenia; – opracowanie programu, koordynacja wydarzenia, organizacja grup zwiedzających;

	<ul style="list-style-type: none"> – monitorowanie sposobu organizacji wydarzenia przez lokalne przedsiębiorstwa i jego ewaluacja; – raportowanie do Prezydenta Miasta Krosna. <p>Krośnieńska Rada Biznesu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pomoc w wypracowaniu formatu wydarzenia (dzień, zakres udziału firm, sposób promocji wśród mieszkańców) wspólnie z lokalnymi przedsiębiorcami; – rozeznanie wśród lokalnych firm zainteresowanych udziałem w wydarzeniu; – zachęcanie lokalnych przedsiębiorstw do przystąpienia do akcji i aktywnego udziału w organizacji wydarzenia. <p>Przedsiębiorstwa lokalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – udział w wypracowaniu formatu wydarzenia; – przygotowanie i obsługa wydarzenia w firmie; – monitorowanie wydarzenia i przekazywanie informacji do Urzędu Miasta Krosna na temat frekwencji, proponowanych zmian i modyfikacji wydarzenia. <p>Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – udział w wypracowaniu formatu wydarzenia; – wsparcie w zakresie promocji wydarzenia wśród studentów. <p>Wydział Edukacji, Kultury i Sportu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – promocja wydarzenia wśród uczniów krośnieńskich szkół oraz rodziców/opiekunów.
Realizator zadania / potencjalni partnerzy	<p>Realizator zadania: Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów.</p> <p>Partnerzy: Krośnieńska Rada Biznesu, przedsiębiorstwa lokalne, Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie</p>
Okres i / lub częstotliwość realizacji	<p>2024-2030</p> <p>Częstotliwość - raz w roku.</p>
Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	<p>Środki własne Gminy Miasto Krosno, środki Unii Europejskiej (Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 Priorytet 7 - 2.1.7.5.), inne środki zewnętrzne oraz środki prywatne lokalnych firm.</p> <p>Szacunkowy koszt: ok. 10 000 zł rocznie po stronie Miasta Krosna (wydatki na promocję, ewentualnie usługi transportowe – dowóz uczestników do firm).</p>
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	<p>Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów</p>

Zadanie 4.	Innowacyjne kształcenie w zawodach przyszłości – rozwijanie dualnych form nauczania
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Zapewnienie na rynku pracy kadr posiadających kompetencje przyszłości, przygotowanych do wykonywania zawodów potrzebnych w nowoczesnej gospodarce jest ważnym aspektem wpływającym na wzmocnienie konkurencyjności lokalnych firm.</p> <p>Kształcenie dualne polega na kształceniu ogólnym i teoretycznym w systemie szkolnym oraz nabywaniu umiejętności praktycznych u przedsiębiorców, w rzeczywistym środowisku pracy. Umożliwia powiązanie edukacji z rynkiem pracy i przygotowywanie pracowników dopasowanych do potrzeb pracodawców.</p> <p>Należy rozwijać współpracę edukacji i biznesu oraz wspierać kształcenie kompetencji przyszłości w krośnieńskich szkołach.</p> <p>Zakres zadania:</p> <p>Zadanie polega na realizacji szeregu przedsięwzięć służących dostosowywaniu edukacji do potrzeb zmieniającego się rynku pracy, wdrażaniu innowacji do kształcenia zawodowego oraz włączaniu przedsiębiorców w proces kształcenia zawodowego.</p> <p>Najważniejsze elementy zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – włączenie pracodawców oraz instytucji otoczenia biznesu we współtworzenie i opiniowanie programów kształcenia; inicjowane współpracy międzysektorowej (szkolnictwo, szkolnictwo wyższe, przedsiębiorcy, instytucje otoczenia biznesu) w zakresie wspólnego tworzenia i modyfikacji programów nauczania pod zmieniające się potrzeby lokalnego rynku pracy; – wprowadzanie modyfikacji do programów nauczania, realizacja programów autorskich, wdrażanie innowacyjnych rozwiązań programowych, organizacyjnych i metodycznych, a także eksperymentów pedagogicznych; – otwieranie nowych kierunków kształcenia w zawodach przyszłościowych; – wzmocnienie elementów kształcenia dualnego, włączającego przedsiębiorców w proces kształcenia praktycznego, z uwzględnieniem najnowszych trendów technologicznych; tworzenie klas patronackich; – organizacja kwalifikacyjnych kursów zawodowych, staży i praktyk uczniowskich; – umożliwianie uczniom nabywania kwalifikacji rynkowych. <p>Szczegółowe zakresy projektów zostaną wypracowane z udziałem przedstawicieli szkół i przedsiębiorców.</p>
Realizator zadania / potencjalni partnerzy	Wydział Edukacji, Kultury i Sportu, szkoły kształcące w zawodach Partnerzy: przedsiębiorcy, Krośnieńska Rada Biznesu
Okres i / lub częstotliwość realizacji	2023-2030

Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	<p>Środki Unii Europejskiej (Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 Priorytet 7 - 2.1.7.5.; Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021 - 2027 Priorytet 5 - Cel szczegółowy: ESO4.5.); inne środki zewnętrzne, budżet miasta.</p> <p>Część zadań związanych m.in. z modyfikowaniem programów nauczania, włączeniem przedsiębiorców w opracowywanie/ opiniowanie programów kształcenia można zrealizować siłami własnymi, bez konieczności udzielania zleceń zewnętrznych.</p> <p>Koszty projektów, dotyczących organizacji szkoleń, kursów, praktyk i staży zostaną oszacowane po wypracowaniu ich szczegółowego zakresu.</p>
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Wydział Edukacji, Kultury i Sportu

---

Zadanie 5.	„Nauczyciel – zawodowiec - pasjonat” – wsparcie nauczycieli w podnoszeniu kompetencji i prowadzeniu zajęć dodatkowych
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Konieczne jest podniesienie kompetencji kadry nauczycielskiej, tak aby program kształcenia i możliwości sprzętowe szkoły odpowiadały potrzebom nowoczesnego przemysłu i gospodarce 4.0. Zadanie polega na takim odwzorowaniu w sektorze edukacji kompetencji kadry nauczycielskiej, aby program i umiejętności kadry odpowiadały wykorzystywanym przez lokalne przedsiębiorstwa wartościom niematerialnym i prawnym (oprogramowanie), środkiem trwałym (maszyny i urządzenia) oraz know-how. Niniejsze zadanie koncentruje się przede wszystkim na podniesieniu kompetencji kadry nauczycielskiej w tym zakresie oraz motywacji kadry nauczycielskiej do podejmowania działań w zakresie ciągłego, systematycznego poszerzania swoich kompetencji oraz przekładania ich na realizowany program nauczania.</p> <p>Konieczne jest także stworzenie programu zachęt dla nauczycieli do podnoszenia własnych kwalifikacji oraz premiowanie nauczycieli wykazujących się inicjatywą i prowadzących ciekawe, nowoczesne i innowacyjne zajęcia dla uczniów.</p> <p>Niezbędne będzie zacieśnienie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami a szkołami w celu dostarczenia nauczycielom wiedzy na temat stosowanych technologii oraz systemów zarządzania produkcją.</p> <p>Przewiduje się przeprowadzanie przez krośnieńskich przedsiębiorców „pokazów praktycznych” dla nauczycieli szkół (zawodowych i innych - wg klucza branżowego). Współpraca między sektorem przedsiębiorstw a szkołami aranżowana będzie we współpracy i z wykorzystaniem potencjału Krośnieńskiej Rady Biznesu.</p> <p>Zadanie obejmuje dofinansowanie do szkoleń/kursów branżowych dla kadry nauczycielskiej kształcenia zawodowego.</p> <p>Zakres zadania:</p> <p>Wydział Edukacji, Kultury i Sportu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokładne rozeznanie potrzeb szkół w zakresie szkoleń dla kadry nauczycielskiej (kursy/szkolenia/pokazy praktyczne/warsztaty ze specjalistą) w kontekście prowadzenia zajęć podnoszących kwalifikacje kadry nauczycielskiej - przedmioty zawodowe, obsługa nowych maszyn i urządzeń (branżowo); – dokładne rozeznanie możliwości finansowych Urzędu Miasta (skala przedsięwzięcia w stosunku do potrzeb); – rozeznanie rynku - podmioty gotowe zrealizować usługę szkolenia nauczycieli (preferowane wypracowanie programu wspólnie z nauczycielami/szkołą) oraz firmy lokalne (współdziałanie ze szkołami zawodowymi), które gotowe są przeprowadzić pokazy praktyczne dla nauczycieli; – kontraktacja usługi i/lub podpisanie listu intencyjnego z firmą lokalną; – stworzenie programu zachęt dla nauczycieli do podnoszenia własnych kwalifikacji. Program powinien premiować nauczycieli podnoszących kwalifikacje i wprowadzających nowoczesny program nauczania oparty

- o nowoczesne środki wytwórcze/maszyny i urządzenia/oprogramowanie/ know-how;
- premiowanie nauczycieli wykazujących się inicjatywą i prowadzących ciekawe, nowoczesne i innowacyjne zajęcia dla uczniów oraz podnoszących własne kwalifikacje.

Szkoły zawodowe (dyrekcja):

- określenie gotowości do unowocześnienia programów nauczania;
- określenie potrzeb kadry nauczycielskiej w zakresie podnoszenia kwalifikacji (kursy/szkolenia/pokazy praktyczne/warsztaty ze specjalistą) - przedmioty zawodowe, obsługa nowych maszyn i urządzeń (branżowo);
- pomoc w przeprowadzeniu rozeznania rynku lokalnych firm (współpracujących już ze szkołą/nowych podmiotów), które wyrażają zainteresowanie przeprowadzeniem pokazów praktycznych dla nauczycieli z obsługi nowoczesnych maszyn i urządzeń;
- delegowanie nauczycieli na kursy/szkolenia/pokazy/warsztaty ze specjalistą/ firmą lokalną;
- przygotowanie i wdrożenie do programu nauczania zajęć (lekcji) obejmujących nabyte umiejętności (np. z obsługi maszyn/urządzeń/oprogramowania/know-how).

Krośnieńska Rada Biznesu:

- pomoc w przeprowadzeniu rozeznania rynku i zachęty do przystąpienia do programu wśród lokalnych firm.

Wstępna diagnoza potrzeb przeprowadzona w szkołach zawodowych:

1. Zespół Szkół Architektoniczno-Budowlanych w Krośnie:

tworzenie harmonogramów robót budowlanych za pomocą programów komputerowych; budownictwo modułowe; budownictwo energooszczędne; szkolenie z technik zdobienia (połotnictwo); szkolenie florystyczne.

Szkoła jest zainteresowana organizacją pokazów w firmach budowlanych z regionu, ewentualnie pokazami w szkolnych warsztatach, w tym w firmach specjalizujących się w tematyce: wykonawstwa budowlanego, wykładzin podłogowych, sufitów podwieszanych oraz stolarki budowlanej.

2. Zespół Szkół Kształcenia Ustawicznego w Krośnie:

szkolenia związane z praktyczną nauką zawodu w zakresie grafiki komputerowej, poligrafii, fotografii oraz pokazy praktyczne u przedsiębiorców (drukarnie i firmy poligraficzne, zakłady fotograficzne, zakłady kosmetyczne, firmy świadczące obsługę bhp).

3. Zespół Szkół Elektrycznych i Ogólnokształcących w Krośnie:

kursy i szkolenia na temat nowoczesnych technologii mających zastosowanie w elektronice, automatyce oraz elektryce. Szkolenia poszerzające kompetencje w zakresie przedmiotów zawodowych, będących odpowiedzią na nowe technologie, a także zmiany w podstawie programowej, wymaganiach egzaminów z kwalifikacji INF.02 oraz INF.03 (technik informatyk) oraz INF.03 i INF.04 (technik programista).

Technik informatyk: szkolenia z administracji oraz zarządzania systemami operacyjnymi Microsoft Windows Server oraz systemami serwerowymi z rodziny Linux (dystrybucje Ubuntu lub SuSE); szkolenia z administracji oraz zarządzania urządzeniami sieciowymi firm Cisco oraz Mikrotik; kursy

	<p>i szkolenia w zakresie programowania aplikacji desktopowych, mobilnych, internetowych; kursy i szkolenia z zakresu urządzeń, systemów Internetu rzeczy (IoT).</p> <p>Technik programista: szkolenia z języków programowania C# oraz Java; szkolenia z nowych technologii tworzenia aplikacji webowych oraz mobilnych (React, node.js, Android Studio).</p> <p>Szkoła jest zainteresowana współpracą z firmami wprowadzającymi nowoczesne technologie i działającymi w dziedzinach: elektronika, automatyka oraz telekomunikacja.</p> <p>4. Zespół Szkół Mechanicznych im. Stanisław Staszica w Krośnie: szkolenie branżowe z programowania robotów przemysłowych.</p> <p>Zainteresowanie pokazami praktycznymi dla nauczycieli w lokalnych firmach.</p> <p>5. Zespół Szkół Ponadpodstawowych Nr 2 im. Ks. Stanisława Szpetnara w Krośnie: szkolenia i kursy z tematyki: kuchnia molekularna; nowoczesne trendy w gastronomii; blondy - techniki rozjaśniania; koloryzacja we fryzjerstwie; system zarządzania jakością w laboratorium; makijaż dzienny i okolicznościowy - techniki wykonania.</p>
Realizator zadania / potencjalni partnerzy	Realizator: Wydział Edukacji, Kultury i Sportu, szkoły zawodowe Partnerzy: firmy oferujące w/w usługi, Krośnieńska Rada Biznesu
Okres i / lub częstotliwość realizacji	2023-2030
Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	<p>Środki własne Gminy Krosno, śr. zewn. UE (FEP 2021-2027 Priorytet 7 - 2.1.7.4. - w zakresie robotyki i programowania; 2.1.7.5.; FERS 2021 -2027 Priorytet 1 - Cel szczegółowy: ESO4.5.);</p> <p>Koszt szacunkowy: ok. 200 000,00 zł rocznie.</p>
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Wydział Edukacji, Kultury i Sportu

Zadanie 6.	Utworzenie branżowego centrum umiejętności
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>W związku ze zdiagnozowaną sytuacją dotyczącą niskiej dostępności wykwalifikowanej kadry pracowniczej na lokalnym rynku pracy oraz wysokim odpływem ludzi młodych (w tym specjalistów) z Krosna, konieczne jest podjęcie działań przeciwdziałających trendom ograniczającym rozwój gospodarczy miasta.</p> <p>Krosno jako miasto z silnymi tradycjami przemysłu wydobywczego i naftowego posiada szkołę kształcąca specjalistów dla branży wydobywczej - Zespół Szkół Naftowo-Gazowniczych im. Ignacego Łukasiewicza.</p> <p>Potrzebne jest wzmacnianie potencjału tej szkoły i branży.</p> <p>Istnieją możliwości skorzystania z dofinansowania w ramach ogłoszonego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki naboru na realizację projektu dotyczącego powstania w kraju Branżowych Centrów Umiejętności (BCU), realizowanego z funduszy krajowych w ramach Krajowego Planu Odbudowy. Branżowe Centra Umiejętności mają na celu przygotowywanie kadr dla lokalnej oraz krajowej gospodarki. BCU mają prowadzić działalność edukacyjno-szkoleniową, integrująco-wspierającą, innowacyjno-rozwojową oraz doradczo-promocyjną. BCU jako nowe instytucje będą wspierały rozwój kształcenia zawodowego w kraju.</p> <p>W Polsce w ciągu 3 lat ma powstać 120 Branżowych Centrów Umiejętności, gdzie będą mogli doksztalać się uczniowie, nauczyciele i osoby dorosłe.</p> <p>W związku z powyższym planuje się utworzenie w Krośnie BCU w branży naftowo-gazowniczej.</p> <p>Zakres zadania:</p> <p>Zespół Szkół Naftowo-Gazowniczych im. Ignacego Łukasiewicza w Krośnie:</p> <p>Planuje się utworzenie BCU dot. branży górniczo-wiertniczej, w dziedzinie: geologia, górnictwo otworowe i sieci gazowe. Kierunki kształcenia: technik geolog, technik górnictwa otworowego, technik wiertnik, technik gazownictwa.</p> <p>Inwestycja polega na przebudowie i rozbudowie obiektu znajdującego się na terenie szkoły. Planowany jest budynek parterowy, ogrzewany energią słoneczną i pompami ciepła. Zaplanowano następujące laboratoria:</p> <ul style="list-style-type: none"> – laboratorium analityczne dla zawodów: eksploatacja, wiertnictwo i geologia; – pracownia montażowo-spawalnicza, wykorzystywana przez zawody: monter sieci gazowych, technik wiertnik i technik eksploatacji, – pracownia demonstrująca pompy ciepła oraz różnego rodzaju symulatory, np. wiertnica i elektrolizer wodorowy. W edukacji zostanie wykorzystana technologia VR – gogle 5D oraz specjalistyczne oprogramowanie. <p>Zaplanowane prace obejmują:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyburzenie istniejącego budynku magazynowego; – budowę planowanego obiektu;

	<ul style="list-style-type: none"> – wyposażenie obiektu w pomoce dydaktyczne; – prowadzenie działalności kursowej i edukacyjnej.
Realizator zadania / potencjalni partnerzy	<p>Realizatorzy: Zespół Szkół Naftowo-Gazowniczych im. Ignacego Łukasiewicza w Krośnie</p> <p>Partnerzy: Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Przemysłu Naftowego i Gazowniczego, Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A.</p>
Okres i / lub częstotliwość realizacji	2023-2026 (część inwestycyjna); rozpoczęcie działalności BCU w 2026 r.
Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	<p>Źródła finansowania: środki własne Gminy Krosno, dofinansowanie w ramach Krajowego Planu Odbudowy (środki krajowe i Unii Europejskiej na lata 2021-2027).</p> <p>Koszt szacunkowy: 11 000 000,00 zł</p>
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów

Zadanie 7.	„Dobre praktyki” - międzyszkolne biuro karier
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Zadanie jest odpowiedzią na problemy zgłoszone podczas warsztatów strategicznych przez młodzież, przedsiębiorców i instytucje otoczenia biznesu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – młodzież z krośnieńskich szkół ponadpodstawowych zgłosiła problem w postaci utrudnionego dostępu do praktyk zawodowych oraz ofert pracy dorywczej (weekendowej, wakacyjnej- także dla licealistów). Zwróciła uwagę na brak odpowiedniej komunikacji – pracodawcy często poszukują osób do prac lekkich, niewymagających specjalistycznej wiedzy i umiejętności, a młodzież chętnie podjęłaby się takich prac, jednak brakuje pośrednika w kontaktach; – przedstawiciele przedsiębiorców i instytucji otoczenia biznesu zaproponowali utworzenie szkolnych biur karier oraz przedstawili propozycję wyznaczenia w Urzędzie Miasta „łącznika” – osoby odpowiedzialnej za przekazywanie przedsiębiorcom szczegółowych informacji na temat kierunków kształcenia, liczby uczniów, absolwentów, zapotrzebowania na praktyki zawodowe w szkołach, możliwościach współpracy, itp. <p>Zadanie polega na uruchomieniu w obecnych strukturach Urzędu Miasta Krosna oraz w strukturach szkół ponadpodstawowych procesu szerokiej wymiany informacji i pośrednictwa w kontaktach na linii: młodzież- szkoły – lokalni przedsiębiorcy. Proces ten można określić jako rozproszone, międzyszkolne biuro karier.</p> <p>Realizacja zadania przyczyni się do podniesienia wiedzy młodzieży o ofercie rynku pracy w Krośnie oraz rozpoznania własnych predyspozycji i preferencji zawodowych, co może pomóc w ukierunkowaniu co do wyboru ścieżki kariery.</p> <p>Zakres zadania:</p> <p>Zadania koordynatora w strukturze Urzędu Miasta, odpowiedzialnego za zbieranie informacji i przekazywanie ich zainteresowanym stronom:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stworzenie i aktualizowanie bazy danych o szkołach ponadpodstawowych (kierunki kształcenia, kompetencje nabywane przez uczniów, liczba uczniów, liczba absolwentów, zapotrzebowanie na praktyki zawodowe, propozycje współpracy z przedsiębiorcami, itp.), udostępnianie informacji przedsiębiorcom oraz prezentowanie na stronie internetowej miasta; – gromadzenie zgłoszonych przez przedsiębiorców ofert dotyczących praktyk zawodowych, staży i ofert lekkich prac tymczasowych dla młodzieży oraz przekazywanie ich szkołom/ szkolnym doradcom zawodowym; – poszukiwanie przedsiębiorców przyjmujących uczniów na praktyki zawodowe, w porozumieniu ze szkołami; – gromadzenie informacji o dostępnych szkoleniach, kursach przeznaczonych dla uczniów;

	<ul style="list-style-type: none"> – gromadzenie informacji na temat lokalnego rynku pracy, poszukiwanych w firmach specjalistów oraz wymaganych kwalifikacjach i oferowanych zarobkach, przekazywanie informacji do szkół – jako pomocnych w planowaniu kariery zawodowej; – promocja ofert praktyk, pracy, kursów i szkoleń – z wykorzystaniem kanałów promocji i informacji wypracowanych bezpośrednio z młodzieżą; – koordynacja w zakresie stworzenia aplikacji (wirtualnego biura karier), w której będą prezentowane oferty pracy, praktyk, staży dla uczniów. Aplikacja mogłaby zostać zbudowana przez krośnieńskich uczniów i studentów w ramach zorganizowanego w tym celu maratonu programistycznego (hackatonu); – współpraca z Państwową Akademią Nauk Stosowanych – wymiana doświadczeń z Biurem Karier PANS, gromadzenie informacji na temat oferty studiów i przekazywanie ich szkołom; – organizacja warsztatów dla młodzieży, kształtujących umiejętności poszukiwania pracy; – monitorowanie przepływu informacji, gromadzenie danych, raportowanie i proponowanie zmian/ usprawnień. <p>Szkoły/ szkolni doradcy zawodowi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyznaczenie osoby do kontaktu z koordynatorem; – przekazywanie młodzieży informacji o dostępnych praktykach, stażach i ofertach pracy tymczasowej, a także kursach, szkoleniach i warsztatach; – przekazywanie do koordynatora informacji o zapotrzebowaniu na praktyki zawodowe; – wsparcie uczniów w efektywnym poszukiwaniu pracy. <p>Ostateczny zakres zadania zostanie wypracowany wspólnie z Krośnieńską Radą Biznesu, młodzieżą i szkołami.</p>
<p>Realizator zadania / potencjalni partnerzy</p>	<p>Wydział Edukacji, Kultury i Sportu, Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów, szkoły ponadpodstawowe</p> <p>Partnerzy: Krośnieńska Rada Biznesu, przedsiębiorcy, instytucje otoczenia biznesu, Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie</p>
<p>Okres i / lub częstotliwość realizacji</p>	<p>2024 - 2030</p>
<p>Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy</p>	<p>Początkowo planuje się realizację zadania w formule pilotażu - siłami własnymi, bez ponoszenia kosztów zleceń zewnętrznych (z wyjątkiem drobnych wydatków np. promocyjnych). W przypadku, gdy zaistnieje uzasadniona potrzeba rozwoju działalności, zostanie opracowany projekt, bazujący na dotychczasowych doświadczeniach oraz propozycjach usprawnień, na który miasto będzie poszukiwało dofinansowania zewnętrznego (np. ze środków Unii Europejskiej lub z innych dostępnych źródeł). Stworzenie aplikacji (wirtualnego biura karier) mogłoby zostać zorganizowane np. w ramach hackatonu dla młodzieży/ studentów (koszt: ok. 25 000 - 50 000,00 zł).</p>
<p>Podmiot odpowiedzialny za monitoring</p>	<p>Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów</p>

Zadanie 8	„Odkryj swoje talenty” – wsparcie młodzieży w planowaniu kariery zawodowej
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Przedsięwzięcie ma na celu promowanie kształcenia zawodowego wśród dzieci i młodzieży szkolnej poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie w szkołach zajęć z doradztwa zawodowego, mających na celu m.in. zbadanie predyspozycji zawodowych uczniów, poznawanie własnych umiejętności i atrybutów, wprowadzenie do świata zawodów i lokalnego rynku pracy, rynku edukacyjnego i uczenia się przez całe życie oraz planowanie własnego rozwoju i wsparcie w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych; – organizację przez krośnieńskie szkoły szeregu wydarzeń w formule: spotkań z pracodawcami, targów techniki i nauki, pikników edukacyjnych spełniających także funkcje doradcze dla uczniów biorących w nich udział i wspierających w wyborze ścieżki kariery zawodowej. <p>W latach 2023-2024 zadanie jest elementem projektu pn. „Kreujemy+Rozwijamy+Ożywiamy+Stymulujemy+Nakreślamy+Odmieniamy=KROSNO”, realizowanego w ramach Programu Rozwój Lokalny, współfinansowanego w 85% ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 oraz w 15% z budżetu państwa, w ramach którego zadanie prowadzone jest pilotażowo (przedsięwzięcie pn. „Skuteczne planowanie kariery zawodowej jako zwiększenie szans na rynku pracy”).</p> <p>Planuje się kontynuację zadania w podobnej formie, przy zmodyfikowanym zakresie – na podstawie doświadczeń z realizacji pilotażu.</p> <p>Zakres zadania:</p> <p>Wydział Edukacji, Kultury i Sportu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kontynuacja realizowanego zadania wraz z zaproponowaniem ewentualnych modyfikacji w celu jego usprawnienia; – nadzór nad realizacją zadania przez poszczególne szkoły; – promocja zadania wśród rodziców, dzieci i młodzieży szkolnej. Budowanie u młodzieży i rodziców świadomości na temat korzyści wynikających z wyboru szkoły kształcącej w zawodzie. <p>Szkoły podstawowe i szkoły ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie w szkołach zajęć z doradztwa zawodowego - szkoły podstawowe (VIII klasy), szkoły ponadpodstawowe (klasy liceów ogólnokształcących, techników i branżowych szkół I stopnia); – monitoring realizacji zadania i raportowanie do Wydziału Edukacji, Kultury i Sportu; – promocja zadania wśród rodziców, dzieci i młodzieży szkolnej. <p>Szkoły kształcące w zawodach:</p> <ul style="list-style-type: none"> – organizacja corocznych imprez promujących kształcenie zawodowe (eventy młodych przedsiębiorców powiązane z przedstawicielami rynku

	pracy, pikniki edukacyjne, festiwale nauki i techniki), skierowanych do uczniów szkół podstawowych (potencjalni kandydaci do szkół).
Realizator zadania / potencjalni partnerzy	Realizator zadania: Wydział Edukacji, Kultury i Sportu oraz szkoły podstawowe i ponadpodstawowe. Partnerzy: Przedsiębiorstwa lokalne.
Okres i / lub częstotliwość realizacji	2023-2030
Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	Norweski Mechanizm Finansowy, środki Unii Europejskiej (Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021 -2027 Priorytet 1 - Cel szczegółowy: ESO4.5.); inne środki zewnętrzne, budżet miasta Koszt szacunkowy: ok. 300 000,00 zł rocznie.
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Wydział Edukacji, Kultury i Sportu

Kierunek działania 1.2. Stworzenie oferty mieszkań dla pracowników

Zadanie 1.	„Pakiet dla specjalisty” – opracowanie i wdrożenie nowego programu mieszkaniowego
Opis zadania	<p>Opis zadania</p> <p>Miasto Krosno zamierza podjąć działania w obszarze wsparcia młodych, ambitnych osób, które mogłyby wpłynąć na rozwój gospodarczy miasta. Planowane jest przygotowanie programu mieszkaniowego umożliwiającego najem mieszkania osobom o wysokich kwalifikacjach, na które występuje zapotrzebowanie na lokalnym rynku pracy.</p> <p>Program ma być realizowany przez miasto za pośrednictwem Towarzystwa Budownictwa Społecznego w Krośnie, we współpracy z miejscowym środowiskiem biznesu. Oferta skierowana będzie do osób o określonych kwalifikacjach, mogących wzmocnić lokalny rynek pracy i przedsiębiorców, co jest kluczowe dla rozwoju gospodarczego i społecznego miasta.</p> <p>Zakres zadania</p> <p>Towarzystwo Budownictwa Społecznego- Przedsiębiorstwo Mieszkaniowe Sp. z o.o., Wydział Komunalny, Ochrony Środowiska i Gospodarki Lokalami:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opracowanie programu oraz jego regulaminu; – określenie puli mieszkań do rozdysponowania w ramach programu (w ramach istniejących zasobów lub nowych inwestycji); – wdrożenie programu do realizacji. <p>Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – udział w opracowaniu założeń programu; – przeprowadzenie konsultacji programu z przedsiębiorcami; – promocja programu. <p>Proponowane założenia do programu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wsparcie obejmie ludzi młodych, poniżej 35. roku życia, którzy wyróżniają się już pracą naukową lub reprezentują specjalności szczególnie pożądane na lokalnym rynku pracy, posiadają udokumentowane osiągnięcia zawodowe i umowę o pracę lub jej ofertę złożoną przez krośnieńskiego pracodawcę, w zawodzie uznanym przez miasto za kluczowy dla jego rozwoju; – ostateczną decyzję będzie wydawała komisja powołana przez Prezydenta Miasta Krosna; – mieszkania wynajmowane będą przez TBS na czas określony; – uczestnicy programu będą mieli obowiązek rozliczania podatku dochodowego w Urzędzie Skarbowym w Krośnie. Warunek ten dotyczy również osób zgłoszonych przez wnioskodawcę do wspólnego zamieszkania w lokalu mieszkalnym; – uczestnicy programu w chwili objęcia lokalu mieszkalnego nie mogą posiadać tytułu prawnego do innego lokalu mieszkalnego na terenie Krosna. Warunek ten dotyczy także osób przewidzianych do wspólnego zamieszkania z wnioskodawcą. Wnioskodawca lub osoba przewidziana do wspólnego zamieszkania może posiadać tytuł prawny do lokalu mieszkalnego w innej miejscowości.

Realizator zadania / potencjalni partnerzy	Realizatorzy: Towarzystwo Budownictwa Społecznego- Przedsiębiorstwo Mieszkaniowe Sp. z o.o., Wydział Komunalny, Ochrony Środowiska i Gospodarki Lokalami, Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów. Partnerzy: Krośnieńska Rada Biznesu, przedsiębiorcy.
Okres i / lub częstotliwość realizacji	2024-2030
Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	Program mieszkaniowy zostanie opracowany siłami własnymi, bez ponoszenia kosztów zleceń zewnętrznych. Finasowanie inwestycji mieszkaniowych: program wspierania społecznego budownictwa czynszowego; program Banku Gospodarstwa Krajowego dla SIM i TBS.
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Towarzystwo Budownictwa Społecznego – Przedsiębiorstwo Mieszkaniowe Sp. z o.o.

Zadanie 2.	„Mieszkanie dla pracownika” – rozwój współpracy TBS z przedsiębiorcami
Opis zadania	<p>Opis zadania: Zadanie polega na opracowaniu oferty dla przedsiębiorców i inwestorów, dotyczącej współpracy z Towarzystwem Budownictwa Społecznego – Przedsiębiorstwem mieszkaniowym, w zakresie budowy mieszkań, które pracodawcy będą udostępniali swoim pracownikom.</p> <p>Zadanie zakłada możliwość zapłaty wkładu finansowego przez przedsiębiorcę – pracodawcę. Program tworzy alternatywną, tańszą wobec rynku najmu komercyjnego formę zamieszkania, a także ma być zachętą do przyjazdu do Krosna młodych ludzi, co zwiększy potencjał wykwalifikowanej kadry dla krosnieńskich przedsiębiorstw. Jednocześnie umożliwi im wzbogacenie oferty zatrudnienia dla poszukiwanych pracowników.</p> <p>Zakres zadania: Towarzystwo Budownictwa Społecznego – Przedsiębiorstwo Mieszkaniowe Sp. z o.o.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – określenie zasad współpracy inwestorów i przedsiębiorców w kosztach partycypacji, a także ścieżki postępowania i wzorów niezbędnych dokumentów; – udział w przygotowaniu materiałów informacyjnych dotyczących oferty. <p>Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opracowanie oferty we współpracy z TBS, przygotowanie materiałów informacyjnych; – promocja oferty wśród inwestorów i przedsiębiorców; – bieżące aktualizowanie oferty. <p>W celu uzyskania przez przedsiębiorców mieszkań w zasobach TBS będą zawierane z Towarzystwem umowy w sprawie partycypacji w kosztach budowy tych mieszkań przez przedsiębiorców - pracodawców zamierzających uzyskać mieszkania dla swych pracowników. Umowa określi wzajemne zobowiązania stron.</p>

Realizator zadania / potencjalni partnerzy	Realizatorzy: Towarzystwo Budownictwa Społecznego - Przedsiębiorstwo Mieszkaniowe Spółka z o.o., Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów. Partnerzy: przedsiębiorcy, inwestorzy.
Okres i / lub częstotliwość realizacji	2024-2030
Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	Oferta zostanie opracowana siłami własnymi, bez ponoszenia kosztów zleceń zewnętrznych. Finasowanie inwestycji mieszkaniowych: program wspierania społecznego budownictwa czynszowego; program Banku Gospodarstwa Krajowego dla SIM i TBS.
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Towarzystwo Budownictwa Społecznego – Przedsiębiorstwo Mieszkaniowe Sp. z o.o.

Kierunek działania 1.3. Doskonalenie edukacji przedsiębiorczości

Zadanie 1.	Klub Przedsiębiorczych
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Zadanie polega na stworzeniu i realizacji kompleksowego programu kształcenia, przewidującego realizację ciekawych zajęć lekcyjnych i dodatkowych, które pozwolą rozwinąć wśród dzieci i młodzieży pożądane pro-przedsiębiorcze postawy i umiejętności.</p> <p>Ważnym jego elementem jest współpraca nauczycieli z krośnieńskich szkół, w szczególności ponadpodstawowych, z Inkubatorem Przedsiębiorczości Krosno – wspólne wypracowywanie pomysłów, rozwiązań, scenariuszy, dotyczących rozwiązań w zakresie rozwijania kompetencji przedsiębiorczych wśród młodzieży, wymiana doświadczeń, sieciowanie nauczycieli.</p> <p>Efektem realizacji przedsięwzięcia będzie m.in. międzyszkolny Klub Przedsiębiorczych, dla młodzieży zainteresowanej podnoszeniem kompetencji w dziedzinie przedsiębiorczości.</p> <p>Zakres zadania:</p> <p>Przygotowanie i realizacja programów atrakcyjnych zajęć dodatkowych, pobudzających kreatywność, samodzielność, innowacyjność i rozwijających postawy przedsiębiorcze wśród dzieci i młodzieży.</p> <p>Inkubator Przedsiębiorczości Krosno:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozeznanie gotowości szkół do udziału w zajęciach pobudzających kreatywność, innowacyjność, samodzielność, przedsiębiorczość – w ramach lekcji biznesu i zarządzania lub zajęć dodatkowych; – rozeznanie rynku – wypracowanie wspólnie z nauczycielami z krośnieńskich szkół kompleksowego programu i scenariuszy ciekawych zajęć, atrakcyjnych dla dzieci i młodzieży oraz dostosowanych do poszczególnych grup wiekowych. Scenariusze będą przeznaczone do wykorzystania zarówno podczas zajęć w Inkubatorze, jak również będą z nich mogli korzystać nauczyciele przedmiotu biznes i zarządzanie do prowadzenia ciekawych lekcji w systemie szkolnym;

	<ul style="list-style-type: none"> – organizacja spotkań w ramach sieci współpracy nauczycieli krośnieńskich szkół, zajmujących się przedsiębiorczością; – realizacja zajęć dla szkół; – organizacja regularnych zajęć grupowych w formule pozaszkolnej, klubowej, dla młodzieży zainteresowanej rozwijaniem kompetencji miękkich, w tym w dziedzinie przedsiębiorczości, myślenia kreatywnego i nieszabloneowego, z wykorzystaniem niestandardowych, nowoczesnych i aktywnych metod pracy (zajęcia warsztatowe, treningi umiejętności, prace projektowe, mentoring). Utworzenie Klubu Przedsiębiorczych, który będzie miejscem spotkań i rozwijania kompetencji przedsiębiorczej młodzieży. Tematyka spotkań będzie dostosowana do zainteresowań młodzieży i wypracowana z młodzieżą. <p>Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – określenie gotowości do uczestnictwa w przedsięwzięciu oraz rozeznanie zainteresowania wśród rodziców dzieci i młodzieży; – wyszukiwanie uczniów uzdolnionych w kierunku przedsiębiorczości; – wsparcie w wypracowaniu programu i scenariuszy zajęć; udział nauczycieli w spotkaniach sieciujących; – możliwość prowadzenia zajęć w Inkubatorze Przedsiębiorczości Krosno; – wsparcie w promocji Klubu Przedsiębiorczych wśród uczniów i rodziców. <p>Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wsparcie w wypracowaniu programu i scenariuszy zajęć; udział w spotkaniach sieciujących z nauczycielami; – wsparcie merytoryczne i prowadzenie części zajęć w ramach Klubu Przedsiębiorczych.
Realizator zadania / potencjalni partnerzy	<p>Realizator: Inkubator Przedsiębiorczości Krosno Partnerzy: szkoły podstawowe, ponadpodstawowe, Państwowa Akademia Nauk Stosowanych, przedsiębiorcy, Krośnieńska Rada Biznesu</p>
Okres i / lub częstotliwość realizacji	<p>2024-2030</p>
Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	<p>Środki Unii Europejskiej (Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021- Priorytet 7 2.1.7.4. - w zakresie robotyki i programowania; Priorytet 8 - 2.1.8.1.), inne środki zewnętrzne, środki budżetu miasta. Koszt szacunkowy: ok. 30 000,00 zł rocznie.</p>
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	<p>Inkubator Przedsiębiorczości Krosno</p>

Zadanie 2.	„Akademia Przedsiębiorczości” – program szkoleniowy z konkursem dla start-upów
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Zadanie dotyczy opracowania i przeprowadzenia wspólnie z partnerami konkursu na najlepszy biznes plan, w połączeniu z cyklem szkoleń i warsztatów dla jego uczestników. Konkurs przewidziany dla młodych mieszkańców i studentów. Inicjatywa przyczyni się do rozwoju przedsiębiorczości, promocji innowacyjnych rozwiązań w zakresie działalności gospodarczej, a także promocji mecenasów konkursu i wizerunku miasta Krosna.</p> <p>Celem nadrzędnym zadania jest wzmacnianie potencjału związanego z wysokim poziomem przedsiębiorczości mieszkańców Krosna oraz rozwijaniem postaw pro-przedsiębiorczych wśród młodych ludzi.</p> <p>Cele szczegółowe realizacji zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wspieranie młodych w zakładaniu i prowadzeniu biznesu w Krośnie, budowanie społeczności start-upowej, – rozwój przedsiębiorczości Krośnie, w tym przedsiębiorczości akademickiej, – budowanie Krosna przyjaznego i atrakcyjnego dla młodych, – integracja krosnieńkiego środowiska biznesowego, – promocja gospodarcza miasta oraz Inkubatora Przedsiębiorczości Krosno. <p>Proponuje się realizację zadania w następujących etapach:</p> <p>I. Przygotowanie konkursu (partnerzy, regulamin, nagrody, harmonogram warsztatów) i ogłoszenie podczas konferencji prasowej lub innego wydarzenia.</p> <p>II. Nabór zgłoszeń.</p> <p>III. Cykl szkoleń i warsztatów dla uczestników, np.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie biznesplanu/ modelu biznesowego, 2. Zakładanie i prowadzenie firmy, zagadnienia prawne i podatkowe, 3. Negocjacje w biznesie i pozyskiwanie klientów, 4. Marketing, promocja firmy w mediach społecznościowych, e-commerce, 5. Doradztwo indywidualne, spotkania z mentorami (mentorzy dobrani według branż – np. przedstawiciele lokalnych firm). <p>IV. Składanie i ocena aplikacji konkursowych (biznesplanów):</p> <ul style="list-style-type: none"> – uczestnicy składają biznesplany, które ocenia komisja konkursowa, złożona z ekspertów- praktyków biznesu, – po ocenie dokumentów odbywają się rozmowy z autorami, – kilka najlepszych propozycji otrzymuje nagrodę Prezydenta Miasta Krosna. Dodatkowe nagrody pieniężne i rzeczowe mogą być przewidziane w przypadku pozyskania sponsorów. <p>V. Uroczyste ogłoszenie zwycięzców podczas Forum Gospodarczego.</p>

	<p>Równoległe może zostać zorganizowany konkurs dla uczniów szkół średnich – z odrębnym, odpowiednio dostosowanym programem, nagrodami i odrębnym regulaminem.</p> <p>Zakres zadania:</p> <p>Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wypracowanie formatu i zasad programu z partnerami; – pozyskanie partnerów i sponsorów; – promocja programu; – obsługa zadania (rozeznanie i zakontraktowanie usług szkoleniowych, nabór wniosków, Akademia - cykl szkoleń, składanie aplikacji konkursowych, organizacja wręczenia nagród laureatom podczas Forum Gospodarczego). <p>Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wypracowanie formatu i zasad konkursu (regulamin) oraz Akademii Przedsiębiorczości z partnerami; – udział w prowadzeniu cyklu szkoleń (wybrane moduły); – pomoc w pozyskaniu partnerów i sponsorów; – promocja programu wśród studentów; – pomoc w obsłudze zadania (nabór wniosków, Akademia - cykl szkoleń, składanie aplikacji konkursowych, ocena aplikacji konkursowych). <p>Inkubator Przedsiębiorczości Krosno:</p> <ul style="list-style-type: none"> – udział w wypracowaniu formatu i zasad programu; – udział w przygotowaniu cyklu szkoleń (zarówno kwestie merytoryczne, jak i organizacyjne); – udział w ocenie aplikacji konkursowych. <p>Krośnieńska Rada Biznesu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – promocja sponsoringu konkursu wśród krośnieńskich przedsiębiorców; – udział w komisji oceniającej wnioski. <p>Przedsiębiorcy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – udział w komisji oceniającej wnioski; – sponsoring nagród pieniężnych i rzeczowych.
<p>Realizator zadania / potencjalni partnerzy</p>	<p>Realizatorzy: Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów, Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie, Inkubator Przedsiębiorczości Krosno.</p> <p>Partnerzy: Krośnieńska Rada Biznesu, przedsiębiorcy/ sponsorzy.</p>
<p>Okres i / lub częstotliwość realizacji</p>	<p>Zadanie zaplanowane do realizacji w latach 2024-2030, corocznie lub co 2 lata, w zależności od zainteresowania, potrzeb, efektów.</p>
<p>Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy</p>	<p>Środki budżetu miasta, środki Unii Europejskiej (Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021- Priorytet 8 - 2.1.8.1. część edukacyjna)</p> <p>Koszt szacunkowy: ok. 90 000,00 zł rocznie (w tym nagrody Prezydenta Miasta Krosna, szkolenia oraz promocja).</p>
<p>Podmiot odpowiedzialny za monitoring</p>	<p>Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów</p>

Zadanie 3.	„Biznes inspiruje” – promocja przedsiębiorczości wśród dzieci, młodzieży i studentów
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Zadanie ma na celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wzmocnienie postaw pro-przedsiębiorczych, kreatywnych i innowacyjnych u dzieci, młodzieży i studentów, promocję samozatrudnienia; – promocję Krosna jako miasta dobrego do życia, w którym można się rozwijać i osiągać sukcesy; – zwiększanie wiedzy młodych ludzi na temat innowacyjnych firm działających na lokalnym rynku; – dostarczenie wzorców przedsiębiorców, z którymi młodzież może się identyfikować; – poprawę rozpoznawalności instytucji otoczenia biznesu działających w Krośnie. <p>W ramach zadania zaplanowano organizację cyklicznych spotkań z przedstawicielami lokalnych liderów – przedsiębiorców, którzy osiągnęli sukces. Spotkania będą organizowane w Inkubatorze Przedsiębiorczości Krosno, a treści zostaną dostosowane do odpowiednich grup wiekowych odbiorców.</p> <p>Podczas spotkań w ciekawy, przystępny sposób zostaną zaprezentowane osiągnięcia lokalnych, innowacyjnych firm, a także zostanie przybliżona oferta Inkubatora Przedsiębiorczości. Przekazywane treści będą związane z promowaniem regionalnych inteligentnych specjalizacji.</p> <p>Zakres zadania:</p> <p>Inkubator Przedsiębiorczości Krosno:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zebranie informacji o możliwych do zaangażowania przedstawicielach biznesu (poszukujemy osób, których firmy osiągnęły sukces, innowatorów i prowadzących „ciekawą”, nowoczesną działalność) - 4-5 osób/firm; – stworzenie 4-5 studiów przypadku (case study) w formie ciekawej prezentacji urozmaiconej zdjęciami, krótkimi filmami, anegdotami (wspólnie z zaangażowanymi osobami - liderami/firmami); – w zależności od możliwości - prezentacja ciekawych produktów/usług danej firmy (np. części silnika lotniczego, modele samolotu, inne ciekawe rekwizyty związane z prowadzoną działalnością); – opracowanie kilku programów spotkania - kilka wersji dostosowanych do wieku odbiorców (dzieci, młodzież szkolna, studenci) - program dostosowany do godziny lekcyjnej - 45 minut. W zależności od grupy odbiorców program zawiera odpowiednią ilość informacji o możliwościach i formach uzyskania wsparcia w założeniu działalności; – przeprowadzenie spotkań z adresatami (dzieci, młodzież szkolna, studenci), z udziałem zaproszonych liderów – przedstawicieli biznesu. <p>Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wsparcie przy zaangażowaniu przedstawicieli biznesu; – promocja wydarzeń;

	<ul style="list-style-type: none"> – wsparcie w organizacji i promocji. <p>Przedszkola i szkoły (podstawowe i ponadpodstawowe) oraz Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – udział w opracowaniu scenariuszy spotkania; – pomoc w organizacji spotkania - kontakt z realizatorem oraz zorganizowanie wyjścia grupy odbiorców na miejsce prezentacji, obecność nauczycieli/wykładowców na prezentacji; – promocja spotkań wśród uczniów i studentów.
Realizator zadania / potencjalni partnerzy	<p>Realizator zadania: Inkubator Przedsiębiorczości Krosno</p> <p>Partnerzy: przedszkola, szkoły podstawowe, ponadpodstawowe, Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie, lokalni liderzy (przedstawiciele firm - osoby które osiągnęły sukces), przedsiębiorcy, Krośnieńska Rada Biznesu.</p>
Okres i / lub częstotliwość realizacji	2024-2030
Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	<p>Budżet miasta, środki Unii Europejskiej (Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 Priorytet 7 - 2.1.7.5. w zakresie wizyt studyjnych dzieci i młodzieży), inne środki zewnętrzne.</p> <p>Koszt szacunkowy: ok. 20 000,00 zł rocznie.</p>
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Inkubator Przedsiębiorczości Krosno

Zadanie 4.	Innowacyjna przedsiębiorczość – podnoszenie kompetencji kadry nauczycielskiej
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Zadanie polega na podnoszeniu kompetencji kadry nauczycielskiej do prowadzenia ciekawych, pobudzających kreatywność i nieszablonowe myślenie zajęć dla dzieci i młodzieży szkolnej. Zadanie obejmuje także motywowanie kadry nauczycielskiej do podejmowania działań w zakresie ciągłego, systematycznego poszerzania swoich kompetencji oraz przekładania ich na realizowany, atrakcyjny i efektywny program nauczania w przedmiocie biznes i zarządzanie. Konieczne jest także stworzenie programu zachęt dla nauczycieli podnoszących kwalifikacje i realizujących ciekawe zajęcia dodatkowe oraz wykazujących się inicjatywą.</p> <p>Zakres zadania:</p> <p>Podnoszenie kompetencji kadry nauczycielskiej z zakresu prowadzenia atrakcyjnych zajęć pobudzających kreatywność, samodzielność, innowacyjność i rozwijających postawy przedsiębiorcze oraz kompetencje miękkie (np. praca zespołowa) wśród dzieci i młodzieży.</p> <p>Nabyte przez nauczycieli kompetencje mogą zostać wykorzystane podczas zajęć szkolnych w ramach lekcji biznesu i zarządzania, jak również podczas zajęć pozalekcyjnych.</p> <p>Wydział Edukacji, Kultury i Sportu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozeznanie potrzeb szkół w zakresie doskonalenia zawodowego kadry nauczycielskiej w zakresie zajęć pobudzających przedsiębiorczość, innowacyjność i kształtujących kompetencje miękkie; – rozeznanie możliwości finansowych (skala przedsięwzięcia w stosunku do potrzeb) i dostosowanie programu do możliwości finansowych; – rozeznanie rynku - podmioty gotowe zrealizować usługę szkolenia nauczycieli i przygotowania kompleksowego, gotowego programu zajęć (preferowane wypracowanie programu wspólnie z nauczycielami/szkołami); – kontraktacja usługi; – stworzenie programu zachęt dla nauczycieli podnoszących kwalifikacje i realizujących ciekawe zajęcia dodatkowe. <p>Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe (dyrekcja i kadra nauczycielska):</p> <ul style="list-style-type: none"> – określenie potrzeb kadry nauczycielskiej w zakresie przeszkolenia nauczycieli (kursy/szkolenia/pokaz/warsztaty ze specjalistą), w kontekście prowadzenia zajęć pobudzających kreatywność, innowacyjność i samodzielność/„przedsiębiorczość” u dzieci i młodzieży szkolnej (w różnym wieku); – delegowanie nauczycieli na kursy/szkolenia/pokazy/warsztaty; – udział w opracowaniu programu zachęt dla nauczycieli podnoszących kwalifikacje i realizujących ciekawe zajęcia dodatkowe. <p>Wstępna diagnoza potrzeb przeprowadzona wśród szkół podstawowych i ponadpodstawowych wykazała duże zainteresowanie placówek oświatowych i deklarację chęci realizacji zadania.</p> <p>Zadanie może zostać rozszerzone także na przedszkola.</p>

Realizator zadania / potencjalni partnerzy	Realizator: Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Partnerzy: szkoły podstawowe i ponadpodstawowe
Okres i / lub częstotliwość realizacji	2024-2030
Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	Środki Unii Europejskiej (Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021- Priorytet 7 - 2.1.7.4. - w zakresie robotyki i programowania 2.1.7.5.; Fundusze Europejskie dla Rozwoju społecznego 2021 -2027 Priorytet 1 - Cel szczegółowy: ESO4.5.); inne środki zewnętrzne; budżet miasta. Koszt szacunkowy: ok. 30 000,00 zł rocznie, realizacja co kilka lat, w zależności od zapotrzebowania na doskonalenie zawodowe.
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Wydział Edukacji, Kultury i Sportu

Zadanie 5.	Pracownia Kreatywności
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Z uwagi na potrzebę wzmocnienia potencjału gospodarczego Krosna m.in. poprzez wspieranie zakładania własnych firm (samozatrudnienia) przez mieszkańców, konieczne jest budowanie postaw pro-przedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Aby w przyszłości powstawały w Krośnie innowacyjne firmy konieczne jest spełnienie szeregu warunków tj. przyjazne otoczenie biznesowe, infrastruktura gospodarcza, a w szczególności świadome, wyedukowane, kreatywne społeczeństwo (innowacyjny kapitał ludzki).</p> <p>Zadanie polega na zorganizowaniu i wyposażeniu przestrzeni kreatywnej w Inkubatorze Przedsiębiorczości Krosno, przeznaczonej do prowadzenia zajęć z dziećmi, młodzieżą i studentami, służących pobudzeniu przedsiębiorczości, kreatywności, innowacyjności i samodzielności. Materiały będą dostosowane do wieku korzystających.</p> <p>Z dostępnych materiałów będą mogły korzystać także krośnieńskie szkoły – np. na zasadzie wypożyczalni oraz prowadząc praktyczne lekcje przedsiębiorczości w Inkubatorze (np. w ramach przedmiotu biznes i zarządzanie lub zajęć dodatkowych).</p> <p>Zakres zadania:</p> <p>Wyposażenie Inkubatora Przedsiębiorczości Krosno w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne do prowadzenia zajęć rozwijających przedsiębiorczość, kreatywność i innowacyjne myślenie wśród dzieci i młodzieży szkolnej oraz studentów.</p> <p>Inkubator Przedsiębiorczości Krosno oraz Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – szczegółowa identyfikacja potrzeb,

	<ul style="list-style-type: none"> – zakup sprzętu i materiałów dydaktycznych, – promocja pracowni w krośnieńskich szkołach oraz w Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Krośnie. <p>Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe (dyrekcja i kadra nauczycielska):</p> <ul style="list-style-type: none"> – współpraca przy szczegółowej identyfikacji potrzeb, – wykorzystywanie dostępnych zasobów oraz prowadzenie zajęć w Inkubatorze Przedsiębiorczości Krosno. <p>Państwowa Akademia Nauk Stosowanych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – doradztwo w wyborze materiałów dydaktycznych, – promocja pracowni wśród studentów. <p>Według wstępnego rozeznania, przeprowadzonego w krośnieńskich szkołach, występuje zapotrzebowanie na następujące sprzęty, materiały i pomoce dydaktyczne służące edukacji przedsiębiorczości:</p> <ul style="list-style-type: none"> – flipcharty interaktywne, ekrany, tablety, inne elementy wyposażenia sprzyjające tworzeniu kreatywnej atmosfery (np. mini scena do trenowania wystąpień publicznych); – programy komputerowe: branżowe symulacje biznesowe, np. Revas, materiały elektroniczne z zakresu prowadzenia zajęć w formie firmy symulacyjnej; – książki: „Trening kreatywności. Jak pobudzić twórcze myślenie”, Agnieszka Biela; „Umysł kreatywny. 62 ćwiczenia rozwijające intelekt”, Edward de Bono; „Trening twórczości”, Aleksandra Gruszka, Edward Nęcka, Jarosław Orzechowski, Błażej Szymura; „Trening kreatywności. Podręcznik dla pedagogów, psychologów i trenerów grupowych”, Krzysztof J. Szmidt; „13 Nawyków Ludzi Sukcesu (XIII tomów)”; Innowacyjność - przepis na sukces. Model od A do F”, Philip Kotler, Fernando Trias de Bes; „Innowacje. Start-upy. Ryzyko”, Marta Czyżewska; „Kreatywność na zawołanie”, Todd Henry; „Die empty - życie na 100 %”, Todd Henry; „Kim jesteś? 125 zadań i wyzwania, by lepiej poznać siebie”, Kamila Kruk; „Zalety irracjonalności”, Dan Ariely; „Potęga irracjonalności”, Dan Ariely; „400 testów IQ, łamigłówek, zagadek logicznych, zadań matematycznych” J. Bremner, P. Carter, K. Russell; „Pieniądze dla początkujących”, Eddie Reynolds, Lara Bryan; „Mądre bogate dziecko”, Robert T. Kiyosaki, Sharon L. Lechter; – gry planszowe: np.: „Monopol”, „Dixit”, „Cortex”, „Story Cubes”; „Jawa-Finanse”; „5 sekund”; „Carcassonne”; „Kawiarenki” Fundacja GPW; „Scrabble”; „Czas na start-up”; „Korpoludki”; – zestawy klocków Lego. <p>Szczegółowy zakres zadania i formuła działania pracowni zostaną wypracowane z udziałem przedstawicieli krośnieńskich szkół.</p>
Realizator zadania / potencjalni partnerzy	<p>Realizator: Inkubator Przedsiębiorczości Krosno, Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów</p> <p>Partnerzy: Szkoły podstawowe, ponadpodstawowe, Państwowa Akademia Nauk Stosowanych</p>
Okres i / lub częstotliwość realizacji	2024-2030

Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	Środki Unii Europejskiej (Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021- Priorytet 7 2.1.7.4. - w zakresie robotyki i programowania; 2.1.7.5.; Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021 -2027 Priorytet 1 - Cel szczegółowy: ESO4.5.); budżet miasta. Koszt szacunkowy: ok. 200 000,00 zł.
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Inkubator Przedsiębiorczości Krosno

Kierunek działania 2.1. Aktywny marketing gospodarczy

Zadanie 1.	Pozyskiwanie inwestorów
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Zadanie polega na prowadzeniu działań zmierzających do pozyskania nowych inwestorów do Krosna, w szczególności w związku z planem utworzenia Strefy Inwestycyjnej „Krosno 2”.</p> <p>W Urzędzie Miasta Krosna funkcjonuje system indywidualnej obsługi inwestora – zadania w tym zakresie są realizowane przez Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów. Działania te będą kontynuowane i wzmacniane. Ich istotnym elementem jest współpraca z instytucjami rządowymi, regionalnymi, otoczeniem biznesu oraz firmami pośredniczącymi w kontaktach z potencjalnymi inwestorami.</p> <p>Zakres zadania:</p> <p>Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opracowywanie zindywidualizowanych ofert i materiałów dla inwestorów, organizacja spotkań z inwestorami, przygotowywanie i prezentacja kompleksowej oferty inwestycyjnej miasta; – kompleksowa, sprawna obsługa inwestorów na każdym etapie procesu inwestycyjnego oraz opieka poinwestycyjna, zgodnie ze standardami rekomendowanymi przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu; budowanie relacji z inwestorami; – promowanie oferty inwestycyjnej Krosna na wydarzeniach gospodarczych, przyciągających potencjalnych inwestorów; – aktywna, bieżąca współpraca z Polską Agencją Inwestycji i Handlu, Agencją Rozwoju Przemysłu, Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów, Rzeszowską Agencją Rozwoju Regionalnego, organizacjami przedsiębiorców, innymi instytucjami i firmami doradczymi w celu pozyskiwania strategicznych inwestorów do Krosna. <p>Władze Miasta Krosna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – promowanie oferty inwestycyjnej Krosna w trakcie spotkań służbowych; – lobbowanie na rzecz lokowania inwestycji w Krośnie (na szczeblu rządowym, regionalnym).
Realizator zadania / potencjalni partnerzy	<p>Realizator: Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów.</p> <p>Partnerzy: Polska Agencja Inwestycji i Handlu S.A., Województwo Podkarpackie – Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów, Agencja Rozwoju Przemysłu S.A., Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego RARR S.A., izby gospodarcze, organizacje przedsiębiorców, firmy doradcze i konsultingowe, agencje nieruchomości, placówki dyplomatyczne.</p>
Okres i / lub częstotliwość realizacji	2023 - 2030
Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	Realizacja zadania siłami własnymi.

Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów
Zadanie 2.	Gospodarcza marka Krosna – kampania wizerunkowa
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Zadanie polega na wypracowaniu marki gospodarczej, która będzie służyła promocji Krosna jako miasta nowoczesnego, atrakcyjnego do życia, prowadzenia działalności gospodarczej i inwestowania. Marka gospodarcza będzie funkcjonowała równolegle z obecną marką „Krosno Miasto Szkła”.</p> <p>Potrzeba stworzenia marki gospodarczej została zdiagnozowana podczas warsztatów strategicznych z przedsiębiorcami, Krośnieńską Radą Biznesu oraz młodzieżą. Zwrócono uwagę, iż „Krosno Miasto Szkła” jest marką o charakterze turystycznym, brakuje natomiast marki odnoszącej się do obecnego potencjału gospodarczego Krosna.</p> <p>Zakres zadania:</p> <p>Wydział Promocji i Turystyki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przeprowadzenie prac zmierzających do zdefiniowania marki Krosna związanej z gospodarczym wymiarem miasta (w formule partycypacyjnej, w celu wykreowania marki, która uzyska szeroką akceptację społeczną); – stworzenie wizerunku i strategii marki; – przeprowadzenie kampanii wizerunkowej promującej gospodarczą markę miasta wśród mieszkańców, studentów, młodzieży, przedsiębiorców, inwestorów. Budowanie pozytywnej opinii o marce i świadomości potencjału gospodarczego miasta; – przeprowadzenie kampanii zachęcającej młodych ludzi do osiedlania się w Krośnie, powrotów z emigracji i powrotów po studiach.
Realizator zadania / potencjalni partnerzy	<p>Realizator: Wydział Promocji i Turystyki</p> <p>Partnerzy: Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów, Krośnieńska Rada Biznesu, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie, studenci, młodzież, mieszkańcy.</p>
Okres i / lub częstotliwość realizacji	2024-2030
Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	<p>Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne</p> <p>Koszt szacunkowy: ok. 250 000,00 zł.</p>
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów

Zadanie 3.	„Invest in Krosno” – kampania promocyjna
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Zadanie ma na celu promocję oferty inwestycyjnej Krosna wśród strategicznych inwestorów krajowych i zagranicznych. Jest związane z przygotowywaniem nowego obszaru dla inwestorów – Strefy Inwestycyjnej „Krosno 2”, o powierzchni ok. 100 ha, zlokalizowanego przy drodze krajowej nr 19, w pobliżu węzła na planowanej drodze ekspresowej S19.</p> <p>Zadanie polega na przeprowadzeniu szeregu działań promocyjnych, skierowanych do inwestorów krajowych i zagranicznych, firm doradczych oraz otoczenia biznesu zajmującego się współpracą z inwestorami.</p> <p>Przedmiotem promocji będzie kompletna oferta inwestycyjna miasta, obejmująca m.in.: przygotowane tereny inwestycyjne, dostępność i kształcenie kadr na potrzeby inwestorów, wsparcie w pozyskiwaniu i kształceniu pracowników, możliwości kooperacji z lokalnymi przedsiębiorcami, infrastrukturę miejską, politykę mieszkaniową miasta uwzględniającą potrzeby inwestorów, oferowane zachęty podatkowe, możliwości rozwoju osobistego, spędzania wolnego czasu i jakość życia w Krośnie.</p> <p>Realizacja zadania powinna przyczynić się do:</p> <ul style="list-style-type: none"> – budowania wizerunku gospodarczego i wzrostu rozpoznawalności miasta wśród inwestorów krajowych, zagranicznych oraz firm doradczych; – pozyskania nowych inwestycji o strategicznym znaczeniu dla lokalnej gospodarki i rozwoju społeczno-gospodarczego Krosna. <p>Zakres zadania:</p> <p>Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów, Wydział Promocji i Turystyki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opracowanie katalogów z nową ofertą inwestycyjną Krosna, w kilku wersjach językowych; – produkcja spotu promującego ofertę Krosna dla inwestorów, przeznaczonego do emisji w Internecie, telewizji oraz podczas targów i innych wydarzeń o charakterze gospodarczym; – opracowanie wizualizacji nowych terenów inwestycyjnych, z wykorzystaniem panoram sferycznych – do prezentacji w Internecie oraz podczas spotkań z inwestorami; – opracowanie koncepcji kampanii medialnej i jej przeprowadzenie (proponowane elementy: publikacja artykułów dziennikarskich i reklam w mediach branżowych, w tym portalach internetowych, kampanie w mediach społecznościowych, reklama telewizyjna, reklama outdoorowa). Nacisk zostanie położony na kampanie w mediach społecznościowych (np. poprzez platformę LinkedIn, celowane do określonej grupy odbiorców, sprecyzowane pod kątem zasięgu). <p>Szczegóły związane z wyborem kanałów i narzędzi komunikacji zostaną wypracowane na etapie planowania realizacji kampanii, po przeprowadzeniu analizy trendów w mediach, a także analizy kosztów i korzyści.</p>

	Ważnym elementem zadania będzie współpraca z Województwem Podkarpackim w zakresie uczestnictwa Krosna w działaniach promocyjnych realizowanych na poziomie regionalnym (kampanie medialne, udział w wydarzeniach gospodarczych – targach branżowych i inwestycyjnych, misjach, forach).
Realizator zadania / potencjalni partnerzy	Realizatorzy: Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów, Wydział Promocji i Turystyki. Partnerzy: Województwo Podkarpackie, Krośnieńska Rada Biznesu, przedsiębiorcy, Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie, szkoły kształcące w zawodach.
Okres i / lub częstotliwość realizacji	2024-2030
Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	Źródła finansowania: środki zewnętrzne, środki własne Koszt szacunkowy: – materiały promocyjne: ok. 80 000,00 zł; – kampanie medialne: ok. 300 000,00 - 1 000 000,00 zł.
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów

Zadanie 4.	„Made in Krosno” – program promocji lokalnych przedsiębiorstw
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Inicjatywa ma na celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie świadomości mieszkańców na temat lokalnych firm reprezentujących różne branże, – rozwijanie lokalnego patriotyzmu konsumenckiego, – ponadlokalną promocję krośnieńskich firm. <p>Zadanie zostało zgłoszone do Programu Rozwoju Przedsiębiorczości przez Stowarzyszenie Unia Przedsiębiorczych.</p> <p>Inicjatywa polega na przyznawaniu certyfikatu „Made in Krosno” produktom i usługom wysokiej jakości, oferowanym przez krośnieńskie firmy. Będzie to znak wizerunkowy, służący budowaniu patriotyzmu lokalnego. Projekt obejmuje organizację corocznych targów, spotkań, stworzenie kompleksowej bazy firm krośnieńskich, wspólnej oferty miasta oraz jej promocję.</p>
Realizator zadania / potencjalni partnerzy	Realizator zadania: Stowarzyszenie Unia Przedsiębiorczych Partnerzy: przedsiębiorcy, instytucje otoczenia biznesu, organizacje pozarządowe, Miasto Krosno.

Okres i / lub częstotliwość realizacji	2023-2030
Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	Źródła finansowania: finansowanie zewnętrzne, środki podmiotów zaangażowanych (organizacje i przedsiębiorcy), budżet miasta. Szacunkowy koszt realizacji wypracowanych działań zostanie ustalony na późniejszym etapie, po określeniu szczegółowego zakresu rzeczowego.
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów

Zadanie 5.	Kampania promująca ofertę Krosna dla start-upów
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Działanie ma na celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie wiedzy mieszkańców na temat oferty Inkubatora Przedsiębiorczości Krosno, – budowanie wizerunku i zwiększenie rozpoznawalności Inkubatora Przedsiębiorczości Krosno wśród młodzieży i studentów, – zwiększenie liczby osób korzystających z oferty Inkubatora Przedsiębiorczości Krosno, – zachęcanie młodych ludzi do prowadzenia własnej działalności gospodarczej w Krośnie, – budowanie społeczności krośnieńskich start-upów. <p>Zadanie obejmuje realizację kampanii promocyjnej, odpowiednio dostosowanej do odbiorców, dynamicznej, wykorzystującej nowoczesne, atrakcyjne formy przekazu.</p> <p>Grupy docelowe kampanii promocyjnej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – studenci, absolwenci, – mieszkańcy planujący założenie działalności gospodarczej, – początkujący przedsiębiorcy, – młodzież, – rodzice, dyrektorzy szkół, nauczyciele zajmujący się przedsiębiorczością. <p>Zakres zadania:</p> <p>Realizacja szerokiej kampanii promocyjnej, wykorzystującej wiele działań reklamowych oraz kanałów komunikacji.</p> <p>Proponowane elementy kampanii:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spoty promocyjne – produkcja kilku krótkich, dynamicznych spotów prezentujących ofertę dla różnych grup odbiorców (start-upy, młodzież, studenci). Spoty będą przeznaczone do emisji w mediach społecznościowych, w Internecie, podczas różnego rodzaju spotkań, targów i innych wydarzeń promocyjnych; – opracowanie i wydanie pakietu materiałów informacyjno – promocyjnych oraz edukacyjnych, dostosowanych do różnych kategorii odbiorców oferty Inkubatora (młodzież, studenci, start-upy). Dystrybucja

	<p>materiałów w Inkubatorze Przedsiębiorczości Krosno, Urzędzie Miasta Krosna, Powiatowym Urzędzie Pracy i innych instytucjach, lokalnych instytucjach otoczenia biznesu, Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Krośnie, krośnieńskich szkołach, a także podczas różnego rodzaju wydarzeń gospodarczych (np. Targi Pracy PANS);</p> <ul style="list-style-type: none"> – realizacja kampanii plakatowej, promującej Inkubator w przestrzeni miasta (citylighty, słupy i tablice ogłoszeniowe, Państwowa Akademia Nauk Stosowanych, szkoły, instytucje); – realizacja kampanii w mediach społecznościowych,; – promocja w lokalnych mediach (artykuły, reklamy internetowe); – produkcja drobnych gadżetów reklamowych promujących Inkubator, przeznaczonych przede wszystkim dla młodzieży i dystrybuowanych podczas spotkań, targów, warsztatów; – udział w Targach Pracy organizowanych przez Polską Akademię Nauk Stosowanych w Krośnie; – organizacja spotkań w szkołach w celu zachęcenia do skorzystania z oferty Inkubatora (prezentacje dla rodziców, uczniów, dyrektorów, nauczycieli zajmujących się przedsiębiorczością).
<p>Realizator zadania / potencjalni partnerzy</p>	<p>Realizatorzy: Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów, Wydział Promocji i Turystyki, Inkubator Przedsiębiorczości Krosno.</p> <p>Partnerzy: Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie, krośnieńskie szkoły, Krośnieńska Rada Biznesu, przedsiębiorcy, instytucje otoczenia biznesu.</p>
<p>Okres i / lub częstotliwość realizacji</p>	<p>2024 - 2030</p>
<p>Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy</p>	<p>Źródła finansowania: środki Unii Europejskiej (Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 - działanie 2.1.1.3), inne środki zewnętrzne, budżet miasta.</p> <p>Koszt szacunkowy: ok. 50 000,00 – 100 000,00 zł/ 1 kampania – koszty zewnętrzne do poniesienia raz na kilka lat (zlecenie przygotowania materiałów promocyjnych w jednym roku, a w następnych kilku latach możliwe jest wykorzystywanie zakupionych materiałów i kontynuacja promocji siłami własnymi).</p>
<p>Podmiot odpowiedzialny za monitoring</p>	<p>Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów</p>

Kierunek działania 2.2. Rozwój infrastruktury gospodarczej

Zadanie 1.	Budowa połączenia drogowego miasta Krosna z drogą ekspresową S19
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Zadanie ma na celu poprawę dostępności komunikacyjnej Krosna. Zostanie zrealizowane poprzez budowę kluczowej arterii komunikacyjnej, łączącej miasto z drogą krajową nr 19 oraz przyszlą drogą ekspresową S19.</p> <p>Inwestycja pozwoli także uaktywnić niezagospodarowane tereny wzdłuż ul. Sikorskiego oraz skomunikować nową Strefę Inwestycyjną „Krosno 2”, co przełoży się na rozwój społeczno – gospodarczy miasta i gmin sąsiednich oraz całego południowego Podkarpacia.</p> <p>Zadanie ma bardzo istotne znaczenie dla zwiększenia atrakcyjności miasta dla inwestorów oraz otwarcia nowych możliwości rozwoju budownictwa mieszkaniowego.</p> <p>Zakres zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – etap I „a” – rozbudowa ul. gen. W. Sikorskiego – budowa ok. 1,9 km drogi z ciągiem pieszo-rowerowym, oświetleniem i kanałem technologicznym; – etap I „b” - budowa odcinka drogi „G” od skrzyżowania z drogą krajową nr 28 do skrzyżowania z ul. gen. W. Sikorskiego, wraz z budową 2 wiaduktów nad linią kolejową nr 108 oraz budową infrastruktury technicznej. Droga połączy ul. Bieszczadzką z ul. gen. W. Sikorskiego; – etap II – budowa ok. 1,9 km drogi na odcinku od ul. Dywizjonu 303, poprzez teren Strefy Inwestycyjnej „Krosno 2”, do drogi krajowej nr 19 (droga z dwoma skrzyżowaniami, drogą serwisową, wyposażeniem technicznym i ciągiem pieszo-rowerowym); – etap III – budowa ronda w rejonie ul. Dywizjonu 303, z likwidacją przejazdu kolejowego w ciągu ul. gen. W. Sikorskiego.
Realizator zadania / potencjalni partnerzy	Wydział Drogownictwa
Okres i / lub częstotliwość realizacji	2022-2027
Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	<ul style="list-style-type: none"> – etap I „a” - Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, budżet miasta: 49 637 000,00 zł. Pozyskano dofinansowanie w kwocie 30 020 000,00 zł; – etap I „b” – rezerwa rządowa, budżet miasta: ok. 40 000 000,00 zł. Pozyskano dofinansowanie w kwocie 20 000 000,00 zł; – etap II - Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, budżet miasta: 31 578 947,00 zł. Pozyskano dofinansowanie w kwocie 29 999 999,65 zł; – etap III – konieczność zabezpieczenia środków na realizację inwestycji. Orientacyjny koszt: 21 126 909,00 zł. Potencjalne źródła finansowania: Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027.
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Wydział Drogownictwa

Zadanie 2.	Utworzenie Strefy Inwestycyjnej „Krosno 2”
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Strefa powstaje na terenie przyłączonym do Krosna od 1 stycznia 2021 r., obejmującym obszar ok. 100 ha (zlikwidowane lotnisko). Tereny są korzystnie zlokalizowane przy drodze krajowej nr 19, w sąsiedztwie planowanego połączenia drogowego z drogą ekspresową S19. Teren przylega do linii kolejowej nr 108.</p> <p>Zadanie zakłada kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych o powierzchni ok. 100 ha, na które składa się:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, – budowa dróg wewnątrz Strefy, – budowa sieci kanalizacji deszczowej, – budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej, – budowa sieci elektroenergetycznej. <p>Strefa Inwestycyjna - Krosno 2 będzie przeznaczona dla inwestorów z innowacyjnych branż związanych z wysokimi technologiami, tworzących wysokiej jakości miejsca pracy w Krośnie.</p> <p>Realizowane zadanie odpowiada oczekiwaniom inwestycyjnym w mieście. W istniejącej już Strefie Inwestycyjnej Krosno Lotnisko systematycznie zwiększa się stan zainwestowania. Utworzenie nowej strefy wraz z przebudową układu komunikacyjnego w jej otoczeniu, obejmującą utworzenie połączenia miasta z planowaną drogą ekspresową S19 stanowi szansę rozwojową dla Krosna. Nowe tereny inwestycyjne wraz z nowoczesnym systemem dróg, sąsiedztwem drogi ekspresowej, są elementem niezbędnym dla stworzenia atrakcyjnej oferty dla inwestorów.</p> <p>Realizacja zadania w dalszej perspektywie wpłynie na zwiększenie liczby miejsc pracy dla mieszkańców miasta i okolic, wzrost atrakcyjności lokalnego rynku pracy oraz Krosna jako miejsca do zamieszkania.</p> <p>Zakres zadania:</p> <p>Wydział Planowania Przestrzennego i Budownictwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu. <p>Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej – Krośnieński Holding Komunalny:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykonanie uzbrojenia terenu w sieć wodociągową i kanalizację sanitarną. <p>Wydział Komunalny, Ochrony Środowiska i Gospodarki Lokalami:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykonanie infrastruktury umożliwiającej odprowadzenie wód deszczowych z terenu. <p>Wydział Drogownictwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> – budowa dróg publicznych na terenie Strefy.

	<p>Wydział Inwestycji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – współpraca z PGE Dystrybucja S.A. w zakresie uzbrojenia terenu w sieć elektroenergetyczną wysokiego napięcia o mocy co najmniej 25 MW (lub wyższej - w zależności od potrzeb inwestorów); – współpraca z Krośnieńskim Holdingiem Komunalnym oraz Wydziałem Komunalnym, Ochrony Środowiska i Gospodarki Lokalami w zakresie doprowadzenia sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i deszczowej.
Realizator zadania / potencjalni partnerzy	<p>Wydział Planowania Przestrzennego i Budownictwa, Wydział Drogownictwa, Wydział Inwestycji, Wydział Komunalny, Ochrony Środowiska i Gospodarki Lokalami, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej - Krośnieński Holding Komunalny Sp. z o.o.</p> <p>Partner: PGE Dystrybucja S.A.</p>
Okres i / lub częstotliwość realizacji	2022-2027
Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	<p>Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS); Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027, Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych</p> <p>Koszt realizacji: ok. 100 000 000,00 PLN</p>
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów

Zadanie 3.	Powiększenie Strefy Inwestycyjnej - Krosno Lotnisko
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Zadanie obejmuje powiększenie Strefy Inwestycyjnej „Krosno – Lotnisko” o około 18 ha, wzdłuż ulicy Prezydenta R. Kaczorowskiego, poprzez wyłączenie z obszaru lotniska terenu zbędnego dla prowadzenia operacji lotniczych.</p> <p>Na terenie Strefy Inwestycyjnej „Krosno – Lotnisko” systematycznie zwiększa się liczba inwestorów, a zmniejsza się wolna powierzchnia przeznaczona pod inwestycje. Aby poszerzyć ofertę planuje się przesunąć ogrodzenie umiejscowione równoległe do ul. Kaczorowskiego w Krośnie w głąb lotniska. Nie wpłynie to na bezpieczeństwo w ruchu lotniczym ani na przyszłą rozbudowę pasa startowego. Nie naruszy także innych parametrów lotniska. Teren inwestycyjny będzie atrakcyjny dla potencjalnych inwestorów, z uwagi na atrakcyjną lokalizację oraz gotową infrastrukturę – dostęp do drogi publicznej oraz sieci uzbrojenia terenu.</p> <p>Zadanie wymagana stosunkowo niskich nakładów w odniesieniu do korzyści, jakie może osiągnąć miasto poszerzając przestrzeń dla kolejnych przedsiębiorców.</p> <p>Zakres zadania:</p> <p>Wydział Planowania Przestrzennego i Budownictwa:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – opracowanie zmiany do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, uwzględniającego zmianę przeznaczenia terenu. <p>Lotnisko Krosno Sp. z o.o.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przygotowanie niezbędnych zmian w dokumentacji rejestracyjnej lotniska i zgłoszenie ich do Urzędu Lotnictwa Cywilnego. <p>Wydział Inwestycji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykonanie przebudowy ogrodzenia lotniska (rozbiórka i ponowny montaż z wykorzystaniem istniejącego ogrodzenia).
Realizator zadania / potencjalni partnerzy	Wydział Inwestycji, Lotnisko Krosno Sp. z o.o., Wydział Planowania Przestrzennego i Budownictwa
Okres i / lub częstotliwość realizacji	2023-2025
Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	Budżet miasta Koszt szacunkowy: ok. 300 000,00 zł
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Wydział Inwestycji

Zadanie 4.	Poprawa kolejowej dostępności transportowej i komunikacyjnej
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Jednym z problemów zdiagnozowanych w trakcie opracowywania Programu Rozwoju Przedsiębiorczości (w trakcie indywidualnych wywiadów oraz spotkań z przedsiębiorcami) jest niska dostępność transportowa i komunikacyjna Krosna, spowodowana m.in. brakiem infrastruktury kolejowej umożliwiającej uruchomienie bezpośrednich połączeń kolejowych ze stolicą województwa podkarpackiego - Rzeszowem. Jest to istotna bariera rozwojowa wskazywana przez przedsiębiorców oraz ważny czynnik atrakcyjności inwestycyjnej i osiedleńczej. Konieczne jest zatem zabieganie przez władze miasta o wybudowanie łącznicy kolejowej oraz utworzenie bezpośrednich połączeń kolejowych Rzeszowem. Istotne z punktu widzenia dalszego rozwoju gospodarczego Krosna jest także dalsze zabieganie o zwiększenie liczby pociągów/kursów z innym ważnym ośrodkiem gospodarczym kraju - Krakowem (połączenie Kraków Główny- Zagórz).</p> <p>Zakres zadania:</p> <p>Władze Miasta Krosna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – lobbowanie u władz wojewódzkich i krajowych w sprawie budowy łącznicy kolejowej i uruchomienia bezpośrednich połączeń z Rzeszowem; – rozmowy z przewoźnikiem na temat zwiększenia liczby kursów na linii Kraków Główny – Zagórz;

	<ul style="list-style-type: none"> – partycypacja w opracowaniu dokumentów o charakterze strategicznym, operacyjnym lub diagnostycznym, dotyczących rozwoju dostępności kolejowej Krosna.
Realizator zadania / potencjalni partnerzy	<p>Realizator: Miasto Krosno – w zakresie zabiegania o budowę łącznicy oraz współpracy z władzami regionalnymi oraz PKP – Polskimi Liniami Kolejowymi.</p> <p>Potencjalni partnerzy: władze regionalne i krajowe, PKP – Polskie Linie Kolejowe, sąsiednie gminy i powiaty.</p>
Okres i / lub częstotliwość realizacji	2023 - 2030
Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	<p>Źródła finansowania: Krajowy Program Kolejowy, środki Unii Europejskiej (Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 Priorytet 4 - 2.1.4.1.; Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021-2027; Priorytet IV - 2.4.1 w zakresie linii kolejowych i infrastruktury kolejowej; Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 - Priorytet 2.1.4. Spójna sieć transportowa)</p> <p>Ze względu na fakt, iż budowa infrastruktury kolejowej oraz uruchomienie połączeń nie należą do kompetencji miasta, koszty te nie będą obciążały budżetu Miasta Krosna.</p>
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów

Zadanie 5.	Rozbudowa infrastruktury lotniska Krosno
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Rozbudowa infrastruktury lotniska ma służyć szerokiemu gronu odbiorców, obejmujących przede wszystkim producentów statków powietrznych i sprzętu lotniczego, szkoły lotnicze, inwestorów ze Strefy Inwestycyjnej „Krosno – Lotnisko”, firmy oferujące usługi taksówek powietrznych, amatorów sportów lotniczych, firmy świadczące różnego rodzaju usługi z wykorzystaniem statków powietrznych i korzystające z krośnieńskiego lotniska.</p> <p>Zakres zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wydłużenie utwardzonej drogi startowej lotniska. – Budowa utwardzonej drogi kołowania w południowej części lotniska, równoległe do terenów Strefy Inwestycyjnej „Krosno-Lotnisko”, przeznaczonych pod przedsięwzięcia branży lotniczej. – Opracowanie i wdrożenie procedur nawigacji satelitarnej GNSS.
Realizator zadania / potencjalni partnerzy	Wydział Inwestycji

Okres i / lub częstotliwość realizacji	2023 -2030
Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	Budżet miasta Koszt szacunkowy: 39.000.000,00 zł
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Wydział Inwestycji

Zadanie 6.	Rozwój działalności Krośnieńskiego Klastra Energii
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Obecne wyzwania, związane z funkcjonowaniem systemu energetycznego, wymagają wdrożenia rozwiązań, które z jednej strony zapewnią bezpieczeństwo i stabilność funkcjonowania systemu, a z drugiej pozwolą sprostać wyzwaniom klimatycznym i zmniejszą uzależnienie lokalnego rynku energii od paliw kopalnych. W tym celu 20 grudnia 2021 roku powołano Krośnieński Klaster Energii. Obecnie do Klastra należą: Miasto Krosno, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej - Krośnieński Holding Komunalny, Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie oraz Miejska Komunikacja Samochodowa.</p> <p>Głównym celem Klastra jest dążenie do samowystarczalności energetycznej na poziomie lokalnym, poprzez zapewnienie w pierwszej kolejności produkcji energii elektrycznej na potrzeby założycieli Klastra. Klaster ma na celu realizację projektów idących w kierunku odejścia od modelu scentralizowanego, na rzecz modelu energetyki rozproszonej, budowanej lokalnie, w oparciu o posiadane zasoby oraz odnawialne źródła energii.</p> <p>W Krośnie od 2024 r. działać będzie blok energetyczny opalany paliwem wytworzonym z pozostałości sortowania odpadów komunalnych. Po jego wybudowaniu Krośnieński Holding Komunalny będzie dysponować znacznymi nadwyżkami energii elektrycznej, które zostaną zagospodarowane na rynku lokalnym, w ramach Krośnieńskiego Klastra Energii.</p> <p>W kolejnych etapach rozwoju klastra możliwe będzie rozszerzenie jego działalności o podmioty prywatne, zarówno producentów, jak i konsumentów energii. Poprzedzone to będzie każdorazową analizą wpływu tych decyzji na optymalizację i bilansowanie się energii w ramach klastra. Klaster energii będzie pełnił rolę lokalnego integratora działań w zakresie rozwiązań promujących wdrażanie modelu autokonsumpcji energii elektrycznej, tj. zużycia energii w miejscu jej wytworzenia w rozproszonych źródłach OZE oraz zarządzania w przyszłości nadwyżkami energii na potrzeby lokalne oraz poszczególnych członków klastra.</p>

Realizator zadania / potencjalni partnerzy	Realizator: Krośnieński Klaster Energii (koordynator: Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej - Krośnieński Holding Komunalny Sp. z o.o.) Potencjalni partnerzy: lokalne przedsiębiorstwa
Okres i / lub częstotliwość realizacji	2023-2030
Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	Źródła finansowania: środki Unii Europejskiej (Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 Priorytet 2 - 2.1.2.2. [częściowo także 2.1.2.1.]; Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027- Priorytet I - 2.1.1; Priorytet II - 2.2.1; 2.2.2; 2.2.3; FEPW 2021-2027 - 2.1.2. Energia i klimat); środki uczestników klastra
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej - Krośnieński Holding Komunalny Sp. z o.o.)

Kierunek działania 2.3. Rozwój zachęt inwestycyjnych

Zadanie 1.	Program zwolnienia z podatku od nieruchomości dla inwestorów strategicznych w ramach pomocy regionalnej
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Obecnie na terenie Krosna obowiązują zwolnienia z podatku od nieruchomości dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy - w ramach pomocy de minimis, przyjęte uchwałą Rady Miasta Krosna.</p> <p>Inwestorzy mogą korzystać także ze zwolnień z podatku dochodowego w ramach Polskiej Strefy Inwestycji.</p> <p>W związku z przygotowywaniem nowej Strefy Inwestycyjnej „Krosno 2”, do której miasto planuje pozyskać duże inwestycje, istnieje potrzeba opracowania programu pomocowego adresowanego do strategicznych inwestorów.</p> <p>Dla dużych inwestycji, obejmujących budowę hal produkcyjnych o znacznej powierzchni, obecne zwolnienia w ramach pomocy de minimis mogą okazać się mało atrakcyjne, ze względu na obowiązujące niskie limity pomocy.</p> <p>Korzystnym rozwiązaniem, zwiększającym atrakcyjność miasta dla dużych firm, będzie oferowanie zwolnienia z podatku od nieruchomości na podstawie przepisów o regionalnej pomocy inwestycyjnej.</p> <p>Zakres zadania:</p> <p>Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów oraz Wydział Podatków i Opłat:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opracowanie projektu uchwały Rady Miasta Krosna w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości stanowiącego regionalną pomoc inwestycyjną;

	<ul style="list-style-type: none"> – konsultacje i ewentualne modyfikacje prowadzonej polityki zachęt inwestycyjnych; – dostosowywanie polityki zachęt inwestycyjnych do zmieniających się przepisów prawa i sytuacji gospodarczej. <p>Wdrożenie zadania będzie możliwe po uzyskaniu akceptacji Rady Miasta Krosna (podjęcie uchwały).</p>
Realizator zadania / potencjalni partnerzy	Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów , Wydział Podatków i Opłat
Okres i / lub częstotliwość realizacji	2023 - 2030
Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	Zadanie zostanie zrealizowane siłami własnymi, bez ponoszenia kosztów zleceń zewnętrznych.
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów

Zadanie 2.	Rozwój zachęt pozapodatkowych
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Zachęty dla inwestorów są bardzo ważnym elementem budowania przewagi konkurencyjnej i podnoszenia atrakcyjności oferty inwestycyjnej miasta.</p> <p>Oprócz podstawowego mechanizmu udzielania zwolnień podatkowych, planowane jest rozwijanie zachęt niezwiązanych z polityką podatkową i udzielaniem pomocy publicznej. Miasto będzie oferowało inwestorom współpracę w kwestiach związanych przede wszystkim ze sferą pracowniczą, niezwykle ważną dla prowadzenia działalności gospodarczej i szczególnie analizowaną przez inwestorów strategicznych na etapie podejmowania decyzji o lokalizacji biznesu. Dla inwestorów istotne jest lokowanie inwestycji w otoczeniu przyjaznym dla pracowników i mieszkańców, zapewniającym dostęp do wykwalifikowanych kadr, atrakcyjne warunki życia i wysoki poziom usług publicznych.</p> <p>Działania w tym zakresie zwiększą możliwości pozyskania pracowników posiadających odpowiednie kwalifikacje i skłonnych do związania się z firmą na trwałe.</p> <p>Zakres zadania:</p> <p>Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów we współpracy z partnerami, w szczególności z przedsiębiorcami:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wypracowanie mechanizmów wsparcia inwestorów w pozyskiwaniu pracowników, w tym schematu współpracy z krośnieńskimi szkołami zawodowymi w zakresie kształcenia pracowników na potrzeby inwestorów strategicznych; – opracowanie oferty pozyskiwania przez inwestorów mieszkań dla pracowników w ramach współpracy z Towarzystwem Budownictwa

	<p>Społecznego (partycypacja inwestorów w kosztach budowy mieszkań, realizacja programu mieszkaniowego dla specjalistów);</p> <ul style="list-style-type: none"> – opracowanie schematu działania w zakresie dostosowywania transportu zbiorowego do systemu pracy w firmie inwestora strategicznego; – wypracowywanie propozycji innych lokalnych zachęt pozapodatkowych, zwiększających atrakcyjność inwestowania w Krośnie, wyróżniających miasto na tle konkurencji.
Realizator zadania / potencjalni partnerzy	<p>Realizatorzy: Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów, Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie, szkoły kształcące w zawodach, firmy branży HR, Towarzystwo Budownictwa Społecznego – Przedsiębiorstwo Mieszkaniowe Sp. z o.o., Miejska Komunikacja Samochodowa w Krośnie Sp. z o.o.</p> <p>Partnerzy: Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie, inne instytucje, Krośnieńska Rada Biznesu, przedsiębiorcy.</p>
Okres i / lub częstotliwość realizacji	2024 - 2030
Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	Planowana jest realizacja zadania siłami własnymi, bez ponoszenia kosztów zleceń zewnętrznych.
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów

Kierunek działania 2.4. Wspieranie przedsiębiorców

Zadanie 1.	Podnoszenie kompetencji start-upów i przedsiębiorców w obszarach kluczowych dla rozwoju biznesu
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Celem zadania jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stworzenie kompleksowego programu inkubacji innowacyjnych start-upów, obejmującego usługi niezbędne do przeprowadzenia prac nad rozwojem nowego pomysłu biznesowego; – wzmocnienie systemu wsparcia dla przedsiębiorstw MŚP we wczesnej fazie rozwoju, głównie start-upów działających w oparciu o nowe technologie, które wpłynie pozytywnie na wzrost potencjału sektora MŚP w regionie. <p>Zakres zadania:</p> <p>Inkubator Przedsiębiorczości Krosno:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opracowanie szczegółowego projektu we współpracy z przedstawicielami przedsiębiorców i instytucji otoczenia biznesu, przygotowanie wniosku/ wniosków o dofinansowanie zewnętrzne (we współpracy z Wydziałem Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów); – realizacja programów inkubacji start-upów oraz programu szkoleniowo-mentorskiego dla MŚP. <p>Program inkubacji start-upów może zostać zrealizowany w ramach platformy startowej dla nowych pomysłów, w przypadku pozyskania dofinansowania ze Funduszy Europejskich dla Polski Wschodniej. Działania</p>

będą koncentrowały się na testowaniu i weryfikowaniu pomysłów i koncepcji biznesowych, aż do momentu przygotowania odpowiedniego modelu biznesowego dla wdrożenia rynkowego innowacyjnego produktu/usługi. Wsparcie będzie obejmowało m.in.:

- usługi podstawowe (m.in. dostęp do stanowiska pracy, usługi księgowe, prawne);
- usługi specjalistyczne wynikające z zapotrzebowania startupu i niezbędne do przeprowadzenia prac nad rozwojem pomysłu (np. techniczne, technologiczne, inżynierskie, informatyczne, wzornicze, marketingowe), w tym obejmujące testowanie i weryfikowanie pomysłów i koncepcji, aż do momentu przygotowania odpowiedniego modelu biznesowego, testów i opracowania MVP (minimalnej wersji produktu);
- opiekę menagera inkubacji, która umożliwi startupowi dopracowanie produktu/usługi i weryfikację rynkową modelu biznesowego tak, by możliwe było wejście na rynek z pierwszą sprzedażą produktu/usługi (wsparcie organizacyjne, itp.),
- dotacje/ granty umożliwiające dalsze rozwijanie produktu/ usługi, jego weryfikację rynkową oraz wprowadzenie na rynki krajowe i zagraniczne.

Projekt może być realizowany w partnerstwie kilku podmiotów doświadczonych w inkubacji, akceleracji biznesu i szeroko rozumianym wsparciu MŚP, m.in. z uczelniami, funduszami VC/ aniołami biznesu, przedsiębiorcami dysponującymi potencjałem i zasobami niezbędnymi do świadczenia na rzecz start-upów szerokiej gamy usług ściśle dopasowanych do indywidualnych potrzeb związanych z rozwojem pomysłu biznesowego.

Z kolei program szkoleniowo-mentorski dla MŚP we wczesnej fazie rozwoju (działających na rynku do 24 m-cy) ma na celu podniesienie kompetencji przedsiębiorców w obszarach kluczowych dla rozwoju biznesu, w tym w zakresie marketingu, sprzedaży i prezentacji oferty.

Obejmuje cykl szkoleń poprzedzonych warsztatami, podczas których uczestnicy dokonają analizy modeli biznesowych i strategii marketingowo-sprzedażowych swoich firm i wyodrębnią obszary do optymalizacji, a tym samym zdefiniują zakres wsparcia w ramach programu akceleracyjnego, aby jak najlepiej odpowiadał na ich potrzeby.

Każda z firm skorzysta także z usług mentorskich – indywidualnej pracy z mentorem w wybranym przez siebie obszarze wymagającym doskonalenia i rozwoju. Firmy objęte będą opieką menagera akceleracji, który określa dla nich ścieżkę akceleracji i rozwoju. Dodatkowo firmy będą miały możliwość uzyskania dofinansowania udziału w najważniejszych wydarzeniach branżowych. Uczestnictwo w programie to dla młodych przedsiębiorców okazja, by zdobyć nowe kompetencje i umiejętności, w efekcie czego rozwiną swoje firmy, udostępnią nowe produkty i usługi oraz wprowadzą je na nowe rynki.

Zadanie zostanie zrealizowane w przypadku pozyskania dofinansowania zewnętrznego.

Realizator zadania / potencjalni partnerzy	Inkubator Przedsiębiorczości Krosno, Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów Partnerzy: Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie, Podkarpackie Centrum Innowacji, instytucje otoczenia biznesu, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe
Okres i / lub częstotliwość realizacji	2024 - 2030
Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 Działanie FEPW.01.01 Platformy startowe dla nowych pomysłów Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 Działanie 2.1.1.3, Koszt całkowity: ok. 10 000 000,00 zł
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Inkubator Przedsiębiorczości Krosno

Zadanie 2.	Informator gospodarczy
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Celem realizacji zadania jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie dostępu do informacji dla przedsiębiorców oraz osób zainteresowanych założeniem firmy; – zintegrowanie rozproszonej obecnie oferty różnych instytucji otoczenia biznesu i jej spójne komunikowanie przedsiębiorcom oraz osobom planującym założyć działalność gospodarczą; – poprawa komunikacji administracji z przedsiębiorcami. <p>Zakres zadania:</p> <p>Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – organizacja spotkania sieciującego dla pracowników lokalnych instytucji obsługujących przedsiębiorców oraz otoczenia biznesu – w celu nawiązania kontaktów, wymiany informacji na temat prowadzonej działalności, a także wspólnego wypracowania zakresu działań i harmonogramu realizacji; – zgromadzenie informacji o ofercie instytucji otoczenia biznesu dla przedsiębiorców i start-upów – stworzenie zintegrowanego pakietu informacyjnego, zawierającego m.in. informacje o oferowanych usługach, możliwościach uzyskania wsparcia, danych kontaktowych (kompleksowa oferta przygotowana na podstawie informacji uzyskanych od instytucji otoczenia biznesu); – monitorowanie i bieżące aktualizowanie oferty na podstawie informacji przesyłanych przez partnerów;

- publikacja pakietu informacyjnego na stronie internetowej oraz w wersji drukowanej, przeznaczonej do dystrybucji w punkcie ewidencji działalności gospodarczej, Inkubatorze Przedsiębiorczości Krosno oraz u partnerów;
- rozbudowa funkcjonalności strony internetowej miasta o tematyce gospodarczej (investinkrosno.pl) – pod kątem zamieszczenia informatora dla przedsiębiorców z ofertą instytucji otoczenia biznesu oraz możliwości zapisów do newslettera. Szersza promocja strony internetowej oraz strony Facebooka Invest in Krosno. Zwiększenie obecności w mediach społecznościowych - założenie profilu gospodarczego miasta na portalu LinkedIn;
- redagowanie newslettera gospodarczego – do publikacji na stronie internetowej miasta oraz rozsyłanego pocztą elektroniczną do wszystkich zainteresowanych. Newsletter będzie obejmował aktualne informacje gospodarcze.

Punkt ewidencji działalności gospodarczej w Urzędzie Miasta Krosna – Wydział Spraw Obywatelskich i Zarządzania Kryzysowego:

- udostępnianie przedsiębiorcom informacji o wsparciu oferowanym przez lokalne instytucje otoczenia biznesu, w tym pakietów informacyjnych, materiałów informacyjnych przekazanych przez instytucje otoczenia biznesu oraz informacji o aktualnych wydarzeniach przeznaczonych dla przedsiębiorców (np. bezpłatne „Piątki doradcze” w Inkubatorze Przedsiębiorczości Krosno, spotkania networkingowe, fora gospodarcze);
- przekazywanie kompletu informacji o ofercie dla nowo powstających firm i start-upów - każda osoba rejestrująca po raz pierwszy działalność gospodarczą otrzymuje list od Prezydenta Miasta, zaproszenie do skorzystania z usług Inkubatora Przedsiębiorczości Krosno (możliwość wynajęcia lokalu, bezpłatne doradztwo, networking i in.) oraz pakiet informacyjny o ofercie instytucji otoczenia biznesu.

Inkubator Przedsiębiorczości Krosno:

- kontynuacja programu „Piątki doradcze”, w ramach którego osoby planujące założenie działalności gospodarczej i początkujący przedsiębiorcy mogą skorzystać z bezpłatnych porad i informacji biznesowych, prawnych, księgowych, w zakresie pozyskiwania środków pomocowych i in.; okresowa ocena skuteczności programu i wprowadzanie ewentualnych modyfikacji;
- organizowanie szkoleń, warsztatów, spotkań informacyjnych dla osób planujących założyć działalność gospodarczą i początkujących przedsiębiorców;
- udzielanie początkującym przedsiębiorcom informacji o ofercie lokalnych instytucji otoczenia biznesu;
- dystrybucja pakietu informacyjnego o ofercie instytucji otoczenia biznesu oraz materiałów promocyjnych innych instytucji.

Instytucje otoczenia biznesu, partnerzy:

- udział w opracowaniu pakietu informacyjnego;
- udzielanie informacji o aktualnej ofercie wsparcia dla przedsiębiorców;
- dystrybucja pakietu informacyjnego;

	<ul style="list-style-type: none"> – przekazywanie materiałów informacyjno-promocyjnych instytucji do Urzędu Miasta Krosna i Inkubatora Przedsiębiorczości Krosno celem rozdystrybuowania wśród przedsiębiorców; – aktualizacja informacji o ofercie w przypadku jej zmiany /poszerzenia.
Realizator zadania / potencjalni partnerzy	<p>Realizator: Inkubator Przedsiębiorczości Krosno, Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów, Wydział Spraw Obywatelskich i Zarządzania Kryzysowego – punkt ewidencji działalności gospodarczej.</p> <p>Partnerzy: Wydział Promocji i Turystyki, Krośnieński Inkubator Technologiczny KRINTECH Sp. z o.o., Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie, Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie, Podkarpacka Izba Gospodarcza, Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Krośnie, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Urząd Skarbowy, otoczenie biznesu.</p>
Okres i / lub częstotliwość realizacji	2024-2030
Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	<p>Planuje się realizację zadania siłami własnymi.</p> <p>Wydatki promocyjne – ok. 5 000,00 - 15 000,00 zł rocznie.</p>
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów

Zadanie 3.	Krośnieńska Rada Biznesu
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Krośnieńska Rada Biznesu została powołana w grudniu 2022 r. przez Prezydenta Miasta Krosna. Skupia zaangażowanych społecznie przedstawicieli lokalnych firm oraz otoczenia biznesu i nauki. Członkowie zostali wyłonieni w otwartym naborze.</p> <p>Celem powołania Krośnieńskiej Rady Biznesu jest włączenie przedsiębiorców w procesy wspólnego wypracowywania rozwiązań dotyczących szeroko rozumianego rozwoju gospodarczego miasta, wspierania i promocji przedsiębiorczości oraz rozwoju rynku pracy.</p> <p>Każdy z członków Rady, oraz każdy przedsiębiorca prowadzący działalność na terenie miasta może zgłaszać propozycje tematyki spotkań. Rada może przedstawiać stanowiska, rekomendacje, opinie oraz uwagi.</p> <p>Zakres zadania:</p> <p>Krośnieńska Rada Biznesu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – doradztwo i pomoc w wypracowywaniu konkretnych rozwiązań w różnych obszarach i zagadnieniach mających wpływ na przedsiębiorczość i rozwój Krosna; – przedstawianie stanowisk, rekomendacji, opinii oraz uwag dotyczących kierunków rozwoju gospodarczego miasta, programów w zakresie przedsiębiorczości i polityki gospodarczej oraz kluczowych inwestycji miejskich; – aktywny udział w pracach nad dokumentami strategicznymi miasta;

	<ul style="list-style-type: none"> – konsultowanie dokumentów dotyczących planowania przestrzennego; – wypracowywanie rozwiązań dotyczących rozwoju zasobów ludzkich oraz kształcenia zawodowego dla potrzeb lokalnego rynku pracy, w tym w szczególności kształtowanie oferty edukacyjnej, wpływanie na dostępność wykwalifikowanych kadr na lokalnym rynku pracy oraz rozwijanie współpracy szkół z biznesem; – promowanie Krosna jako miasta atrakcyjnego do inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej; – opiniowanie ważnych inwestycji miejskich; – ocena corocznych raportów o stanie miasta; – doradztwo przy organizacji forum gospodarczego i spotkań integrujących przedsiębiorców oraz promocja wydarzeń wśród interesariuszy; – rozeznawanie i informowanie Prezydenta Miasta Krosna o potrzebach przedsiębiorców; – dążenie do wypracowania polityki zatrudniania młodych osób w lokalnych przedsiębiorstwach (praca przez wakacje, gwarancje zatrudnienia po ukończeniu kierunku i zdobyciu zawodu połączone z programem lojalnościowym) oraz stworzenia lokalnego rynku rekrutacyjnego (lokalne firmy wyszukują i rekrutują absolwentów, przedstawiają oferty pracy); – realizacja innych zagadnień i tematów proponowanych przez członków Rady lub lokalnych przedsiębiorców. <p>Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – całościowa obsługa organizacyjna Rady; organizowanie spotkań Rady co najmniej 2 razy w roku; – informowanie członków Rady oraz innych zaproszonych osób o terminie, miejscu i porządku posiedzenia; – przygotowywanie materiałów niezbędnych do wykonywania zadań Rady, projektów uchwał i innych dokumentów; – przygotowywanie protokołów zawierających ustalenia z posiedzeń; – przekazywanie stanowisk Rady odpowiednim jednostkom lub instytucjom w celu wykorzystania; – informowanie mieszkańców Krosna o rezultatach pracy Rady, w szczególności za pośrednictwem strony internetowej miasta oraz mediów społecznościowych.
<p>Realizator zadania / potencjalni partnerzy</p>	<p>Krośnieńska Rada Biznesu, Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów</p> <p>Partnerzy: przedsiębiorstwa lokalne, Inkubator Przedsiębiorczości Krosno, Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie, dyrektorzy szkół z Krosna; instytucje otoczenia biznesu, organizacje pozarządowe</p>
<p>Okres i / lub częstotliwość realizacji</p>	<p>2023-2030</p>
<p>Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy</p>	<p>Przedsięwzięcie zaplanowane w ramach Programu Rozwój Lokalny, współfinansowane w 85% ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 oraz w 15% z budżetu państwa. W ramach projektu</p>

	<p>pn. „Kreujemy+ Rozwijamy+ Ożywiamy+ Stymulujemy+ Nakreślamy+ Odmieniamy= KROSNO”.</p> <p>Koszt realizacji w latach 2023/2024: 20 000,00 zł.</p> <p>W kolejnych latach zadanie będzie realizowane siłami własnymi, z budżetem na organizację sesji Rady i promocję do 10 000 zł rocznie.</p>
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów

Zadanie 4.	„Przedsiębiorcy razem” – networking lokalnych firm
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>Celem realizacji zadania jest wspieranie przedsiębiorców oraz start-upów w nawiązywaniu relacji biznesowych. W przestrzeni Inkubatora Przedsiębiorczości Krosno realizowane będą spotkania sieciujące, sprzyjające wymianie doświadczeń i wiedzy, nawiązywaniu nowych kontaktów i współpracy. Jest to szczególnie istotne dla start-upów i początkujących firm, które nie posiadają dużego doświadczenia w biznesie.</p> <p>Zakres zadania:</p> <p>Inkubator Przedsiębiorczości Krosno:</p> <ul style="list-style-type: none"> – organizacja spotkań biznesowych i branżowych oraz konferencji, w szczególności inicjatyw sieciujących (networking), integrujących lokalnych przedsiębiorców (B2B), – budowanie społeczności firm ulokowanych w Inkubatorze, integrowanie firm, organizacja spotkań typu „start-up mixer” oraz kojarzenie firm z Inkubatora z innymi firmami oraz instytucjami otoczenia biznesu, spotkania B2B krośnieńskich firm oraz A2B (cykliczne spotkania firm z Inkubatora z Prezydentem); – wypracowanie formuły „przedsiębiorcy dla przedsiębiorców”, w której przedstawiciele lokalnych firm mogą zaproponować tematykę spotkania networkingowego i je poprowadzić; – organizacja spotkań i dyskusji na linii nauka- biznes, służących promowaniu, urynkowaniu i wdrażaniu innowacyjnych rozwiązań i prac B+R z uczelni wyższych do MŚP; – podejmowanie działań służących zwiększeniu wykorzystania przestrzeni coworkingowej Inkubatora, jako miejsca pracy, jak również nawiązywania kontaktów i wymiany doświadczeń; – wsparcie przedsiębiorców w nawiązywaniu współpracy z firmami z innych ośrodków (np. wizyty studyjne, misje zagraniczne, organizacja przyjazdów gości zagranicznych, itp.). <p>Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – organizacja spotkań networkingowych z Prezydentem Miasta dla inwestorów- w celu wymiany informacji i doświadczeń związanych z procesem inwestycyjnym i prowadzeniem działalności w Krośnie, uzyskania informacji o potrzebach i ewentualnych problemach

	inwestorów, w których miasto może zaoferować wsparcie oraz w celu wzmocnienia relacji.
Realizator zadania / potencjalni partnerzy	Realizator zadania: Inkubator Przedsiębiorczości Krosno, Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów Partnerzy: Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie, Krośnieńska Rada Biznesu, Podkarpackie Centrum Innowacji, instytucje otoczenia biznesu, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy.
Okres i / lub częstotliwość realizacji	2023-2030
Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	Źródła finansowania: środki Unii Europejskiej (Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 Priorytet 1 - 2.1.1.1.; 2.1.1.3. Wsparcie IOB, w tym inkubatorów przedsiębiorczości), inne środki zewnętrzne, budżet miasta, sponsorzy. Koszt szacunkowy: ok. 5 000,00 zł - 20 000,00 zł rocznie na organizację wydarzeń lokalnych. W przypadku organizacji wizyt studyjnych/ misji zagranicznych koszty zostaną oszacowane indywidualnie.
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Inkubator Przedsiębiorczości Krosno, Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów

Zadanie 5.	Organizacja Forum Gospodarczego w Krośnie
Opis zadania	<p>Opis zadania:</p> <p>W trakcie prowadzonych z przedsiębiorcami wywiadów pojawiła się wyraźna potrzeba zainicjowania spotkań przedsiębiorców i innych podmiotów (administracja, organizacje pozarządowe) o funkcji edukacyjnej i sieciującej. Spotkania tego typu organizowane były przed pandemią COVID-19 w postaci Forum Gospodarczego. Forum organizowały władze miasta, we współpracy z partnerami oraz instytucjami otoczenia biznesu. W związku z zainteresowaniem krośnieńskich firm tego typu spotkaniami, należy kontynuować coroczną organizację Forum Gospodarczego w Krośnie.</p> <p>Wydarzenie będzie miało charakter otwarty dla wszystkich zainteresowanych. Będzie się składało z komponentu edukacyjnego oraz sieciującego (nawiązywanie kontaktów, wymiana doświadczeń). Jako eksperci zapraszani będą przedstawiciele instytucji otoczenia biznesu działających w regionie, przedsiębiorcy, zewnętrzni specjaliści z różnych dziedzin. W trakcie Forum możliwe będzie także zgłaszanie i omawianie propozycji tematów do poruszenia przez Krośnieńską Radę Biznesu.</p> <p>Zakres zadania:</p> <p>Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opracowanie programu spotkania i zapewnienie prelegentów; – pozyskanie partnerów/ sponsorów;

	<ul style="list-style-type: none"> – całościowa organizacja wydarzenia; – dystrybucja zaproszeń do udziału wśród lokalnych przedsiębiorców i promocja wydarzenia. <p>Krośnieńska Rada Biznesu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – aktywny udział w wydarzeniu; – proponowanie tematyki wydarzeń; – organizacja i prowadzenie wybranych modułów Forum.
Realizator zadania / potencjalni partnerzy	<p>Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów</p> <p>Partnerzy: Krośnieńska Rada Biznesu, przedsiębiorcy, Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie, Inkubator Przedsiębiorczości Krosno, Cech Rzemiosł Różnych, instytucje otoczenia biznesu, organizacje pozarządowe, instytucje, sponsorzy.</p>
Okres i / lub częstotliwość realizacji	2024-2030
Możliwe źródła finansowania i koszt szacunkowy	<p>Środki zewnętrzne, sponsoring, budżet miasta</p> <p>Koszt szacunkowy: ok. 15 000,00 zł rocznie</p>
Podmiot odpowiedzialny za monitoring	Wydział Rozwoju Miasta i Obsługi Inwestorów